

**IZVJEŠTAJ O MONITORINGU RADA
SKUPŠTINE TUZLANSKOG KANTONA**

01.01. - 31.012.2013.

INTENZIVIRANJEM RADA U ZADNJEM KVARTALU, REALIZACIJA PLANIRANIH OBAVEZA U 2013. GODINI JE UDVOSTRUČENA, NO POSTIGNUTI REZULTAT I DALJE JE NAJLOŠIJI U MANDATU

Od 83 mjera planiranih Programom rada Skupštine TK za realizaciju u 2013. godini, realizovano je njih 57, odnosno 69 %. Preko polovine realizovanih mjera (31), realizovano je u posljednjem kvartalu.

Procenat realizacije programiranih obaveza, je za 10% manji od rezultata iz prethodne dvije godine i na nivou je prosječnog rezultate prethodnog saziva Skupštine.

Najlošiji učinak Skupštine TK u aktuelnom mandatu je svakako posljedica teške političke krize.

POLOVINA ZAKONA DONOŠENA JE MIMO PLANA

U 2013. godini, Skupština TK razmatrala je 30 različitih zakona. Od 30 razmatranih zakona 22 zakona su u konačno usvojena, dok je 8 zakona utvrđeno u formi nacrtu i nalaze se u proceduri javne rasprave. Čak 16 razmatranih zakona nije planirano Programom rada za 2013, nego su proistekli kao potreba prepoznata od strane ministarstava, u toku godine, ili na inicijativu poslanika, skupštinskih komisija, klubova stranaka, studenata, što ukazuje da se u oblasti zakonodavstva loše planiralo.

USVOJEN JE TEK SVAKI TREĆI ZAKON IZ PROGRAMA

Do kraja 2013. Skupština je usvojila svega 9 od 25 Programom rada planiranih zakona i prihvatila još 5 zakona u nacrtu, odnosno finalno realizovala 36% od godišnjeg plana i još 20% djelimično. Čak 11 (44%), Programom rada Skupštine TK za 2013. godinu, planiranih zakona, nije, do konca 2013., realizovano ni u kom obliku.

BUDŽET ZA 2014. GODINU JE DONEŠEN NA VRIJEME I PONOVO SA PLANIRANIM DEFICITOM

Po prvi put nakon 5 godina, Skupština je, u 2013. godini, na vrijeme i u skladu sa zakonskim rokom donijela Budžet za narednu godinu. Ukupna planirana sredstva na strani rashoda za 2014. su 386 miliona KM, što je za 9,5% više nego što je bilo u rebalansu za 2013. godinu. Budžetom planiran i deficit koji će nastati u 2014. godini u iznosu 67,95 miliona KM koji će biti pokriven kratkoročnim zaduživanjem.

RASTUĆI DEFICIT JEDAN JE OD OZBILJNIH PROBLEMA S KOJIM SE SUOČAVA TK

U budžetskom planiranju za 2014. godinu u prihodima su ponovo predviđena sredstava dugoročnog kreditnog zaduženja za pokriće procijenjenog akumuliranog deficita sa 31.12.2013. u visini od 109 miliona KM. Kako bi obezbjedila dugoročna budžetsku likvidnost i finansijsku stabilnost, Skupština je na prijedlog poslanika, zadužila Vladu da u saradnji sa ekspertima, hitno izradi Strategiju sanacije deficita.

PRIVLAČENJE STRANIH INVESTICIJA TREBA BITI VRHUNSKI PRIORITET VLASTI

Zbog ekonomske krize i nelikvidnosti budžeta, razvojna komponenta iz budžeta je skoro iščezla. Najavljena kreditna zaduženja će biti usmjerena za pokrivanje deficita, pa je jedina šansa za oporavak privrede, privlačenje stranih investicija, što bi trebao biti vrhunski prioritet vlasti Tuzlanskog kantona.

KASNI SE SA USVAJANJEM PROGRAM RADA ZA 2014. GODINU

Skupština Tuzlanskog kantona nije na vrijeme donijela svoj Program rada za 2014. godinu. Razlog nedonošenja programa rada je što Vlada prema Skupštini nije dostavila svoj nacrt programa koji bi bio osnova za programiranje rada Skupštine. Time su od strane Skupštine prekršene odredbe Poslovnika koje definišu rokove za donošenje programa, a od strane Vlade su prekršene odredbe Odluke o metodologiji izrade i donošenja programa rada i izvještaja o radu Vlade Tuzlanskog kantona, kantonalnih organa uprave i upravnih organizacija.

SA ŠESTOM PARLAMENTARNOM VEĆINOM, U OVOM SAZIVU SKUPŠTINE, SDP PONOVO IMA VEĆINSKU VLADU

Nakon raskola i unutarstranačkog previranja u BPS-u, u Skupštini TK je došlo je do formiranja šeste po redu parlamentarne većine, koju čine 3 stranke (SDP, SBiH, HDZ) i samostalni poslanici Zoran Jovanović i Džemal Jukan. Aktualna parlamentarna većina je brojčano najslabija od svih prethodnih. Nakon odlaska NSRZB i BPS-a u opoziciju, uslijedila je rekonstrukcije Vlade u kojoj je SDP ponovo dobio većinu u Vladi, SBiH je preuzevši dva ministarstva ipak ušla u izvršnu vlast, HDZ sa jednim poslanikom dobio dva ministarska mjesta, a po prvi put se desilo da ministar iz neparlamentarne stranke bude imenovan na prijedlog samostalnog poslanika.

„BIJELI HLJEB“ KORISTILO 14 MINISTARA VLADE

Česte promjene parlamentarnih većina i promjene u sastavu vlada u oba saziva, omogućile su da 14 ministara primaju plate i nakon prekida mandata čime su samo u 2013 godini povećali budžetske troškove za cca 250 000 KM. Prava su koristili po osnovu odluka Administrativne komisije Skupštine TK i Zakona o platama i naknadama u organima vlasti Federacije BiH kojim su troškovi samo u omogućava da dužnosnici primaju plate i do godinu dana nakon isteka mandata.

POTVRDILO SE - BEZ OZBILJNOG KOALICIONOG PROGRAMA NEMA OZBILJNE KOALICIJE

Česte promjene parlamentarnih većina u Skupštini Tuzlanskog kantona potvrđuju tezu da ni jedna ne može imati dug vijek dok se ne uspostavi povjerenje bazirano na usaglašenim i zajedničkim ciljevima. Fokusiranje na zajedničke ciljeve i prioritete koalicionih partnera je moguće samo nakon javnog objavljivanja platforme na kojoj će koalicija raditi u nastavku mandata.

U KOLEGIJU JE ČAK TREĆINA POSLANIKA SKUPŠTINE

Nakon višestrukih izmjena poslovnika broj članova kolegija povećan sa 9 na 13. Participacija većeg broja poslanika i političkih partija u Kolegiju, niti je povećala jedinstvenost u stavovima i zaključcima, niti je povećala efikasnost rada Skupštine. Skupština na kraju 2013. godine nije razmatrala 31% planiranih obaveza, ali su zato troškovi rada Skupštine neplanski uvećani za naknade 4 nova člana Kolegija.

TEMATSKA SJEDNICA JE DOBRO ORGANIZOVANA, ALI OKONČANA BEZ FINALIZOVANIH MJERA ZA POMOĆ PRIVREDI

U oktobru 2013. godine su Vlada i Skupština dobro pripremili i održali tematsku sjednicu sa tačkom dnevnog reda „Analiza stanja privrede Tuzlanskog kantona sa programom aktivnosti i mjera za stvaranje boljeg ambijenta za održivost i razvoj privrede u Tuzlanskom kantonu.“ Na sjednici su pored diskusija poslanika svoje prijedloge i viđenje rješenja iznijeli predstavnici sindikata, poslodavca, privrednici, kantonalna privredna komora, nakon čega se vidjelo da bi mjere predložene od Vlade, mogle biti samo polazište za donošenje konačnih mjera. Na žalost, Vlada je proces donošenja konačnih mjera nepotrebno „razvukla“ i propustila priliku da mjere finalizuje i ugradi u programe rada i Budžet za 2014. godinu

ZA FINASIRANJE STRANAKA U 2014. PREDVIĐEN ISTI IZNOS

Sredstva namijenjena za finansiranje političkih stranaka, parlamentarnih grupa, koalicija i nezavisnih poslanika u Skupštini, u 2014. godini, planirana su na nivou 2012 i 2013. godine u iznosu 435.167,99 KM

KRŠENJA POSLOVNIKA ČEŠĆE U VRIJEME KRIZE

Kršenje Etičkog kodeksa prilikom komunikacije u Skupštini i kršenja poslovnika prilikom donošenja Budžeta, programiranja rada, zakazivanja sjednica, predlaganja zakona, bila su češća nego u prethodnim godinama Kršenja su bila najbrojnija u vremenima političkih previranja i prekompozicije vlasti u parlamentu.

NEMA MJERA ZA POBOLJŠANJE KOORDINACIJE MEĐU NIVOIMA VLASTI U PREUZIMANJU PROVEDBE I PRIMJENI EU ZAKONODAVSTVA

Za razliku od Skupštine, Vlada TK se 4.2.2013. godine upoznala sa Programom ključnih mjera za 2013. godinu sačinjenim od Evropske komisije za proširenje, u kojem je sugerisana neophodnost „uspostave djelotvornog mehanizma koordinacije između različitih razinama vlasti radi preuzimanja, provedbe i primjene zakonodavstva EU“

Bilo kakva informacija o tome šta su institucije po tom pitanju uradile, nije razmatrana, i primjetno je da se u ovom važnom slučaju nije postupilo sistemski i u skladu sa odredbama jedinstvene metodologije izrade Programa rada.

PREPORUKE CCI-a

1. Međupartijskim dogovorom normalizovati odnose među parlamentarnim političkim strankama i samostalnim poslanicima, a energiju usmjeriti na rješavanje ekonomske krize
2. Donijeti Plan štednje i Program mjera i aktivnosti za stabilizaciju Budžeta TK, prema zahtjevima MMF-a
3. Realizovati preporuku Evropske komisije i Direkcije za evropske integracije i „uspostave djelotvornog mehanizma koordinacije između različitih razinama vlasti radi preuzimanja, provedbe i primjene zakonodavstva EU“.
4. Insistirat da Vlada donese strateški dokument o privlačenju stranih investicija
5. Hitno i prioritetno razmatrati mjere kojima se povećava zapošljavanje i snažniji investicioni zamah (Zakon o poticajima u privredi, Akcioni plan zapošljavanja, Analiza i izmjena propisa u TK)
6. Pokrenuti postupke izrada razvojnih strategija i planskih dokumenata, koji će biti preduslov za korištenje sredstava predpristupnih fondova EU IPA-2 za period 2014-20120. godine
7. Uvesti sistem elektronske evidencije prisutnosti i glasanja poslanika i time rad poslanika učiniti odgovornijim i transparentnijim
8. Donijeti Zakon o pravima izabranih dužnosnika i nosilaca izvršnih funkcija i savjetnika u organima vlasti Tuzlanskog kantona i njihova primanja i privilegije uskladiti sa stanjem u društvu i imperativom veće socijalne osjetljivosti. Identičan princip primijeniti i na menadžment u javnom sektoru i javnim ustanovama.
9. Pojednostaviti procedure za dostupnost informacija, uvođenjem e-pristupa informacijama
10. Prilikom upošljavanja u javnoj upravi, javnim preduzećima i kantonalnim ustanovama konkursne procedure prvoditi javno, nepristrasno i bez uticaja politike
11. Tražiti od premijera da se kroz ekspozije javno izjasni o tome sa kakvim će planovima rekonstruisana Vlada raditi u preostalom dijelu mandata
12. Inicirati izradu socijalne karte i insistirati na donošenju Socijalnog programa mjera za ublažavanje stanja socijalno ugroženih građana TK
13. Skupština treba inicirati obavezu periodične izrade Analize tržišta rada TK i insistirati na okončanja započetog postupka usklađivanja obrazovne politike sa potrebama privrede

14. Donijeti Strategiju za borbu protiv korupcije i uspostavu sistemskog rješavanja problema korupcije u javnom sektoru i time rasteretiti skupštinsku Komisiju za borbu protiv korupcije
15. Donijeti strategije razvoja sporta, turizma i saobraćaja
16. Ukinuti naknade za rad u skupštinskim komisijama, kolegiju i naknade za prisustva sjednicama Skupštine a plate regulisati zakonom i svođenjem u realne okvire primjerene uslovima ekonomske krize
17. Prioritetno izvršiti usklađivanje kantonalnih propisa kojima će se skratiti vrijeme i pojednostaviti procedura registrovanja i pokretanja biznisa i time stvoriti povoljniju poziciju za domaće i strane ulagače
18. Nastaviti sa započetim postupkom izrade prečišćenih verzija kantonalnih zakona kako bi se napravio registar kantonalnih propisa
19. Izmjeniti Poslovnik i preciznije definisati: postupak smjene predsjednika Skupštine, razloge i način sazivanja za sjednica hitnog karaktera
20. Izmjeniti Poslovnik o radu i uvesti finansijske sankcije za poslanike koji krše poslovničke norme
21. Obezbjediti budžetsku liniju i razviti sistem podrške projektima nevladinog sektora finansiranih IPA i ostalim međunarodnim fondovima, kroz obezbjeđenje sredstava za participaciju i time stvoriti pretpostavke za zahvatanje višetruko većih iznosa

SAŽETAK	2
SADRŽAJ	6
UVOD	7
STRANAČKI SASTAV SKUPŠTINE I VLADAJUĆA KOALICIJA	8
OSNOVNE INFORMACIJE O RADU SKUPŠTINE – dinamika rada.....	10
KLJUČNI DOKUMENTI ZA STVARANJE PREDUSLOVA ZA EFIKASAN RAD	15
UKUPNA ZAKONODAVNA AKTIVNOST SKUPŠTINE TK	26
KOORDINACIJA RADA VLADE I SKUPŠTINE	29
POŠTOVANJE POSLOVNIKA O RADU I ZAKONA	33
TRANSPARENTNOST RADA SKUPŠTINE TK.....	35
AKTIVNOSTI POSLANIKA.....	36
PRIMANJA POSLANIKA	41
RADNA TIJELA	44
EUROATLANTSKI PUT BIH I TK.....	48
ZAKLJUČCI I PREPORUKE	49
DODATAK 1 – POSLANIČKI KARTONI	53
DODATAK 2– REALIZACIJA ZAKONODAVNOG DIJELA PROGRAMA	72
DODATAK 3 – RADNA TIJELA SKUPŠTINE TK	78
DODATAK 4 – BUDŽET TK ZA 2013. godINU	81
DODATAK 5 – REVIZORSKI IZVJEŠTAJ.....	86
DODATAK 6 – NEKI ASPEKTI KVALITETA ŽIVOTA U TK.....	91

Ovaj izvještaj o monitoringu rada Skupštine Tuzlanskog kantona, daje pregled rada ove Institucije u periodu 01.01-31.12. 2013. godine.

Cilj izvještaja je da se sumiraju i na jednostavan način predstave podaci do kojih je CCI došao prateći rad Skupštine Tuzlanskog tokom izvještajnog perioda.

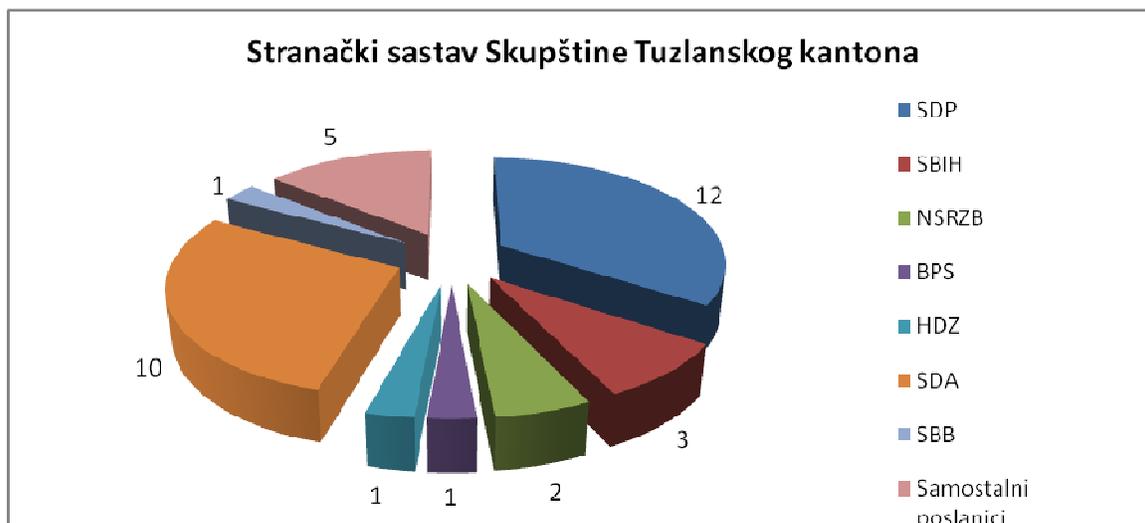
Pri kreiranju izvještaja, kao ulazni parametri, korišteni su raniji izvještaji o monitoringu rada Skupštine Tuzlanskog kantona, informacije iz Programa rada Skupštine za 2013. godinu, zapisnici sa održanih sjednica Skupštine i drugi materijali, traženi i dostavljeni od strane ove institucije, te informacije prikupljene neposrednim prisustvom sjednicama Skupštine.

Ovaj Izvještaj je jedan u nizu pokušaja Centara civilnih inicijativa da kontinuiranim praćenjem i periodičnim izvještavanjem, javnosti omogući uvid u rad institucija vlastinastojeći da iste učini odgovornijim i efikasnijim u obavljanju svojih obaveza.

Tabela 1: Sastav Skupštine Tuzlanskog kantona

Skupština Tuzlanskog kantona, kraj 2013. godine dočekala je sa poslanicima 7 stranaka i 5 samostalnih poslanika, u svom sastavu.

Grafikon 1

Vladajuću većinu, na kraju 2013, čine poslanici 3 stranke (SDP, SBIH, HDZ) i dva samostalna poslanika (Džemal Jukan i Zoran Jovanović). Izlazak NSRZB i BPS je dodatno oslabio parlamentarnu većinu koja je sada brojčano slabija od svih prethodnih.

Grafikon 2

Na čelu Skupštine su Predsjednik Ilić Slađan (SDP) i zamjenici predsjednika Muhamed Šadić (SBIH) i Zlatko Šimić (SDP).

Zavoda zdravstvenog osiguranja Tuzlanskog kantona za 2012. godinu, Izvještaj o radu i poslovanju JU Univerzitet u Tuzli za 2012. (po programu predviđen za razmatranje kao Informacija o radu JU Univerzitet u Tuzli za 2012. godinu), i Izvještaj o radu i finansijskom poslovanju Javne ustanove Veterinarski zavod Tuzlanskog kantona Tuzla za 2012. godinu).

Pregled rada Skupštine TK u 2013. godini, po mjesecima

— Održana zasjedanja

— Mjere na dnevnom redu

25

24

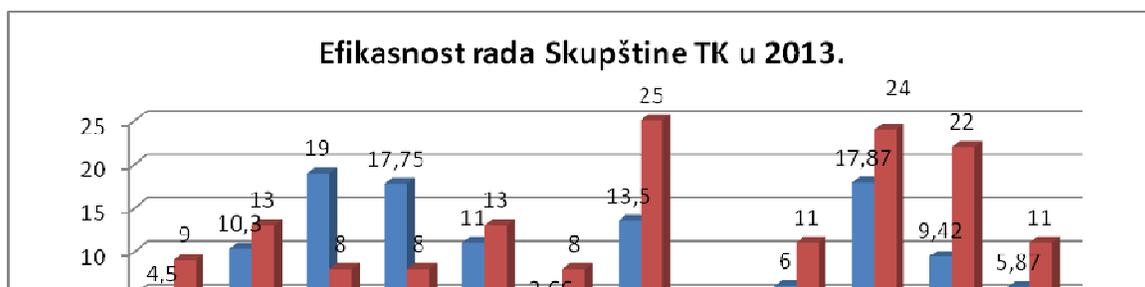
borbe za kantonalnu vlast, na nekoliko mjeseci zanemarene potrebe socijalno ugroženih (djeca, invalidi, nezaposleni, majke porodilje) i potrebe onih koji nisu mogli, ni trebali čekati (poljoprivrednici, privrednici, borci...).

U postupku usvajanja Budžeta za 2014. godinu, koncem 2013. je zbjegnuta scenarij sa početka godine. Budžet je blagovremeno usvojen, a zbog enormnog deficita, fokus rasprave je s pravom bio na tome kako da aktualna kantonalna vlast obezbjedi budžetsku likvidnost i finansijsku stabilnost.

Grafikon 4

Zasjedanja Skupštine, u posmatranom periodu trajala su prosječno 5,15 sati, uključujući i pauze, u trajanju od 1,32 sata u prosjeku (što znači da je efektivni rad na sjednicama trajao u prosjeku 4,83 sati). Stvarna rasprava po mjerama i tačkama dnevnog reda je bila još manja kada se to vrijeme umanjuje za trajanje poslaničkog sata i vremena potrošenog za utvrđivanje dnevnog reda.

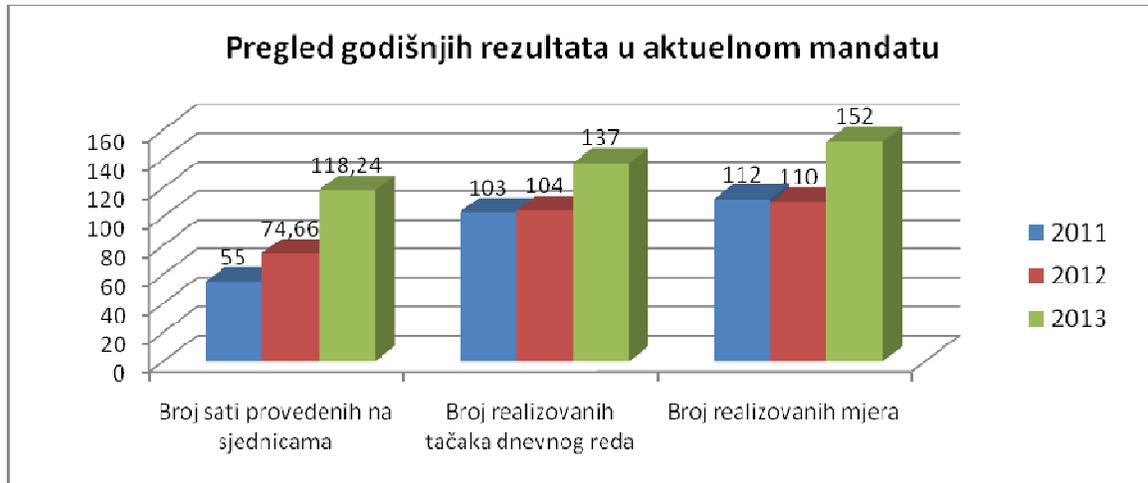

Grafikon 5

Najviše vremena na zasjedanjima Skupština je potrošila u martu, sa međutim krajnje skromnim efektima - za 19 sati rada razmotreno je tek 8 mjera. Najbolji rezultati (u smislu broja razmotrenih mjera) postignuti su i julu (25), oktobru (24) i novembru (22).

Najlošiji rezultat, ne računajući mjesec avgust u kojim Skupština nije održala ni jedno zasjedanje, ostvaren je u martu, aprilu i junu, kada je razmatrano po tek 8 mjera. Pri čemu je za realizaciju tih 8 mjera najviše vremena – 19 sati – utošeno u martu.

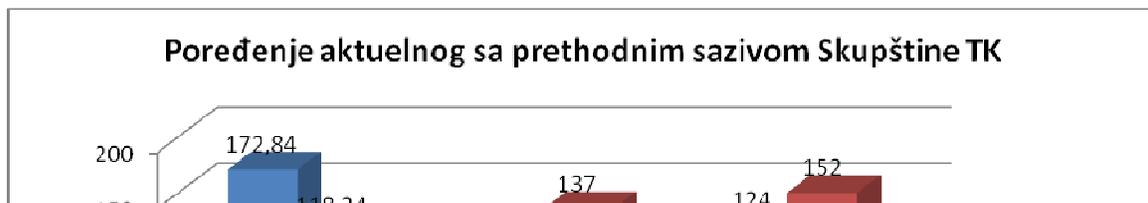
Posmatrajući efikasnost u radu Skupštine sa početka godine, sa efikasnosti u radu sa konca godine, mogli bismo reći da je u zadnjem kvartalu razmotreno skoro duplo više mjera nego u prvom, za isto vrijeme.

Grafikon 6

Poredeći sa prethodnim godinama mandata aktuelnog saziva Skupštine TK, uočavamo da je efikasnost iz godine u godinu značajno opadala. A pad je u posljednjoj godini zaista drastičan – za realizaciju tek cca 36% mjera više, Skupština je u 2013. utrošila 115% više vremena nego u 2011. godini.

Poredimo li rezultate koje je aktuelni saziv ostvario trećoj godini svog mandata, sa rezultatima ostvarenim u trećoj godini prethodnog saziva Skupštine, dolazimo do podataka da je prethodni saziv Skupštine duže zasijedao i pri tome donosio manje mjera.

Grafikon 7

KLJUČNI DOKUMENTI ZA STVARANJE PREDUSLOVA ZA EFIKASAN RAD

PROGRAM RADA SKUPŠTINE

Programiranje rada za 2014. godinu

Skupština Tuzlanskog kantona nije donijela svoj program rada za 2014. godinu, prije isteka 2013. Razlog nedonošenja programa rada je što Vlada prema Skupštini nije dostavila nacrt programa koji bi bio osnova za programiranje rada Skupštine. Time su od strane Skupštine prekršene odredbe Poslovnika koje definišu rokove za donošenje programa, a od strane Vlade su prekršene odredbe Odluke o metodologiji izrade i donošenja programa rada i izvještaja o radu Vlade Tuzlanskog kantona, kantonalnih organa uprave i upravnih organizacija.

Realizacija Programa rada za 2013. godinu

Program rada Skupštine Tuzlanskog kantona za 2013. godinu usvojen je u skladu sa poslovničkom obavezom - 21.12.2012.

Program u sebi sadrži 83 mjera, od čega su 25 zakoni.

Institucija	Program za:	Datum usvajanja	Broj mjera u Programu	Broj zakona
Skupština TK				

Tabela 3: Programi rada Skupštine TK– usvajanje i obim

Od 83 mjere Programom rada Skupštine TK planiranih za realizaciju u 2013. godini, u potpunosti ili djelimično realizovano je njih 57, odnosno 69 %.

Realizacija godišnjeg programa rada Skupštine TK, za 2013.

6 mjera (5 zakona i 1 program³) su utvrđeni tek u nacrtu i da bi u vezi njih bio okončan postupak, u Skupštini će se razmatrati i u 2014. godini.

U okviru materijala za tematsku sjednicu kada je razmatrana Analiza stanja privrede, poslanici su razmatrali i 4 informacije i 1 izvještaj, koji su bili planirani programom rada. Mjere su u statistici tretirane kao realizovane, iako se Skupština nije i formalno izjasnila o njima.

Najveći je procenat realizacije mjera je kod izvještaja (89 %), a najmanji kod planova i strategija (33%) jer je od 3 planirane tek jedna donešena. Nakon katastrofalnog stanja u realizaciji planiranih zakona na početku godine, do kraja godine je došlo do podizanja realizacije na 56 %.

Tipovi mjera	Godišnji plan	Realizovano	U proceduri	Ukupno razmatrano
				1
				3
				2
				0
				3
				13
				17
				0
				0
				1
				0
				1
				1
				1
				14
Ukupno	83	51	6	57

Tabela 4: Realizacija Programa rada Skupštine TK, po vrsti akata

Usvajanjem 31 programirane mjere u posljednjem kvartalu, Skupština je popravila svoj sveukupni učinak, i time pokazala da je moguć i efikasan rad, pod uslovom da u Skupštini vlada koliko toliko stabilna politička situacija i odgovornost poslanika

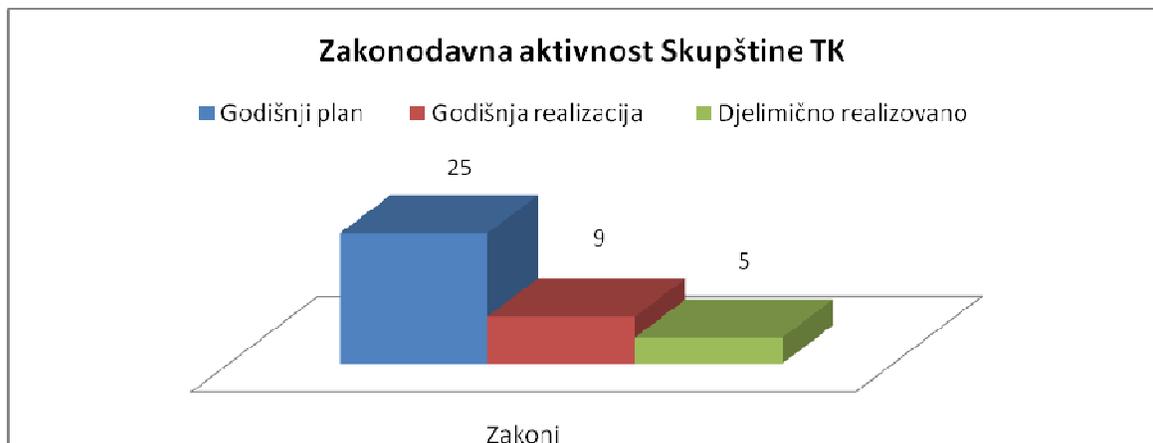

Tabela 5: Nerealizovane mjere iz Programa rada za 2013.godinu

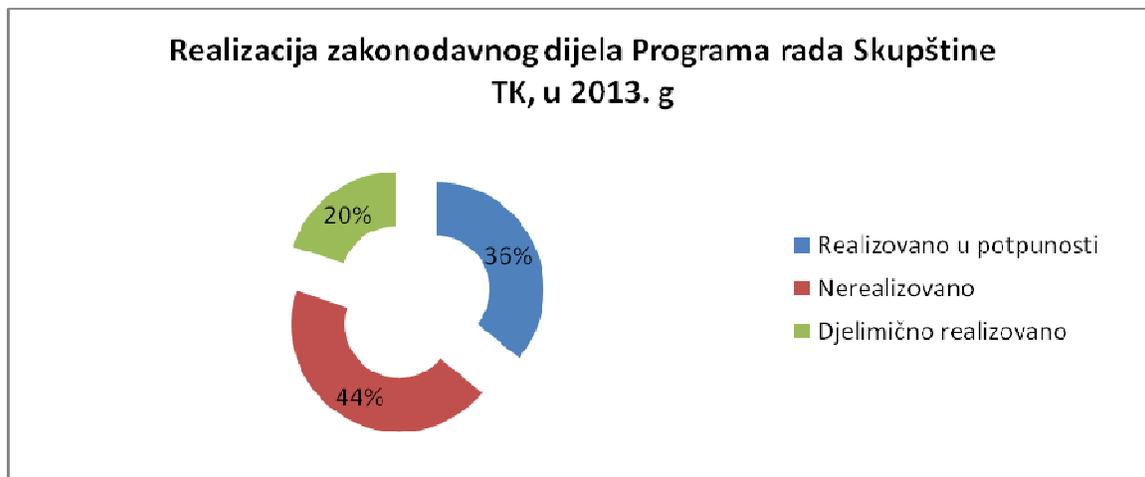
ZAKONI

Posmatramo li samo zakone, možemo konstatovati da je, Programom rada Tuzlanskog kantona za 2013. godinu, planirana realizacija 25 različitih zakona (od čega 17 u formi nacrtu i u formi prijedloga, a ostalih 8 samo u prijedlogu).

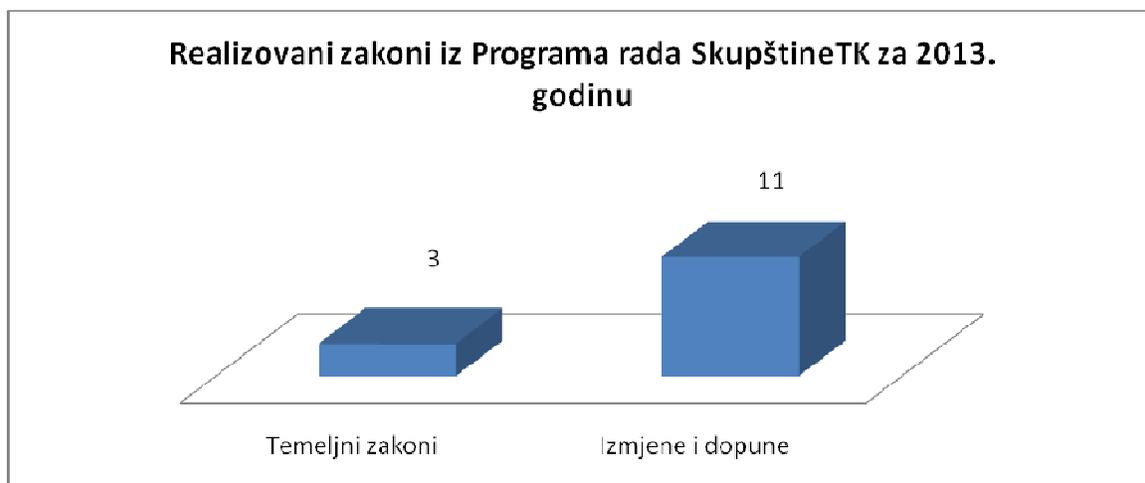
Grafikon 11

Do kraja 2013. Skupština je usvojila svega 9 prijedloga zakona i prihvatila još 5 zakona u nacrtu, odnosno finalno realizovala 36% od godišnjeg plana i još 20% djelimično. Čak 44%, Programom rada Skupštine TK za 2013. godinu, planiranih zakona, nije, do konca 2013., realizovano ni u kom obliku.

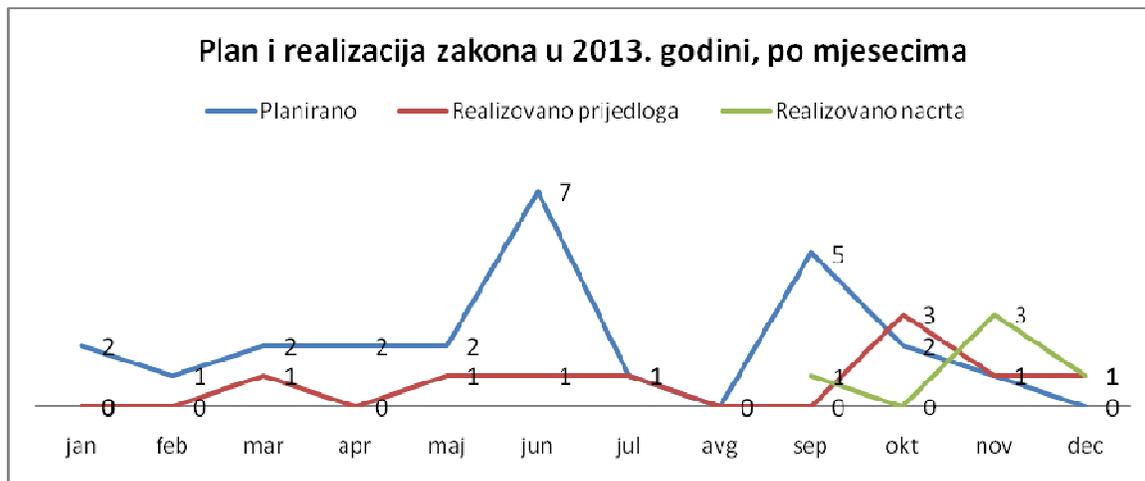
Grafikon 12

Pri tome su tek 3 od 14, što finalno, što djelimično, realizovanih zakona temeljni. Ostalo su izmjene i dopune već postojećih zakonskih akata.

Grafikon 13

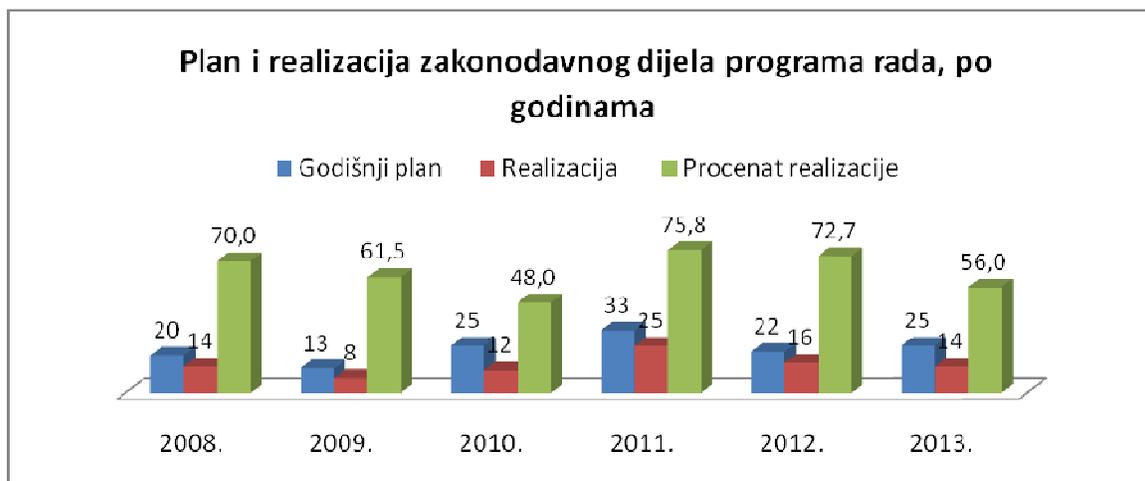
Skupština TK, u 2013. godine nije uopšte razmatrala 11 zakona, koji su prema Programu rada trebali biti realizovani u ovom razdoblju. Prema iskustvima iz ranijih godina isti nerealizovani zakoni će se ponovo naći u Programu rada za 2014. godinu.

Grafikon 14

Čak 6 od 11 nerealizovanih zakona, planiranih za realizaciju u 2013. su temeljni zakoni, tj. zakoni koji na potpuno novi način uređuju oblasti.

Pređenje sa rezultatima iz prethodnih godina pokazuje da je učinak u realizaciji programiranih zakona među najlošijim u posljednjih 6 godina, a stepen realizacije se može porediti sa učinkom Skupštine i izbornoj 2010. godini kada je realizovano manje od pola planiranog.

Grafikon 15

BUDŽET TK

Budžet TK za 2013. godinu

Budžet Tuzlanskog kantona za 2013. godinu usvojen je na 42. hitnoj sjednici Skupštine, 30.5.2013. godine.

Skupština Tuzlanskog kantona po prvi put od svog postojanja, ne da nije donijela svoj Budžet na vrijeme, nego ga uopšte nije donijela do krajnjeg roka kojeg dopušta Zakon o budžetima FBiH. Poslasticima Tuzlanskog kantona nije bilo dovoljno ni 3 mjeseca da uspostave politički dogovor i da nakon restriktivnog privremenog finansiranja usvoje poslije Ustava najvažniji

akt Tuzlanskog kantona. Po prvi put se desilo da je Budžet korišten kao sredstvo političke ucjene u bespoštednoj borbi političkih protivnika za vlast, pri čemu su politički akteri potpuno zanemarili potrebe građana. Odsustvo političkog kopromisa, manjak odgovornosti i vođenje inat politike pri donošenju budžeta u uslovima dualne vladavine⁴, su bili glavni razlozi ulaska Tuzlanskog kantona u najdublju poslijeratnu krizu.

Na ovaj način, nakon prekoračenja krajnjeg roka za usvajanje Budžeta TK za 2013. godinu, Tuzlanski kanton svrstao u red kantona koji već duži period sistemski krše važeće propise o budžetiranju.

Tabela 6: Budžeti Tuzlanskog kantona, po godinama

Budžet TK za 2014. godinu

Budžet Tuzlanskog kantona za 2014. godinu usvojen je na 52. redovnoj sjednici Skupštine, 18.12.2013. godine u iznosu 385.995.792 KM .

Praćenje rokova

Po prvi put nakon 5 godina, Skupština je na vrijeme i u skladu sa zakonskim rokom donijela Budžet za narednu godinu. Ovim se svrstala se među rijetke institucije koje su uspjele okončati planiranje finansiranja potreba kantona za narednu godinu.

Postupak donošenja

Politička kriza, ali i ekonomska kriza, ne samo da se odrazila na kašnjenje u donošenju Budžeta za 2013. godinu, nego i na određene faze budžetiranja pri donošenju Budžeta za 2014. godinu.

Mada budžetski kalendar, kojim je definisano 10 koraka u kreiranju budžeta nije u potpunosti poštovan, u konačnici Budžet je ipak usvojen na vrijeme. Najkrupnija kašnjenja su se odnosila na srednjoročne strateške dokumente DOB i Smjernica ekonomske i fiskalne politike.

Dokument okvirnog Budžeta za 2014 - 2016. godinu je donešen 8.10.2013. sa zakašnjenjem od 4 mjeseca, kao i dokument Smjernica ekonomske i fiskalne politike za period za period 2014 - 2016. godine.

Tek usvajanjem ovih dokumenata su stvoreni preduslovi za izradu nacrtu Budžeta za 2014. godinu, koji je na Vladi i utvrđen 22.11.2013, u iznosu 364.078.388,14 KM. Nacrt Budžeta je sedam dana kasnije prihvaćen i u Skupštini.

⁴U kratkom periodu parlamentarna većina nije podržavala Vladu

U nacrtu Budžeta su planirani i primici od domaćeg zaduživanja namijenjeni za pokriće akumuliranog deficita sa 31. 12. 2013. U iznosu od preko 116 miliona KM. Nacrtom Budžeta TK za 2014. je predviđeno da plate i naknade budžetskih korisnika ostanu nepromijenjene. Na nivou 2013. su trebala ostati i davanja iz oblasti socijalne, boračko-invalidske zaštite kao i podrška poljoprivrednoj proizvodnji, privrednim subjektima sa većinskim državnim kapitalom.

Prilikom rasprave o nacrtu Budžeta poslanici opozicije su tvrdili da Budžet nije dobar, da zbog rastućeg deficita prijeti da deficit ako se ne obuzda, po iznosu može nadmašiti cijeli budžet. Već u toj fazi rasprave poslanik Bajazit Jašarević je sugerisalo se da pristupi izradi Strategije sanacije deficita i njegovo uravnoteženje uz „otvorena vrata“ i obavezno učešće socijalnih partnera. Pored tvrdnje opozicionih poslanika da je Budžet predizborni, nezadovoljstvo predloženim nacrtom Budžeta su iznijeli i poslanici pozicije (Imamović) koji su tvrdili da je Budžet „zastrašujući i da podrška vlasti sa višeg nivoa nije ni postojala“. Ipak su se svi poslanici složili u jednom, a to je da je sanaciji budžeta potrebno pristupiti sistematski i hitno.

Nakon veoma kratke osmodnevne javne rasprave Mistarstvo je pripremlilo prijedlog Budžeta i utvrdilo ga na Vladi 13.12.2013. godine u iznosu 385.995.792 KM.⁵

Prijedlog budžeta je razmatran u Skupštini 18.12. 2013. godine i usvojen u istom iznosu 385.995.792 KM sa 20 glasova za, 10 uzdržanih i 1 glasom protiv. Ustvari navedeni iznos predstavlja planiranu rashodovnu stranu, dok je prihodovna strana uvećana za 109 miliona namijenjenih za pokrivanje kumuliranog budžetskog deficita.

Inače prije skupštinske rasprave 2 skupštinske komisije (Komisija za poljoprivredu, vodoprivredu, šumarstvo i zaštitu okoliša i Komisija za privredu, ekonomsku i finansijsku politiku) su donijele svoje stavove u kojima ne podržavaju predloženi Budžet.

Na prijedlog Budžeta poslanici su uputili 18 Amandmana od koji je nije prihvaćen ni jedan, dok su Amandmani komisija djelimično prihvaćeni u ugrađeni u amandmane Vlade.

Za razliku od rasprave o nacrtu Budžeta, rasprava o prijedlogu je bila znatno oštrija.

Poslanici opozicije su zamjerali vladi „da se zadužuje da bi vraćala dug“, „da nema snagu ni hrabrosti se dogovarati sa socijalnim partnerima o tome kako ispuniti obećane reforme“ „da ovakav Budžet neće trajati ni polovinu godine“(Nurkanović). Poslanik Skopljak je istakao „da je sadašnja pozicija dobila izbore na priči da će bolje vladati, a nalazi se u bezizlaznoj poziciji“; „Budžet je nekada bio život a danas je patnja“ (Alić), „Vlada je izgubila kontrolu nad rashodima“ (Dostović). „Ekonomska kriza ostavlja duboke tragove, a politička ostavlja još dublje“ Jašarević. Stavove o prijedlogu Budžeta poslanici opozicije nisu iznosili.

Na sve kritike premijer Sead Čaušević je ukazao da je „Vlada ispunila obećanje i usvojila Budžet na vrijeme“ a da se zbog katastrofalne situacije u zemlji nije moglo postići više. Istakao je takođe da je sindikat u pregovorima pokazao korektnost. Za reforme je rekao da još uvijek postoji želja za reformama, ali to što nisu uspjele, krivi su i partneri.

U završnoj riječi je na vrlo emotivan način Premijer je istakao da je Budžet može pokriti samo plate, materijalne troškove i naknade i da je zaduženje neophodno.

U vezi usvojenog Budžeta iznijecemo nekoliko bitnih karakteristika koji se odnose na njegovu strukturu i pojedine stavke.

---

⁵ Ministrica Alisa Bijedić je prilikom glasanja na sjednici Vlade Tuzlanskog kantona o prijedlogu budžeta bila je - uzdržana. Kao razlog njezine uzdržanosti je navela da je Ministarstvo finansija trebalo dobiti dodatno vrijeme kako bi se pokušao naći način da deficit bude manji od predviđenih 67,95 miliona KM.

Ukupna planirana sredstva na strani rashoda za 2014. su 386 miliona KM, što je za 9,5% više nego što je bilo u rebalansu za 2013. godini. Ukupan Budžet podrazumijeva i dodatni iznos sredstava za pokriće procijenjenog akumuliranog deficita sa 31.12.2013. u visini od 109 miliona KM, tako da ukupni plan prihoda Budžeta za 2014. godinu iznosi 495.3 miliona KM. Zbog uticaja ekonomske krize planirano je kreditno zaduženje u cilju pokrića planiranog deficita koji će nastati u 2014. godini, u iznosu 67,95 miliona KM.

Najveći dio povećanja rashoda i izdataka u prijedlogu Budžeta TK za 2014. u odnosu na nacrt nastao je na osnovu prenesenih i neutrošenih sredstava kamate od Elektroprivrede po osnovu presude Osnovnog suda u Tuzli u visini od nepunih 7 miliona KM. Pored toga u Budžet TK uvršteno je i 1.655.000.00 KM troškova za čuvarsku službu kako to nalaže Zakon o šumama te više od milion maraka procjene kamate na pokrenutu proceduru dugoročnog kreditnog zaduženja TK. U dijelu rashoda i izdataka iz namjenskih i vlastitih sredstava najveći iznos se odnosi na Ministarstvo prostornog uređenja i zaštite okolice u visini od 10 miliona KM te povećanje sredstava za plaće JU Univerzitet u Tuzli za 500 000.00 KM.

Gledajući uporedni prikaz po ekonomskim kodovima, najveće povećanje rashoda se desilo na kodu Izdaci za nabavku stalnih sredstava (27 miliona KM), i kodu Bruto plate i naknade (9,7 miliona KM), Budžetska rezerva (0,9 mil KM), a najveće smanjenje na kodu Tekući transferi (9,3 KM).

Usvojeni Budžet ima neujednačeno povećanje raspodjele rashoda po svim ministarstvima. Najveće povećanje u odnosu na rebalans Budžeta iz 2013. godine su imali Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede (51%) dok su najmanje povećanje imali Ministarstvo za rad i socijalnu politiku (1%), zatim ministarstva za boračka pitanja, industriju, obrazovanje i razvoj, kojima su povećanja su bila od 1 do 3 %.

U skladu sa dogovorom postignutim sa sindikatima, Budžetom su planirana sredstva za sve budžetske korisnike namijenjena za topli obrok u iznosu od 8 KM i 200 KM za regres.

Sve ranije izrečeno pokazuje da se prilikom izrade Budžeta Vlada nije išla na smanjenje rashoda i racionalizaciju nego je iste zadržala ili na istom nivou ili ih je povećala, planirajući pri tome da „zakovane“ rashode isfinansira novim zaduženjem.

Jedina pozitivna aktivnost u kreiranju fiskalne politike za 2014. godinu je iskazana spremnost i Vlade i Skupštine za izradom strategije za sanaciju deficita Budžeta TK, koja bi se svakako trebala raditi pod stručnim nadzorom eksperata i nauke.

Finansiranje aktivnosti Skupštine

Prijedlogom Budžeta Tuzlanskog kantona za 2014. godinu za finansiranje rada Skupštine planirano je 3.102.377 KM što predstavlja povećanje od 2,6% u odnosu na rebalans Budžeta. Povećanje iznosa je nastalo zbog povećanja broja zaposlenih sa 49 u 2013. na 54 koliko je planirano u 2014. godini. Česte promjene ministara u Vladama i njihovo korištenje prava naknada nakon smjene i povećanje broja poslanika sa profesionalnim statusom, su bili glavni razlozi povećanja broja planiranih na platnom spisku Skupštine.

Sredstva namijenjena za finansiranje političkih stranaka, parlamentarnih grupa, koalicija i nezavisnih poslanika u Skupštine planirana su na nivou 2012. i 2013. godine u iznosu 435.167,99 KM. Zadržavanjem istog iznosa, stranke su se opredjelile da u izornoj godini ne učestvuju u povećanju budžetskih rashoda.

UKUPNA ZAKONODAVNA AKTIVNOST SKUPŠTINE TK

U 2013. godini, Skupština TK razmatrala je 30 različitih zakona. Od 30 razmatranih zakona 22 zakona su u konačno usvojena dok je 8 zakona utvrđeno u formi nacрта i nalaze se u proceduri javne rasprave. 9 od 22 usvojenih prijedloga i 5 od 8 prihvaćenih nacрта planirani su Programom rada Skupštine za ovu godinu. Donošenje ostalih 16 zakona nije planirano nego su proistekli kao potreba prepoznata od strane ministarstava ili na inicijativu poslanika, skupštinskih komisija, klubova stranaka, studenata.

Skupština TK je, dakle, u posmatranom periodu, realizovala 2,5 zakona mjesečno, u prosjeku.

Grafikon 16

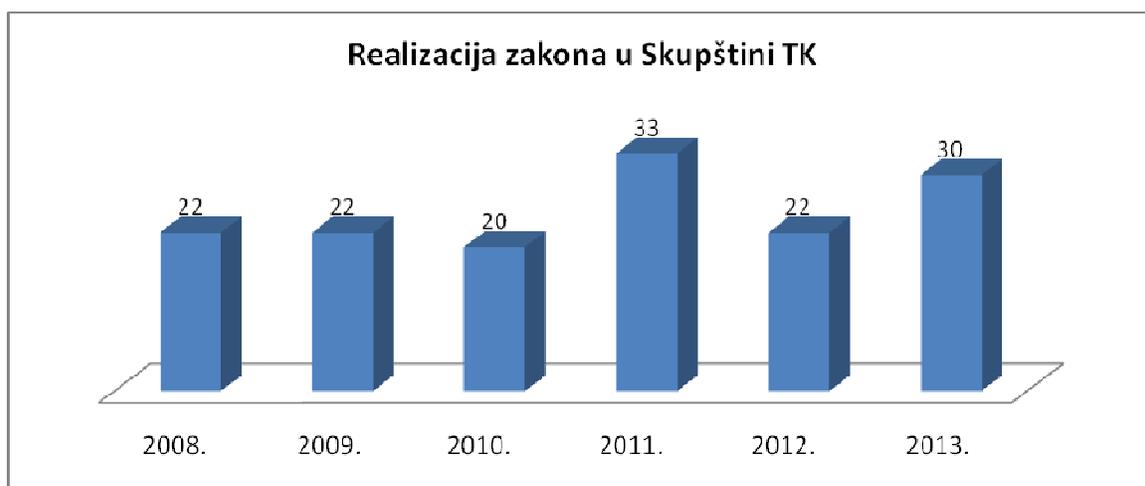
Šest od 30 realizovanih zakona su tzv. temeljni zakoni. Ostalo su izmjene i dopune već postojećih zakonskih akata.

Grafikon 17

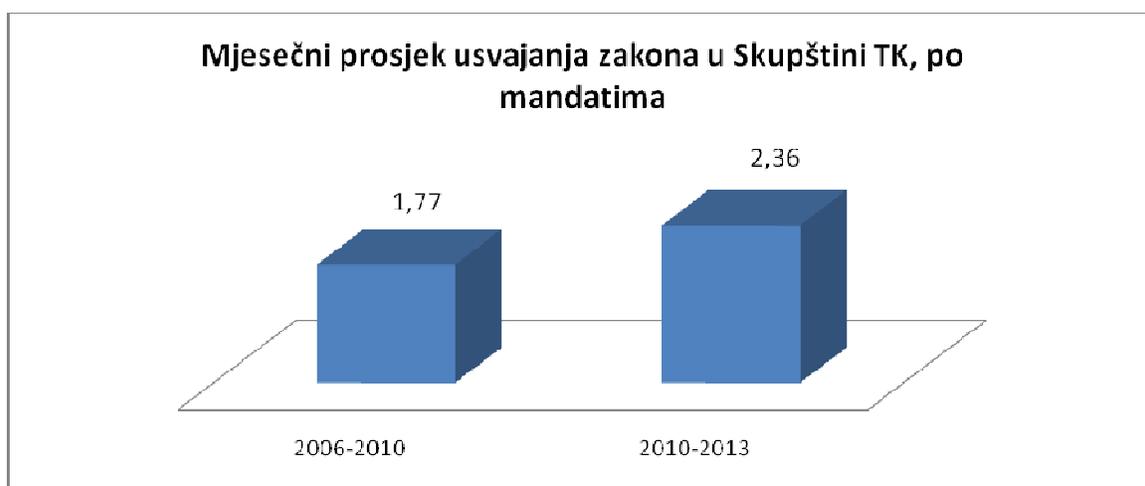
Upoređujući broj realizovanih zakona u toku ove godine, sa odgovarajućim vremenskim periodima u prethodnim godinama mandata aktuelnog sastava Skupštine TK, dolazimo do zaključka da je aktuelni saziv Skupštine na početku mandata bio najefikasniji. Pad učinka u oblasti zakonodavstva u 2013. godini uzrokovan političkim krizama Skupština je pojačanom

dinamikom nadoknadila u posljednjem kvartalu 2013. godine, kada je razmatrala čak polovinu od ukupnog broja zakona razmotrenih u ovoj godini.

Grafikon 18

U uporedbi sa prethodnim sazivom Skupštine, dosadašnji mjesečni prosjek ukupno realizovanih zakona aktuelnog saziva je za 40% veći od prosjeka prethodnog saziva.

Grafikon 19

To znači da se na godišnjem nivou usvaja preko 8 zakona više nego u prethodnom mandatu.

Inače, procedura donošenja, za zakone usvojene u 2013. godini, trajala je duže od uobičajene, jer su zakoni kao i ostale odluke u vrijeme dok su trajala previranja u Skupštini i Vladi bili na svojevrsnom „čekanju“.

Prosječno vrijeme trajanja donošenja zakona je bilo mjesec dana. Ukoliko posmatramo samo zakone koji su razmatrani po redovnom postupku, vrijeme potrebno za njihovo donošenje je 98 dana. Vrijeme potrebno za donošenje zakona po skraćenoj proceduri je iznosilo prosječno 10 dana

Najkraće je trajala procedura vezana za 3 zakona koje nije predložila Vlada. Dva zakona su su faktički na Skupštini usvojeni odmah po izjašnjenju skupštinskih tijela, dok je o zakonu koju je predložio Klub Stranke za BiH usvojen tek nakon izjašnjenje Ministarstva zdravstva. Procedura vezana za ove zakone je trajala 4 dana.

Najduža okončana procedura od svih donešenih zakona je bila kod Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o prostornom uređenju i građenju, gdje je od utvrđivanja na Vladi do konačnog usvajanja je proteklo 277 dana.

Najduže se zakonodavnoj proceduri nalazi Zakon o izmjenama i dopunama zakona o preuzimanju prava osnivača prema RO Zavod za zdravstvenu zaštitu, koji nakon utvrđivanja u nacrtu 30.1.2013. godine i upućivanja u javnu raspravu od 15 dana, još uvijek nije izrađen u formi prijedloga.

KOORDINACIJA RADA VLADE I SKUPŠTINE

Zakšnji otčinjanjem izrade Programa rada Vlade za 2013. godinu, Vlada je uticala da i Programiranje rada Skupštine za 2013. godinu bude realizovano sa zakašnjenjem. Ipak nakon usvajanja za oba programska dokumenta, može se reći da su bili vrlo usaglašeni⁶ po obimu, a relativno usaglašeni po rokovima⁷.

U 2013. godini, Vlada TK je razmatrala 30 različitih zakona koji su prosljeđeni Skupštini na razmatranje. Od 30 Vladinih zakona Skupština je razmatrala njih 27, dok se 3 zbog usvajanja na Vladi na samom kraju 2013. godine, nisu bila u parlamentarnoj proceduri.

Skupština TK je razmatrala ukupno 30 zakona, od kojih je 27 bilo na prijedlog Vlade (90%) a za 3 zakona predlagač si bili poslanici, klubovi i komisije. Tri zakona su u proceduru Skupštine došla na prijedlog poslanika Fahrudina Skopljaka, Komisije za ustavna pitanja i Kluba poslanika SBiH. Na prva dva zakona se Vlada i pored obaveze nije očitovala sa svojim stavom jer su predlagani u vrijeme krize u Vladi, dok je o prijedlogu zakona Kluba poslanika SBiH, ministarstvo zdravstva iznijelo svoj stav.

Prijedlog zakona o izvršenju Budžeta TK za 2013. godinu se u parlamentarnoj proceduri pojavljivao dva puta. U prvom upućivanju u proceduru isti je odbijen, da bi krajem maja bio usvojen zajedno sa novim prijedlogom Budžeta TK za 2013. godinu.

Tri zakona koje je Vlada uputila Skupštini za razmatranje u formi prijedloga i o kojima se Skupština trebala izjašnjavati po skraćenom i hitnom postupku, vraćena su u formu nacrtu i o njima se vodila rasprava kao o nacrtima i u daljnjem zakonodavnom postupku su razmatrani po redovnoj proceduri.

Nacrt zakona o izmjenama i dopunama Zakona o komunalnim djelatnostima je iz vladinog dokumenta u nacrtu u Skupštinskoj proceduri razmatran u formi prijedloga.

Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o preuzimanju prava osnivača prema RO Zavod za zdravstvenu zaštitu se nakon utvrđivanja u formi nacrtu u januaru 2013. godine, bez obrazloženja, više nije ni pojavljivao u parlamentarnoj proceduri niti se o tome resorno ministarstvo očitovalo.

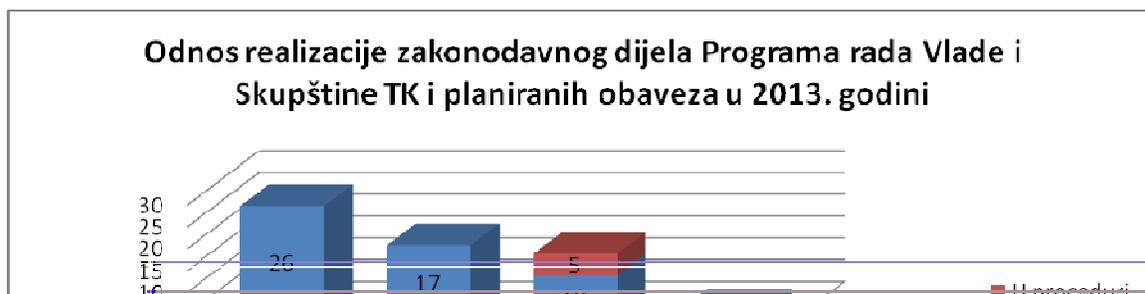
⁶Godišnji program rada Vlade mora biti usaglašen sa godišnjim programom rada Skupštine, a godišnji programi rada kantonalnih organa moraju biti usaglašeni sa godišnjim programom rada Vlade.

⁷Programom rada Skupštine 8 mjera od čega 5 zakona planirano je za razmatranje prije nego li su utvrđeni na sjednicama Vlade.

Grafikon 20

Posmatramo li nivo realizacije programom rada planiranih zakona koji dolaze od Vlade, u Skupštini TK, vidimo da je realizacija planiranog, ugrožena nedovoljnom efikasnošću Vlade, u ispunjavanju svojih obaveza – 9 zakona, što je trećina ukupno planiranog, Vlada uopšte nije realizovala, 2 je realizovala prekasno da bi u 2013. godini mogli ući u skupštinsku proceduru, a 5 zakona nije, do kraja godine, prebacila iz forme nacrtu u formu prijedloga. Čime je dovela do toga da je konačni rezultat rada na planiranim zakonskim aktima u 2013. godini – 10 usvojenih zakona, od 26 planiranih.

U posmatranom periodu, prisustvo ministara Vlade TK sjednicama Skupštine, definisano kao obaveza Poslovníkom o radu Skupštine („Premijer i ministri redovno prisustvuju sjednicama Skupštine“), bilo je neredovno i neujednačeno.

Tokom višemjesečne političke krize, ministri koji su „dali mandate na raspolaganje Skupštini“, nisu učestvovali u radu Vlade, a povremeno su prisustvovali i pratili sjednice Skupštine. Političke svađe, i česti prelasci poslanika iz bloka u blok, su se odrazili i na nivo odgovornosti dijela ministara koji su u jednom periodu čak izbjegavali redovne obaveze uz to primajući redovnu platu.⁸

Bitan segment odnosa ove dvije institucije je i odnos Vlade prema poslaničkim pitanjima i inicijativama. U 2013. godini, poslanici su Vladi postavili 124 pitanja i pokrenuli 85 inicijative. Na 1/3 pitanja i inicijativa postavljenih u prethodnom periodu, Vlada nije odgovorila, što prestavlja dodatan pokazatelj nedovoljno dobre koordinacije između Vlade i Skupštine. Imajući u vidu da ministri po pravilu ne daju usmene odgovore poslanicima na postavljena poslanička pitanja, a jedan broj ministara ne prisustvuje skupštinskim raspravama ili ih ranije napušta, možemo slobodno zaključiti da Vlada TK, u ovom segmentima, ne pokazuje potreban nivo poštovanja prema poslanicima, a ni ozbiljnost u izvršavanju svojih obaveza.

Veoma slična je situacija u odnosu Vlade prema Skupštini je i kada su u pitanju Skupštinski zaključci i njihova realizacija. Poslanici kroz Skupštinske zaključke nerijetko zahtijevaju da Vlada preduzima određene korake koji pomažu procesu donošenja odluka u Skupštini. Kao i kod poslaničkih pitanja, nerealizovanje Skupštinskih zaključaka čest izvor nezadovoljstva poslanika, jer na mnoge konkretne zaključke poslanici ne dobijaju povratne informacije ili od vlade i kantonalnih institucija, ili od institucija sa viših nivoa vlasti.

Skupština Tuzlanskog kantona nikada nije razmatrala cjelovitu informaciju o realizaciji zaključaka i odgovora na poslanička pitanja.

U prethodnim poglavljima je već navedeno da je prilikom donošenja Budžeta za 2013. godinu, odnos Vlade i Skupštine bio na najnižem nivou od postojanja Kantona. Međutim, nakon smanjivanja političkih tenzija odnos Vlade i Skupštine se naglo promijenio na bolje, naročito nakon prihvatanja stavova poslanika i Skupštine vezanih za tematsku sjednicu posvećena izuzetno lošem stanju u privredi. Ozbiljnost teme je od Skupštine i njezinih poslanika zahtijevala da se sa u takvu sjednicu ne ulazi sa političkom razjedinjenošću i partikularističkim interesima, a od Vlade da se u pripremu analize stanja i mjera uđe veoma ozbiljno i metodično. Vlada i Skupština su tematsku sjednicu dobro pripremile i održale sa jednom tačkom dnevnog reda pod nazivom „Analize stanja privrede Tuzlanskog kantona sa programom aktivnosti i mjera za stvaranje boljeg ambijenta za održivost i razvoj privrede u Tuzlanskom kantonu“. Ipak zbog obilja primjedbi poslanika i gostiju (udruženje poslodavaca, privredna komora, sindikati) mjere predložene od strane Vlade nisu usvojene. Skupštinskim zaključkom zahtijevano od Vlade da mjere finalizuje, a pošto finalizacija mjera nije završena u 2013. godini, može se reći da je ponovo došlo do loše koordinacije u važnom zajedničkom poslu. Značaj mjera je utoliko veći što je bilo veoma bitno da se mjere usvoje prije usvajanja Budžeta i programa rada Vlade i Skupštine. Na žalost, to se nije desilo i to smanjuje vjerovatnoću da će neke od mjera biti realizovane ili zbog nedostatka sredstava ili zbog toga što nisu uvrštene u prioritete. Ovaj primjer pokazuje kakve posljedice mogu nastati kada se zaključak Skupštine ne realizuje ili kad se kasni sa njegovom realizacijom.

Brojni pokazatelji govore da se posljednja, novembarska, prekompozicija i promjene u vlasti TK nisu toliko negativno odrazile na rad vlasti. Odnos između Vlade i Skupštine se koncem godine koliko toliko normalizovao.

Međutim evidentno je da su se promjene kolacionih partnera i politička previranja na višim nivoima vlasti, redovno odražavale i na političko stanje u Tuzlanskom kantonu i to u najtežem

---

⁸Vlada ima pravo i obavezu da, pored premijera, šalje i druge ovlaštene predstavnike na sjednice Skupštine i radnih tijela kako bi pomogli pri razmatranju određenih pitanja. Ako Vlada ne uputi svog predstavnika na sjednicu Skupštine ili njenog radnog tijela, razmatrano pitanje će se skinuti sa dnevnog reda sjednice, a može se i postaviti pitanje odgovornosti Vlade, odnosno njenog resornog ministra

obliku. Stoga će i borba za bolje stanje u privredi, veće investicije i smanjenje nezaposlenosti u uslovima političke nestabilnosti, uvijek biti pod znakom pitanja.

POŠTOVANJE POSLOVNIKA O RADU I ZAKONA

Pored već pomenutog kršenja poslovnika u segmentu obaveze Vlade da odgovara u naznačenom roku na poslanička pitanja i inicijative, svakako najznačajnije kršenje Poslovnika i zakona, bilo je vezano za kašnjenje u donošenju Budžeta i nepoštivanje odredbi 4.,22. i 23., Zakona o Budžetima FBiH, kada nije vršeno usklađivanje rashoda sa ostvarenim prihodima Projekcijom Budžeta sa novim deficitom što je za posljedicu imao stvaranje akumuliranog deficita u iznosu 109 miliona KM. Takođe konsolidovanim finansijskim izvještajima nisu obuhvaćeni i prikazani i prihodi i rashodi Direkcije cesta TK, iako je ista u skladu sa odredbama Zakona o ministarstvima i drugim organima uprave budžetski korisnik.⁹

Zakon o Budžetima je kršen i kada je u pitanu donošenje odluka o izmjeni Odluke o privremenom finansiranju koje su takođe donešene nakon krajnjeg roka.

Kršenja poslovnika, zakona i Ustava je navedeno kao razlog da se dio mjera koje je donijela Skupština, a koje su se odnosile na smjenu Vlade, nakon ulaganja vitalnog nacionalnog interesa od strane kluba Hrvata, uputi prema Ustavnom sudu, gdje su još su u postupku rješavanja.

U posmatranom periodu je zapaženo obimnije kršenja poslovnika o radu Skupštine TK koji se odnose na način komuniciranja za skupštinskom govornicom. Kršenja su bila najbrojnija u vremenima političkih previranja i prekompozicije vlasti u parlamentu.

Atmosfera u Skupštini Tuzlanskog kantona je u drugom dijelu I kvartala i prvom dijelu II kvartala obilovala političkim prepucavanjima, upozorenjima da se krši Ustav, zakoni, poslovnik¹⁰ i kodeks. Pojedini poslanici pa i ministri za skupštinskom govornicom iskazivali su veliku nervozu i prelazili crtu dobrog ukusa u komuniciranju. Kulminacija oštrem retorike za skupštinskom govornicom se desila prilikom izlaganja ministra MUP-a Amira Husića o funkcionisanju i stanju u MUP-u, kada je optužio poslanike da su neusvajanjem Budžeta ugrozili javnu sigurnost i funkcionisanje ministarstva. Nakon što je ministar Husić najavio da će nezadovoljne uposlenike MUP-a uputiti na adrese poslanika, (što su mnogi poslanici shvatili kao prijetnju i pritisak na njih), poslanici parlamentarne većine su napustili salu bojkotujući izlaganje. Za ovakav istup ministra Husića opravdanje ne može biti ni rijetko principijelna i uporna borba u ostvarenju uskraćnih prava uposlenika MUP-a. Ministar Amir Husić je 19. 4 2013. godine smijenjen odlukom tadašnje parlamentarne većine i po prvi put se desilo je jedan ministar Vlade TK smijenjen zbog nepoštivanja Kodeksa i Poslovnika.

Za većinu hitnih sjednica, koje su zakazivane na inicijativu jednog broja poslanika, je takođe bilo tvrdnji da su zakazane mimo poslovnika i bez jasnog obrazloženja razloga hitnosti. Skoro redovna primjedba poslanika je bila i na nedostavljanje materijala vezanih za tačke dnevnog reda o kojima bi se poslanici mogli upoznati, a zatim po savjesti i glasati. Iz tih razloga, ali drugih političkih, hitnim sjednicama Skupštine koje su zakazivane odmah nakon takođe hitnih sjednica, poslanici SDP-a nisu željeli prisustvovati i bojkotovali su ih.

U decembru 2013. godine, nakon obavljanja kratke javne rasprave o nacrtu Budžeta, materijal sa prijedlogom Budžeta TK za 2014. je dostavljen poslanicima u roku kraćem od roka od 10 dana koji je predviđen čl.57 oslovnika.

⁹Primjedbe navedene u Izvještaju o reviziji finansijskih izvještaja Budžeta TK za 2012. gdinu.

¹⁰Dijelovi diskusija od 32 do 40. sjednice Skupštine su na najbolji način pokazale ozbiljnost riječi koje je koncem 2012. godine kao zamjenik predsjedavajućeg Bajazit Jašarević iznio za govornicom „da kada se jednom odstupa od poslovnika kasnije to više nije moguće kontrolisati“, kao i posljedice koje mogu nastati ukoliko se odstupa od njih

Sličnu primjedbu poslanici su iznijeli i u vezi usvajanja Zakona o izmjeni Zakona o Zavodu zdravstvenog osiguranja TK, za koji je rečeno da je predložen nakon kršenja člana 133. Poslovnika Skupštine jer je predložen od nenadležnog tijela.

U 2013 godini je Skupština TK je prekršila član 48. Poslovnika jer nije postupila u skladu sa obavezom da donose program rada za narednu godinu do kraja tekuće godine. Pored toga Skupština je prekršila i članove 50. istog poslovnika jer nije šestomjesečno razmatrala ostvarivanje programa rada. Istina sa ostvarivanjem Programa rada Skupštine se Kolegij Skupštine upoznao kroz periodične informacije, ali odgovarajuće mjere za njegovo izvršavanje Skupština nikad nije donosila.

TRANSPARENTNOST RADA SKUPŠTINE TK

Transparentost rada Skupštine Tuzlanskog kantona je na prihvatljivom nivou, međutim prostora za postizanje veće transparentnosti ima i na njemu Skupština treba raditi. U narednom tabelarnom pregledu su date glavne karakteristike koje obilježavaju nivo transparentnosti rada Skupštine TK.

6		
7		
8		
9		
10		
11		
12		
13		
14		
15		
16		

Tabela 8: Transparentnost rada SkupštineTK

Najveće primjedbe na transparentnost rada Skupštine se odnose na nedostupnost poslaničkih pitanja, odgovora, amandmana i prečišćenih tekstova zakona u elektronskom obliku, dostavu podataka u krajnjem roku predviđenim zakonom (ZOSPI), nedostupnost podataka o pojedinačnom glasanju poslanika po mjerama, neevidentiranju prisustvu vlade i poslanika sjednicama Skupštine, na nemogućnost preuzimanja video materijala i transkripta sa sjednica, sa web stranice i nemogućnost dobijanja jasne i cjelovite informacije o sveukupnim primanjima poslanika kao javnih zvaničnika u elektronskom obliku.

Prilikom provođenja javne rasprave o zakonima i aktima se neredovno objavljuju nacrti dokumenata, te programi javne rasprave i pozivi interesnim grupama za uključanje u javnu raspravu.

PRISUSTVO SJEDNICAMA SKUPŠTINE*

Prisustvovanje, učestvovanje i odlučivanje na sjednicama Skupštine i sjednicama radnih tijela Skupštine je dužnost koja je propisana poglavljem IV „Prava i dužnosti poslanika“ iz Poslovnika o radu Skupštine i Etičkim Kodeksom. Materijalne sankcije u navedenim aktima nisu predviđene.

U posmatranom periodu, održano je 23 sjednice u 24 zasjedanja Skupštine TK, od čega su na svega njih 3 bili prisutni svi poslanici. Prisutnost poslanika je bila redovnija prije eskalacije političkih sukoba i prestrukturiranja vlasti.

Dvanaest od 35 poslanika Skupštine TK prisustvovalo je svim zasjedanjima Skupštine.

Tri poslanika nije prisustvovalo jednom od 24 održanih zasjedanja.

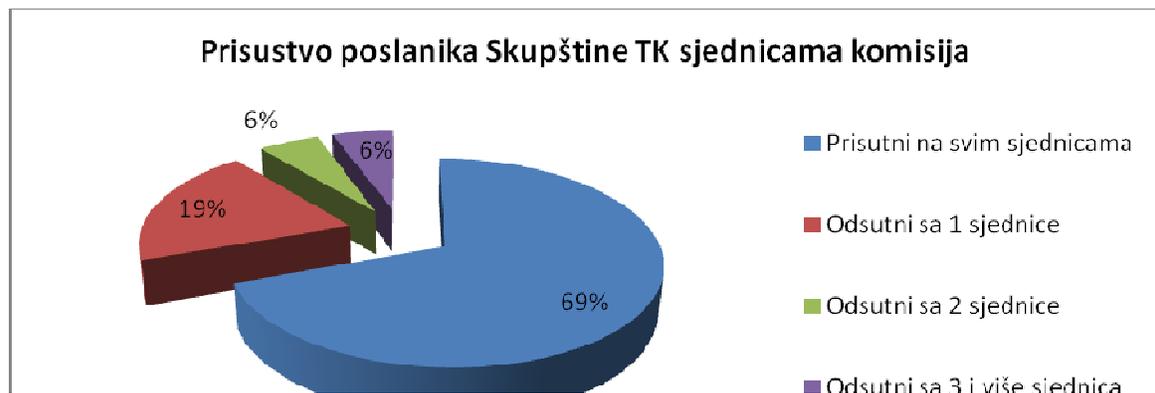
Sedam poslanika nije prisustvovalo na dva od 24 održanih zasjedanja.

Petnaest poslanika nije prisustvovalo na tri i više od 24 održanih zasjedanja.

2poslanik nije bilo na jednoj sjednici neke od komisija čiji je član.

Svega 2poslanik nije bilo na 3 sjednice neke od komisija čiji je član.

6 poslanika postavilo je ili pokrenulo dva pitanja ili inicijative, u ovom periodu.

20 poslanika postavilo je ili pokrenulo tri i više pitanja ili inicijativa, u ovom periodu.

Poslanicka pitanja i inicijative u Skupštini TK u 2013.

PRIMANJA POSLANIKA

Skupština Tuzlanskog kantona ima 35 poslanika, od kojih je 16 profesionalizovalo svoj status u Skupštini, tj. imaju status zaposlenih i primaju punu platu po ovom osnovu. To su:

1. Alić Senad (SDA) - 13.11.2010.g.
2. Mujčinović Suada (SDP) - 13.11.2010.g.
3. Alić Maida (SDA) - 8.12.2010.g.
4. Hrvic Dženita (SDA) - 8.12.2010.g.
5. Abdulahović Mustafa (SDA) - 8.12.2010.g.
6. Mustafić Ferhat (SDP) - 8.12.2010.g.
7. Hadžić Dževad (SDP) - 1.1.2011.g.
8. Hasić Asmir - 1.1.2011.g.
9. Okić Azra (SDP) - 1.1.2011.g.
10. Jukan Džemal (BPS) - 1.1.2011.g.
11. Selimović Mirsad (BPS) - 1.2.2011.g.
12. Skopljak Fahrudin (SDA) - 1.4.2011.g.
13. Ilić Slađan (SDP) - 1.7.2012.g.
14. Šabović Salih (SP) - 5.7.2012.g.
15. Kupusović Omer (SDP) - 1.10.2012.g.
16. Mijo Krešić (HDZ) - 10.2.2013

U Skupštini Tuzlanskog kantona svoj poslanički mandat u statusu „honorarca“ zadržalo svega 16 poslanika. Tri poslanika Skupštine Hajrudin Bećirović

Primanja javnih zvaničnika u Tuzlanskom kantonu još uvijek nisu zakonski regulisana nego su regulisana skupštinskim akatima¹¹, koja su mijenjana u nekoliko navrata i u konačnici usklađena sa Zakonom o platama i naknadama u organima vlasti Federacije BiH (sl. Novine FBiH 45/10). Potrebu da se primanja javnih znaničnika regulišu zakonom uporno i bezuspješno zagovara Administrativna komisija Skupštine, koja je prema kolegiju uputila inicijativu za hitno donošenje odgovarajućeg zakona.

U nastavku je pregled svezkupnih primanja poslanika koji je rađen na osnovu slijedećih raspoloživih podataka koje smo dobili od nadležnih institucija:

- Spisak isplaćenih naknada poslanicima i članovima radnih tijela za mjesec Januar-Novembar 2013. (izvor stručna služba Skupštine)
- Primanja poslanika Skupštine koji su delegati u Domu naroda u Parlamentu FBiH za period 1.1.-30.9.2013 (stručna služba DN PD FBiH)
- Podaci o plaćama i naknadama za period 1.1.-31.12.2013. g. (Ministarstvo finansija TK)

Iz dostavljenih materijala izdvajamo slijedeće karakteristične podatke:

Samo profesionalni poslanici primaju platu, topli obrok, troškove prevoza i regres dok je angažovan u Skupštini. Prema važećem zakonu profesionalni poslanici imaju pravo na platu i godinu dana nakon isteka mandata.

Poslanički paušal u 2013. godini je iznosio 712 KM i pripada kao mjesečni dodatak svakom poslaniku Skupštine.

Naknada za učešće na sjednicama Skupštine je iznosio 285 KM i pripada svakom poslaniku Skupštine. Isplaćuje se za svaku održanu sjednicu Skupštine

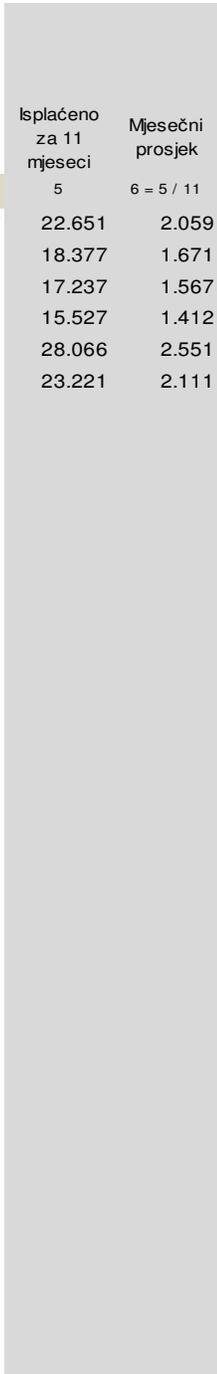
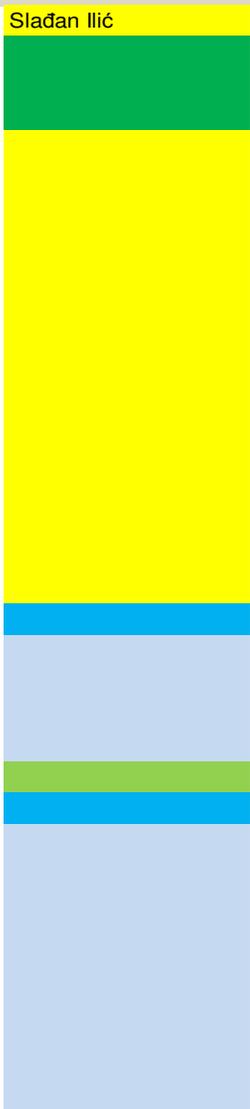
Naknada za učešće na sjednicama radnog tijela Skupštine je iznosio 285 KM i pripada svakom poslaniku Skupštine koji je član radnog tijela. Isplaćuje se za svaku održanu sjednicu radnog tijela.

Naknada za učešće na sjednicama Kolegija Skupštine je iznosio 285 KM i pripada svakom poslaniku Skupštine koji je član Kolegija. Isplaćuje se za svaku održanu sjednicu Kolegija.

---

¹¹ Akti koji su regulisali ovu problematiku su: Odluka o utvrđivanju plaća i naknada funkcionera koje bira ili imenuje Skupština Tuzlanskog kantona i naknada za vršenje funkcije poslanicima u Skupštini Tuzlanskog kantona (usvojene u Skupštini i objavljene u službenim listovima 2/02; 8/04; 12/04 i 8/07) i Odluka o utvrđivanju poslaničkog paušala i naknada (donosi Administrativna komisija)

1	2	3	4 = 3 / 12	5	6 = 5 / 11	7 = 4 + 6	8	9 = 8 / 9	10 = 7 + 9
		Obrač. i isplaćeno za 12 mj.	Mjesečni prosjeak	Isplaćeno za 11 mjeseci	Mjesečni prosjeak				
1	Sladjan Ilić	44.249	3.687	22.651	2.059	5.747	5.678	631	6.377
2				18.377	1.671	1.671	36.336	4.037	5.708
3				17.237	1.567	1.567	31.102	3.456	5.023
4				15.527	1.412	1.412	28.862	3.207	4.618
5		20.166	1.681	28.066	2.551	4.232			4.232
6		21.161	1.763	23.221	2.111	3.874			2.832

RADNA TIJELA

Skupština TK ima 11 radnih tijela u čijem radu učestvuje 48 poslanika (neki od njih su članovi više njih). U 2013. godini Skupštinska tijela su održala ukupno 152 sjednice

Ono što sa sigurnošću možemo reći je da je prekompozicija vlasti je umnogome diktirala i dinamiku i način rada komisija, jer su zahtjevi nove parlamentarne većine da se nakon njezine uspostave smijeni i Vlada, intenzivirale rad Komisije za izbor i imenovanje, Administrativne komisije i Komisije za ustavna pitanja.

Zbog sporova među političkim blokovima, komisije su sve duže zasijedale i na sjednicama vodile rasprave o ustavnosti i zakonitosti pojedinih odluka i skupštinskih akata i po pravilu iste rasprave su se ponovile i nastavile i na sjednicama Kolegija, a zatim i Skupštine.

	152

Tabela 10: Rad komisija Skupštine TK u 2013. godini

Najaktivnija, u posmatranom periodu, bila je Komisija za rad zdravstvo i socijalnu politiku čiji su članovi: Redžiba Šiljić-Sagdati- predsjednik, Alija Azabagić, Mirsad Selimović, Zlatko Šimić, Ramo Bećirović, Zijad Latifović i Dajana Bakić, a koja je održala 17 sjednica. Isti broj sjednica je održala i Komisija za borbu protiv korupcije čiji su članovi: Muhamed Murselović - predsjednik, Mersed Šerifović, Asmir Hasić, Mahir Nurkanović, Mirsad Selimović, Mijo Krešić i Senahid Šaković

Zbog nepotpunih podataka iznijevamo samo dio zapažanja vezanih za rad komisija.

U ovom periodu čak 9 zasjedanja je imala i Komisija za ustavna pitanja. Komisija je radila na realizaciji inicijative Kluba poslanika Stranke za BiH kojom se traži da se Ustav TK uskladi sa presudom Sejdić – Finci i o davanju autentičnog tumačenja članova 191. i 212. Poslovnika Skupštine Tuzlanskog kantona vezanih za vođenja postupka smjene i izglasavanje nepovjerenja Vladi. Pored toga ova komisija je pokrenula inicijativu za donošenje Zakona o privremenom finansiranju TK kojim bi se obezbijedilo izvršavanje ustavnih obaveza Kantona u

slučajevima kada budžet Kantona nije donesen do početka fiskalne godine odnosno u izuzetnim slučajevima kada budžet Kantona nije donesen do 31. marta tekuće godine.

Već ranije je rečeno da su do prekompozicije u vlasti, svi akti razmatrani na Skupštini imali redovnu podršku komisija, a većina zaključaka i inicijativa koje su komisije predlagale redovno prihvatani u Skupštini.

Nakon prekompozicije vlasti krajem 2012. godine odnos skupštinskih tijela prema mjerama Vlade se donekle promijenio. Nestala je bezrezervna podrška komisija, a nakon formiranja nove parlamentarne većine i unutar komisija zaključci i stavovi su formirani preglasavanjem spram brojnosti poslanika jednog od političkih blokova. Interesantno je za napomenuti da je veći broj obrađivača prilikom obrazlaganja kašnjenja u usvajanju mjera iz programa rada , naveo da je do kašnjenja došlo i zbog pribavljanja mišljenja nadležnih skupštinskih komisija, pa se postavlja pitanje u kojoj mjeri skupštinske komisije svojom sporošću u razmatranju materijala iz programa rada Vlade, posredno usporavaju njihovo usvajanje.

Podvojenost u stavovima komisija je bila naizraženija prilikom razmatranja prijedloga Budžeta TK za 2013. godinu jer su npr. Administrativna komisija, Zakonodavno-pravna komisija, Komisija za obrazovanje, sport, kulturu i mlade i Komisija za jednakopravnost polova, podržale usvajanje Budžeta u „cilju izbjegavanja posljedica koje bi mogle nastupiti eventualnim neusvajanjem“, dok Komisija za privredu i ekonomsku politiku ne samo da nije prihvatila ni Budžet ni pripadajući zakon nego je zahtijevala „vraćanje mehanizma po kojem skupštinska tijela sudjeluju u definisanju kriterija raspodjele sredstava i kontrole njihovog toršenja“. U treća grupacija komisija spadaju 2 komisije koje su Budžet podržale ali uslovno. Komisija za rpoljoprivredu vodoprivredu, šumarstvo i zaštitu okoliša je amandmanski djelovala i tražila da se ispoštije Zakon o novčanoj podršci u primarnoj poljoprivrednoj proizvodnji u i zakonska obaveza od 3,5% prihoda Budžeta, a ukoliko zbog deficita to nije moguće novčana podrška za 2013. godinu planira na nivou planirane za 2012. Godine. Komisija za rad, zdravstvo i socijalnu politiku je takođe podržala budžet uz zahtjev da se „do izmjena i dopuna Budžeta TK za 2013. iznađe mogućnost obezbjeđenja sredstava za realizaciju prava utvrđenih Zakonom o socijalnoj zaštiti , zaštiti civilnih žrtava rata i zaštiti porodice sa djecom , a u cilju zaštite najugroženijih kategorija društva.

Slično su se komisije ponašale i u procesu usvajanja Budžeta TK za 2014. godinu, a kada Budžet nisu podržale Komisija za poljoprivredu, vodoprivredu, šumarstvo i zaštitu okoliša i Komisija za privredu , ekonomsku i finansijsku politiku. Komisija za rad, zdravstvo i socijalnu politiku je postupila na sličan način kao i prilikom usvajanja Budžeta za 2013. godinu, jer je i ovaj put istakla da budžet podržava

Svu kompleksnost sistemskog rješavanja problema plaćanja javnih zvaničnika vidimo kroz rad Administrativne komisije koja je nakon neuspjelih pojedinačnih inicijativa članova komisije za smanjenjem plaća, ukidanjem plaćanja rada u radnim tijelima, 2012 godine pokrenula prema Kolegiju inicijativu za hitno preduzimanje aktivnosti neophodnih za izradu i donošenje Zakona o platama i naknadama u organima vlasti TK.

Kao osnovni razlozi za pokretanje inicijative navedeno su :

- što je članom 63. Zakona o plaćama i naknadama u organima vlasti FBiH ("Sl. novine FBiH" br. 45/10) propisano da su kantoni, opštine i gradovi u FBiH dužni donijeti svoje usaglašene propise iz oblasti plaća i naknada sa ovim Zakonom, u roku od 90 dana od dana primjene ovog Zakona,
- što su navedenim Zakonom stavljene van snage odredbe niza Federalnih zakona o pravima izabranih dužnosnika, nosioca javnih funkcija, državnih službenika i namještenika itd., koji se odnose na plaće i naknade,
- što je u vezi sa članom 11. navedenog Zakona donesena Odluka o izmjenama i dopunama Odluke o utvrđivanju plaća i naknada funkcionera koje bira ili imenuje Skupština Tuzlanskog kantona i naknada za vršenje funkcije poslanicima u Skupštini Tuzlanskog kantona, koja je inače donesena 2002. godine i pretrpjela je više izmjena i dopuna kao i odluke koje iz nje proizilaze.

Komisija je takođe navela i potrebu regulisanja navedene materije jednim propisom, čime bi se između ostalog pojednostavilo praćenje samog ostvarivanja prava, obima prava iz ove oblasti i slično.

Nakon što su dobili stav Kolegija Skupštine da se još nisu stekli potrebni uslovi za realizaciju inicijative, unutar komisije je došlo do podjele na one koji žele da istraju na donošenju zakona i na one koji su podržali odgodu. Članovi komisije su od Kolegija tražili odgovor na pitanje koji su to potrebni uslovi koje je neophodno steći za donošenje navedenog Zakona kad je federalnim zakonom utvrđena obaveza donošenja.

Do kraja 2012. g. Kolegij se više tim pitanjem nije bavio, ali je zato komisija nakon razmatranja detaljne Informacije o troškovima koje su napravili parlamentarci, na pravom tragu da definisanjem metodologije izrade informacije redovno dobija kvalitetne podatke koji će omogućiti kontrolisano i racionalno trošenje dijela Budžeta namijenjenog za finansiranje rada Skupštine Tuzlanskog kantona.

Ni u 2013. godini se sa rješavanjem ovog problema nije dalje odmaklo, a podjele su do te mjere produbljene, da su se prilikom razmatranja Odluke o utvrđivanju osnovice za obračun plaće predsjedniku Skupštine, zamjeniku predsjednika Skupštine i izabranih zvaničnika, povećanju plata protivnički i poslanici opozicije i poslanici pozicije, ne podržavajući stavove svojih partijskih kolega 12.

Predstavnik sindikata i vanskupštinski član administrativne komisije Admir Terzić je na jednoj od sjednica postavio pitanje vezano za autentično tumačenje Odluke o utvrđivanju plaća i naknada funkcionera koje bira ili imenuje Skupština Tuzlanskog kantona i naknada za vršenje funkcije poslanicima u Skupštini Tuzlanskog kantona u smislu da li ministar koji je dao ostavku ima pravo na naknadu plaće. Na ova i druga brojna pitanja koja se postavljaju pred ovom komisijom već podugo nema odgovora.

I u drugom kvartalu 2013. godine je nastavljena konfrontacija Administrativne komisije i Kolegija koja se završila odbijanjem odluke o povećanju plaća i paušala sa sugestijom da iste prate restrikcije u Budžetu TK., i pokretanjem inicijative prema Kolegiju Skupštine za poduzimanje aktivnosti neophodnih za izradu i donošenje Zakona o plaćama i naknadama u organima vlasti TK.

Ipak vjerodostojnost stavova ove komisije je ozbiljno dovedena u pitanje zbog nereagovanja na pojavu neracionalnog trošenja budžeta u slučajevima kada vanskupštinski članovi naplaćuju naknadu od 269- KM za učešće u radu sjednica radnih tijela ali i naknadu istom iznosu i za prisustvovanje sjednicama Skupštine i time u vrlo kratkom vremenu naplate sumu koja je skoro dvostruko veća od prosječne penzije u FBiH¹³

U rezimeu prethodno iznešenog možemo zaključiti da su prema Skupštini Tuzlanskog kantona sve do pojave krize od strane komisija upućivani stavovi koje je Skupština uvažavala, međutim pojavom krize stavovi radnih tijela su bili često različiti, pa stoga dio njih i nije bio uvažavan pri donošenju odluka .

Rad Kolegija Skupštine

Kolegij Skupštine TK broji 13 članova, i u 2013. godini je održao 34 sjednice. Svi članovi Kolegija dobijaju naknadu za svoj rad, pa i profesionalno angažovani poslanici.

Način rada i obaveze Kolegija je definisane Poslovnikom Skupštine (Čl 15-20.)

U svom radu Kolegij nije ispoštovao poslovničku obavezu (čl 17.) da organizuje svoje dvije sjednice između dva zasjedanja Skupštine. Ova praksa je bila naročito izražena prilikom organizovanja sjednica Skupštine hitnog karaktera i na čije su pripreme poslanici najčešće davali primjedba.

Participacija većeg broja poslanika i političkih partija u Kolegiju, niti je povećala jedinstvenost stavovima i zaključcima u radu, niti je povećala efikasnost rada Skupštine. Skupština na kraju

---

Tokom rasprava o prijedlogu Odluke o utvrđivanju osnovice za obračun plaće predsjedniku Skupštine, zamjeniku predsjednika Skupštine i izabranih zvaničnika u kojoj su članovi Komisije Elvis Baraković, Mustafa Abdulahović i Admir Terzić koji izrazili negodovanje zbog prijedloga da se osnovica za obračun plaće koja je utvrđena u članu 4. Odluke umanjuje za 15%, jer smatraju da u ovom periodu ne treba ići sa povećanjem primanja.

¹³ Najčešće se od strane predsjednika Skupštine na plaćene sjednice Skupštine pozivaju vanskupštinski članovi Zakonodavno.pravne komisije i Ustavne komisije. Iz zapisnika je vidljivo da vanskupštinski članovi nisu uzimali aktivno učešće na sjednicama Skupštine

2013. godine nije razmatrala 31% planiranih obaveza, ali su zato troškovi rada Skupštine neplanski uvećani za naknade 4 nova člana Kolegija

Euroatlanski put za Bosnu i Hercegovinu kao zemlju koja ima veoma složenu strukturu, je znatno teži i sporiji nego što su ga imale jednostavnije uređene zemlje. Kada se uz to doda i upitnost zajedničke vizije političkih lidera u Bosni i Hercegovini, tada je veoma teško procijeniti koliko i kada koji nivo vlasti treba uraditi da bi se ostvarili stvarni pomaci u integracijama.

Eksplisite i isključive obaveze kantonalni nivo vlasti, po ovom pitanju nema, ali je i od strane međunarodne zajednice i od strane CCI-a već ranije prepoznato nepostojanja efikasnog mehanizma koordinacije između kantona, entiteta i države, neophodnog za preuzimanje, provedbu i primjenu zakonodavstva EU. Uspostava Mehanizma koordinacije je veoma važna, jer bi radne grupe uključene u ovaj proces, mogle imati jasne uloge i odgovornost u ostvarivanju napretka.

Među razmatranim mjerama Skupštine Tuzlanskog kantona **ni do kraja 2013. godine se nije našao dokument „Popis ključnih mjera za 2013. . godinu“** upućen od strane Štefana Filea člana Evropske komisije, prema Vijeću ministara i Direkcije za evropske integracije¹⁴, u kojem je sugerisana neophodnost „uspostave djelotvornog mehanizma koordinacije između različitih razinama vlasti radi preuzimanja, provedbe i primjene zakonodavstva EU“. Sa dokumentom su trebala biti upoznati svi nivoi izvršne i zakonodavne vlasti u BiH, kako bi se putem zajedničkih napora ostvario daljnji napredak u procesu evroatlantskih integracija.

Iako se pismom obraćanja i zaključcima Vijeća ministara eksplicitno **„zadužuju nadležne institucije i druga tijela uprave da navedene mjere uvrste u svoje planove rada za 2013. godinu“**, a kantonalnoj vlasti po prvi put sugerise učešće u procesu EU integracija, Skupština TK još uvijek svoj stav nije formulisala, niti je pristupila korekciji Programa. Uvidom u raspoložive zapisnike Kolegija nije prepoznata slična aktivnost ni kada je u pitanju programiranje rada Skupštine za 2014. godinu.

Za razliku od Skupštine, Vlada TK se 4.2.2013. godine upoznala sa Programom ključnih mjera za 2013. godinu sačinjenim od Evropske komisije za proširenje, te zadužila sva kantonalna ministarstva koja u okviru provođenja Programa imaju odgovarajuće nadležnosti po pojedinim mjerama, da iste uvrste u svoje programe rada, kao i u Program rada Vlade TK za 2013. godinu. Objedinjena informacija o tome šta su ministarstva i Vlada po tom pitanju uradila, nije razmatrana, međutim primjetno je da se u ovom važnom slučaju nije postupilo sistemski i u skladu sa odredbama jedinstvene metodologije izrade Programa rada.

Uvidom u raspoložive zapisnike Kolegija i Vlade, nije prepoznata slična aktivnost ni kada je u pitanju programiranje rada Vlade i Skupštine za 2014. godinu.

Prilika da se pravne stečevine EU prepoznaju i da se ciljano uvrste u programe rada za 2014. godinu je još uvijek pred Vladom i Skupštinom, jer konačne verzije programa rada do kraja 2013. godine nisu usvojene.

Obzirom da kantonalne vlasti nisu izvršile jasnu identifikaciju „evropskih zakona“, u ovom odjeljku nismo u mogućnosti dati prikaz u kojoj mjeri je izvršeno usklađivanje zakonodavstva TK sa zakonodavstvom EU.

¹⁴Pismo Štefana Filea je upućeno Vijeću ministara 14.10.2012., a Direkcija Evropskih integracija je 14.12. uputila obavijest 02/b-06-IT-1674-7/12 prema Skupštinama i Vladama svih nivoa vlasti

INTENZIVIRANJEM RADA U ZADNJEM KVARTALU, REALIZACIJA PLANIRANIH OBAVEZA U 2013. GODINI JE UDVOSTRUČENA, NO POSTIGNUTI REZULTAT I DALJE JE NAJLOŠIJI U MANDATU

Od 83 mjera planiranih Programom rada Skupštine TK za realizaciju u 2013. godini, realizovano je njih 57, odnosno 69 %. Preko polovine realizovanih mjera (31), realizovano je u posljednjem kvartalu.

Procenat realizacije programiranih obaveza, je za 10% manji od rezultata iz prethodne dvije godine i na nivou je prosječnog rezultate prethodnog saziva Skupštine.

Najlošiji učinak Skupštine TK u aktuelnom mandatu je svakako posljedica teške političke krize.

POLOVINA ZAKONA DONOŠENA JE MIMO PLANA

U 2013. godini, Skupština TK razmatrala je 30 različitih zakona. Od 30 razmatranih zakona 22 zakona su u konačno usvojena, dok je 8 zakona utvrđeno u formi nacrtu i nalaze se u proceduri javne rasprave. Čak 16 razmatranih zakona nije planirano Programom rada za 2013, nego su proistekli kao potreba prepoznata od strane ministarstava, u toku godine, ili na inicijativu poslanika, skupštinskih komisija, klubova stranaka, studenata, što ukazuje da se u oblasti zakonodavstva loše planiralo.

USVOJEN JE TEK SVAKI TREĆI ZAKON IZ PROGRAMA

Do kraja 2013. Skupština je usvojila svega 9 od 25 Programom rada planiranih zakona i prihvatila još 5 zakona u nacrtu, odnosno finalno realizovala 36% od godišnjeg plana i još 20% djelimično. Čak 11 (44%), Programom rada Skupštine TK za 2013. godinu, planiranih zakona, nije, do konca 2013., realizovano ni u kom obliku.

BUDŽET ZA 2014. GODINU JE DONEŠEN NA VRIJEME I PONOVO SA PLANIRANIM DEFICITOM

Po prvi put nakon 5 godina, Skupština je, u 2013. godini, na vrijeme i u skladu sa zakonskim rokom donijela Budžet za narednu godinu. Ukupna planirana sredstva na strani rashoda za 2014. su 386 miliona KM, što je za 9,5% više nego što je bilo u rebalansu za 2013. godinu. Budžetom planiran i deficit koji će nastati u 2014. godini u iznosu 67,95 miliona KM koji će biti pokriven kratkoročnim zaduživanjem.

RASTUĆI DEFICIT JEDAN JE OD OZBILJNIH PROBLEMA S KOJIM SE SUOČAVA TK

U budžetskom planiranju za 2014. godinu u prihodima su ponovo predviđena sredstava dugoročnog kreditnog zaduženja za pokriće procijenjenog akumuliranog deficita sa 31.12.2013. u visini od 109 miliona KM. Kako bi obezbjedila dugoročna budžetsku likvidnost i finansijsku stabilnost, Skupština je na prijedlog poslanika, zadužila Vladu da u saradnji sa ekspertima, hitno izradi Strategiju sanacije deficita.

PRIVLAČENJE STRANIH INVESTICIJA TREBA BITI VRHUNSKI PRIORITET VLASTI

Zbog ekonomske krize i nelikvidnosti budžeta, razvojna komponenta iz budžeta je skoro iščezla. Najavljena kreditna zaduženja će biti usmjerena za pokrivanje deficita, pa je jedina šansa za oporavak privrede, privlačenje stranih investicija, što bi trebao biti vrhunski prioritet vlasti Tuzlanskog kantona.

KASNI SE SA USVAJANJEM PROGRAM RADA ZA 2014. GODINU

Skupština Tuzlanskog kantona nije na vrijeme donijela svoj Program rada za 2014. godinu. Razlog nedonošenja programa rada je što Vlada prema Skupštini nije dostavila svoj nacrt programa koji bi bio osnova za programiranje rada Skupštine. Time su od strane Skupštine prekršene odredbe Poslovnika koje definišu rokove za donošenje programa, a od strane Vlade su prekršene odredbe Odluke o metodologiji izrade i donošenja programa rada i izvještaja o

radu Vlade Tuzlanskog kantona, kantonalnih organa uprave i upravnih organizacija.

SA ŠESTOM PARLAMENTARNOM VEĆINOM, U OVOM SAZIVU SKUPŠTINE, SDP PONOVO IMA VEĆINSKU VLADU

Nakon raskola i unutarstranačkog previranja u BPS-u, u Skupštini TK je došlo je do formiranja šeste po redu parlamentarne većine, koju čine 3 stranke (SDP, SBiH, HDZ) i samostalni poslanici Zoran Jovanović i Džemal Jukan. Aktualna parlamentarna većina je brojčano najslabija od svih prethodnih. Nakon odlaska NSRZB i BPS-a u opoziciju, uslijedila je rekonstrukcije Vlade u kojoj je SDP ponovo dobio većinu u Vladi, SBiH je preuzevši dva ministarstva ipak ušla u izvršnu vlast, HDZ sa jednim poslanikom dobio dva ministarska mjesta, a po prvi put se desilo da ministar iz neparlamentarne stranke bude imenovan na prijedlog samostalnog poslanika.

„BIJELI HLJEB“ KORISTILO 14 MINISTARA VLADE

Česte promjene parlamentarnih većina i promjene u sastavu vlada u oba saziva, omogućile su da 14 ministara primaju plate i nakon prekida mandata čime su samo u 2013 godini povećali budžetske troškove za cca 250 000 KM. Prava su koristili po osnovu odluka Administrativne komisije Skupštine TK i Zakona o platama i naknadama u organima vlasti Federacije BiH kojim su troškovi samo u omogućava da dužnosnici primaju plate i do godinu dana nakon isteka mandata.

POTVRDILO SE - BEZ OZBILJNOG KOALICIONOG PROGRAMA NEMA OZBILJNE KOALICIJE

Česte promjene parlamentarnih većina u Skupštini Tuzlanskog kantona potvrđuju tezu da ni jedna ne može imati dug vijek dok se ne uspostavi povjerenje bazirano na usaglašenim i zajedničkim ciljevima. Fokusiranje na zajedničke ciljeve i prioritete koalicionih partnera je moguće samo nakon javnog objavljivanja platforme na kojoj će koalicija raditi u nastavku mandata.

U KOLEGIJU JE ČAK TREĆINA POSLANIKA SKUPŠTINE

Nakon višestrukih izmjena poslovnika broj članova kolegija povećan sa 9 na 13. Participacija većeg broja poslanika i političkih partija u Kolegiju, niti je povećala jedinstvenost u stavovima i zaključcima, niti je povećala efikasnost rada Skupštine. Skupština na kraju 2013. godine nije razmatrala 31% planiranih obaveza, ali su zato troškovi rada Skupštine neplanski uvećani za naknade 4 nova člana Kolegija.

TEMATSKA SJEDNICA JE DOBRO ORGANIZOVANA, ALI OKONČANA BEZ FINALIZOVANIH MJERA ZA POMOĆ PRIVREDI

U oktobru 2013. godine su Vlada i Skupština dobro pripremili i održali tematsku sjednicu sa tačkom dnevnog reda „Analiza stanja privrede Tuzlanskog kantona sa programom aktivnosti i mjera za stvaranje boljeg ambijenta za održivost i razvoj privrede u Tuzlanskom kantonu.“ Na sjednici su pored diskusija poslanika svoje prijedloge i viđenje rješenja iznijeli predstavnici sindikata, poslodavca, privrednici, kantonalna privredna komora, nakon čega se vidjelo da bi mjere predložene od Vlade, mogle biti samo polazište za donošenje konačnih mjera. Na žalost, Vlada je proces donošenja konačnih mjera nepotrebno „razvukla“ i propustila priliku da mjere finalizuje i ugradi u programe rada i Budžet za 2014. godinu

ZA FINASIRANJE STRANAKA U 2014. PREDVIĐEN ISTI IZNOS

Sredstva namijenjena za finansiranje političkih stranaka, parlamentarnih grupa, koalicija i nezavisnih poslanika u Skupštini, u 2014. godini, planirana su na nivou 2012 i 2013. godine u iznosu 435.167,99 KM

KRŠENJA POSLOVNIKA ČEŠĆE U VRIJEME KRIZE

Kršenje Etičkog kodeksa prilikom komunikacije u Skupštini i kršenja poslovnika prilikom donošenja Budžeta, programiranja rada, zakazivanja sjednica, predlaganja zakona, bila su češća nego u prethodnim godinama Kršenja su bila najbrojnija u vremenima političkih

previranja i prekompozicije vlasti u parlamentu.

NEMA MJERA ZA POBOLJŠANJE KOORDINACIJE MEĐU NIVOIMA VLASTI U PREUZIMANJU PROVEDBI I PRIMJENI EU ZAKONODAVSTVA

Za razliku od Skupštine, Vlada TK se 4.2.2013. godine upoznala sa Programom ključnih mjera za 2013. godinu sačinjenim od Evropske komisije za proširenje, u kojem je sugerisana neophodnost „uspostave djelotvornog mehanizma koordinacije između različitih razinama vlasti radi preuzimanja, provedbe i primjene zakonodavstva EU“

Bilo kakva informacija o tome šta su institucije po tom pitanju uradile, nije razmatrana, i primjetno je da se u ovom važnom slučaju nije postupilo sistemski i u skladu sa odredbama jedinstvene metodologije izrade Programa rada.

PREPORUKE CCI-a

1. Međupartijskim dogovorom normalizovati odnose među parlamentarnim političkim strankama i samostalnim poslanicima, a energiju usmjeriti na rješavanje ekonomske krize
2. Donijeti Plan štednje i Program mjera i aktivnosti za stabilizaciju Budžeta TK, prema zahtjevima MMF-a
3. Realizovati preporuku Evropske komisije i Direkcije za evropske integracije i „uspostave djelotvornog mehanizma koordinacije između različitih razinama vlasti radi preuzimanja, provedbe i primjene zakonodavstva EU“.
4. Insistirat da Vlada donese strateški dokument o privlačenju stranih investicija
5. Hitno i prioritetno razmatrati mjere kojima se povećava zapošljavanje i snažniji investicioni zamah (Zakon o poticajima u privredi, Akcioni plan zapošljavanja, Analiza i izmjena propisa u TK)
6. Pokrenuti postupke izrada razvojnih strategija i planskih dokumenata, koji će biti preduslov za korištenje sredstava predpristupnih fondova EU IPA-2 za period 2014-20120. godine
7. Uvesti sistem elektronske evidencije prisutnosti i glasanja poslanika i time rad poslanika učiniti odgovornijim i transparentnijim
8. Donijeti Zakon o pravima izabranih dužnosnika i nosilaca izvršnih funkcija i savjetnika u organima vlasti Tuzlanskog kantona i njihova primanja i privilegije uskladiti sa stanjem u društvu i imperativom veće socijalne osjetljivosti. Idući princip primijeniti i na menadžment u javnom sektoru i javnim ustanovama.
9. Pojednostaviti procedure za dostupnost informacija, uvođenjem e-pristupa informacijama
10. Prilikom upošljavanja u javnoj upravi, javnim preduzećima i kantonalnim ustanovama konkursne procedure prvoditi javno, nepristrasno i bez uticaja politike
11. Tražiti od premijera da se kroz ekspozije javno izjasni o tome sa kakvim će planovima rekonstruisana Vlada raditi u preostalom dijelu mandata
12. Inicirati izradu socijalne karte i insistirati na donošenju Socijalnog programa mjera za ublažavanje stanja socijalno ugroženih građana TK
13. Skupština treba inicirati obavezu periodične izrade Analize tržišta rada TK i insistirati na okončanja započetog postupka usklađivanja obrazovne politike sa potrebama privrede

14. Donijeti Strategiju za borbu protiv korupcije i uspostavu sistemskog rješavanja problema korupcije u javnom sektoru i time rasteretiti skupštinsku Komisiju za borbu protiv korupcije
15. Donijeti strategije razvoja sporta, turizma i saobraćaja
16. Ukinuti naknade za rad u skupštinskim komisijama, kolegiju i naknade za prisustva sjednicama Skupštine a plate regulisati zakonom i svođenjem u realne okvire primjerene uslovima ekonomske krize
17. Prioritetno izvršiti usklađivanje kantonalnih propisa kojima će se skratiti vrijeme i pojednostaviti procedura registrovanja i pokretanja biznisa i time stvoriti povoljniju poziciju za domaće i strane ulagače
18. Nastaviti sa započetim postupkom izrade prečišćenih verzija kantonalnih zakona kako bi se napravio registar kantonalnih propisa
19. Izmjeniti Poslovnik i preciznije definisati: postupak smjene predsjednika Skupštine, razloge i način sazivanja za sjednica hitnog karaktera
20. Izmjeniti Poslovnik o radu i uvesti finansijske sankcije za poslanike koji krše poslovničke norme
21. Obezbjediti budžetsku liniju i razviti sistem podrške projektima nevladinog sektora finansiranih IPA i ostalim međunarodnim fondovima, kroz obezbjeđenje sredstava za participaciju i time stvoriti pretpostavke za zahvatanje višetruko većih iznosa

DODATAK 1 – POSLANIČKI KARTONI

	IME I PREZIME	Ilić Slađan¹⁵		
	PROFESIONALNO ANAGAŽOVAN U SKUPŠTINI	DA		
	STRANKA	SDP		
	FUNKCIJE U SKUPŠTINI	Predsjednik Skupštine Član Kolegija Skupštine Predsjednik Kluba Srba Delegat u Domu naroda Parlamenta FBiH iz Skupštine TK		
	RAD U SKUPŠTINSKIM KOMISIJAMA	Komisiju za pravdu, ljudska prava, građanske slobode		
	PRISUSTAN NA SJEDNICAMA SKUPŠTINE	21	IZOSTANCI	3
	MJESEČNA NETO PRIMANJA	6.377¹⁶		
	BROJ OSVOJENIH GLASOVA NA OPŠTIM IZBORIMA 2010. godine	4489		
AKTIVNOSTI NA SJEDNICAMA SKUPŠTINE¹⁷				
AKTIVNOST		BROJ		
ZAKON				
AMANDMAN		1		
INICIJATIVA				
POSLANIČKA PITANJA				
DISKUSIJE, ZAKLJUČCI, PRIJEDLOZI, I OSTALO		234 ¹⁸		
UKUPNO		235		

¹⁵ Do 4.6.2012 godnepredsjednika Skupštine je bio Bajazit Jašarević koji je nakon prekompozicije vlasti smijenjen. Od tada predsjednik Skupštine i predsjedavajući Kolegija je poslanik Slađan Ilić

¹⁶ Podaci o primanjima su ažurirani spram raspoloživih podataka i odnose se na 2013 godinu

¹⁷ U pregledima o aktivnostima poslanika su dati približni podaci do koji se došlo monitoringom CCI-a, jer u zapisnicima sa sjednica Skupštine nisu uvijek autorizovane sve kategorije poslaničkih aktivnosti

¹⁸ Statistički podatak u najvećem dijelu sadrži uvodna obraćanja, zaključke i prijedloge koje predsjednik Skupštine koristi tokom vođenja i usmjeravanja toka sjednicepo svakoj tački dnevnog reda

	IME I PREZIME	Zlatko Šimić		
	PROFESIONALNO ANAGAŽOVAN U SKUPŠTINI	NE		
	STRANKA	SDP		
	FUNKCIJE U SKUPŠTINI	Zamjenik predsjednika Skupštine Član Kolegija Skupštine Predsjednik kluba Hrvata		
	RAD U SKUPŠTINSKIM KOMISIJAMA	Komisiju za rad, zdravstvo i socijalnu politiku		
	PRISUSTAN NA SJEDNICAMA SKUPŠTINE	22	IZOSTANCI	2
	MJESEČNA NETO PRIMANJA	2.163 KM		
	BROJ OSVOJENIH GLASOVA NA OPŠTIM IZBORIMA 2010. godine	5528		

AKTIVNOSTI NA SJEDNICAMA SKUPŠTINE

AKTIVNOST	BROJ		
ZAKON			
AMANDMAN			
INICIJATIVA			
POSLANIČKA PITANJA	1		
DISKUSIJE, ZAKLJUČCI, PRIJEDLOZI I OSTALO	12		
UKUPNO	13		

	IME I PREZIME	Muhamed Šadić		
	PROFESIONALNO ANAGAŽOVAN U SKUPŠTINI	NE		
	STRANKA	SBiH		
	FUNKCIJE U SKUPŠTINI	Poslanik Zamjenik predsjednika Skupštine Član Kolegija Skupštine		
	RAD U SKUPŠTINSKIM KOMISIJAMA	Član Administrativne komisije Član Komisije za poljoprivredu, vodoprivredu i zaštitu okoliša		
	PRISUSTAN NA SJEDNICAMA SKUPŠTINE	24	IZOSTANCI	0
	MJESEČNA NETO PRIMANJA	2.422 KM		
	BROJ OSVOJENIH GLASOVA NA OPŠTIM IZBORIMA 2010. godine	1.923		

AKTIVNOSTI NA SJEDNICAMA SKUPŠTINE

AKTIVNOST	BROJ		
ZAKON			
AMANDMAN			
INICIJATIVA	4		
POSLANIČKA PITANJA			
DISKUSIJE, ZAKLJUČCI, PRIJEDLOZI I OSTALO	17		
UKUPNO	21		

	IME I PREZIME	Dževad Hadžić		
	PROFESIONALNO ANAGAŽOVAN U SKUPŠTINI	DA		
	STRANKA	SDP		
	FUNKCIJE U SKUPŠTINI	Poslanik Član Kolegija Skupštine Predsjednik Kluba SDP-a		
	RAD U SKUPŠTINSKIM KOMISIJAMA	Član Komisije za poljoprivredu, vodoprivredu i zaštitu okoliša		
	PRISUSTAN NA SJEDNICAMA SKUPŠTINE	22	IZOSTANCI	2
	MJESEČNA NETO PRIMANJA	3.852 KM		
	BROJ OSVOJENIH GLASOVA NA OPŠTIM IZBORIMA 2010. godine	5638		

AKTIVNOSTI NA SJEDNICAMA SKUPŠTINE

AKTIVNOST	BROJ
ZAKON	
AMANDMAN	1
INICIJATIVA	
POSLANIČKA PITANJA	2
DISKUSIJE, ZAKLJUČCI, PRIJEDLOZI I OSTALO	40
UKUPNO	43

	IME I PREZIME	Alić Senad		
	PROFESIONALNO ANAGAŽOVAN U SKUPŠTINI	DA		
	STRANKA	SDA		
	FUNKCIJE U SKUPŠTINI	Poslanik Član Kolegija Skupštine Predsjednik Kluba SDA		
	RAD U SKUPŠTINSKIM KOMISIJAMA	Član Komisije za poljoprivredu, vodoprivredu i zaštitu okoliša Član Komisije za jednakopravnost polova		
	PRISUSTAN NA SJEDNICAMA SKUPŠTINE	24	IZOSTANCI	0
	MJESEČNA NETO PRIMANJA	4.232 KM		
	BROJ OSVOJENIH GLASOVA NA OPŠTIM IZBORIMA 2010. godine	9045		

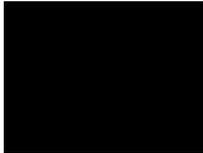
AKTIVNOSTI NA SJEDNICAMA SKUPŠTINE

AKTIVNOST	BROJ
ZAKON	
AMANDMAN	16
INICIJATIVA	2
POSLANIČKA PITANJA	8
DISKUSIJE, ZAKLJUČCI, PRIJEDLOZI I OSTALO	56
UKUPNO	82

	IME I PREZIME	Šabović Salih		
	PROFESIONALNO ANAGAŽOVAN U SKUPŠTINI	DA		
	STRANKA	Samostalni poslanik		
	FUNKCIJE U SKUPŠTINI	Poslanik Član Kolegija Skupštine Predsjednik kluba Bošnjaka Predsjednik Kluba samostalnih poslanika		
	RAD U SKUPŠTINSKIM KOMISIJAMA	Komisiju za privredu, ekonomsku i finansijsku politiku		
	PRISUSTAN NA SJEDNICAMA SKUPŠTINE	23	IZOSTANCI	1
	MJESEČNA NETO PRIMANJA	3.288 KM		
	BROJ OSVOJENIH GLASOVA NA OPŠTIM IZBORIMA 2010. godine	2672		
AKTIVNOSTI NA SJEDNICAMA SKUPŠTINE				
AKTIVNOST		BROJ		
ZAKON				
AMANDMAN		6		
INICIJATIVA		14		
POSLANIČKA PITANJA		5		
DISKUSIJE, ZAKLJUČCI, PRIJEDLOZI I OSTALO		50		
UKUPNO		75		

	IME I PREZIME	Besim Imamović		
	PROFESIONALNO ANAGAŽOVAN U SKUPŠTINI	NE		
	STRANKA	SBIH		
	FUNKCIJE U SKUPŠTINI	Poslanik Član Kolegija Skupštine Predsjednik Kluba SBIH		
	RAD U SKUPŠTINSKIM KOMISIJAMA	Član Komisije za privredu, ekonomsku i finansijsku politiku		
	PRISUSTAN NA SJEDNICAMA SKUPŠTINE	23	IZOSTANCI	1
	MJESEČNA NETO PRIMANJA	2.137 KM		
	BROJ OSVOJENIH GLASOVA NA OPŠTIM IZBORIMA 2010. godine	3.671		
AKTIVNOSTI NA SJEDNICAMA SKUPŠTINE				
AKTIVNOST		BROJ		
ZAKON				
AMANDMAN				
INICIJATIVA		4		
POSLANIČKA PITANJA		16		
DISKUSIJE, ZAKLJUČCI, PRIJEDLOZI I OSTALO		28		
UKUPNO		48		

	IME I PREZIME	Mersad Šerifović
	PROFESIONALNO ANAGAŽOVAN U SKUPŠTINI	NE
	STRANKA	NSRZB
	FUNKCIJE U SKUPŠTINI	Poslanik Član Kolegija Skupštine Predsjednik Kluba SNSRZB

	IME I PREZIME	Mijo Krešić		
	PROFESIONALNO ANAGAŽOVAN U SKUPŠTINI	DA		
	STRANKA	HDZ BiH		
	FUNKCIJE U SKUPŠTINI	Poslanik Član Kolegija Skupštine Predsjednik Kluba HDZ		
	RAD U SKUPŠTINSKIM KOMISIJAMA	Član komisije za borbu protiv korupcije		
	PRISUSTAN NA SJEDNICAMA SKUPŠTINE	24	IZOSTANCI	0
	MJESEČNA NETO PRIMANJA	3.415 KM		
	BROJ OSVOJENIH GLASOVA NA OPŠTIM IZBORIMA 2010. godine	4.081		
AKTIVNOSTI NA SJEDNICAMA SKUPŠTINE				
AKTIVNOST		BROJ		
ZAKON				
AMANDMAN				
INICIJATIVA		2		
POSLANIČKA PITANJA		8		
DISKUSIJE, ZAKLJUČCI, PRIJEDLOZI I OSTALO		38		
UKUPNO		48		

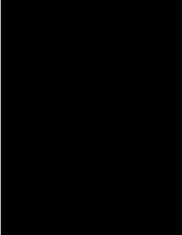
	IME I PREZIME	Bajazit Jašarević		
	PROFESIONALNO ANAGAŽOVAN U SKUPŠTINI	NE		
	STRANKA	SDA		
	FUNKCIJE U SKUPŠTINI	Poslanik		
	RAD U SKUPŠTINSKIM KOMISIJAMA	Član Komisije za ustavna pitanja		
	PRISUSTAN NA SJEDNICAMA SKUPŠTINE	23		1
	MJESEČNA NETO PRIMANJA KM	2.000 KM		
	BROJ OSVOJENIH GLASOVA NA OPŠTIM IZBORIMA 2010. godine	13.484		
AKTIVNOSTI NA SJEDNICAMA SKUPŠTINE¹⁹				
AKTIVNOST		BROJ		
ZAKON				
AMANDMAN		4		
INICIJATIVA		2		
POSLANIČKA PITANJA		1		
DISKUSIJE, ZAKLJUČCI, PRIJEDLOZI I OSTALO		22		
UKUPNO		29		

	IME I PREZIME	Redžiba Šiljić - Segati		
	PROFESIONALNO ANAGAŽOVAN U SKUPŠTINI	NE		
	STRANKA	SDA		
	FUNKCIJE U SKUPŠTINI	Poslanik		
	RAD U SKUPŠTINSKIM KOMISIJAMA	Predsjednica Komisije za rad, zdravstvo i socijalnu politiku Član Komisije za jednakopravnost polova		
	PRISUSTAN NA SJEDNICAMA SKUPŠTINE	24	IZOSTANCI	0
	MJESEČNA NETO PRIMANJA	1.800 KM		
	BROJ OSVOJENIH GLASOVA NA OPŠTIM IZBORIMA 2010. godine	11.935		
AKTIVNOSTI NA SJEDNICAMA SKUPŠTINE				
AKTIVNOST		BROJ		
ZAKON				
AMANDMAN		1		
INICIJATIVA		1		
POSLANIČKA PITANJA		1		
DISKUSIJE, ZAKLJUČCI, PRIJEDLOZI I OSTALO		1		
UKUPNO		4		

	IME I PREZIME	Zahid Bašić		
	PROFESIONALNO ANAGAŽOVAN U SKUPŠTINI	NE		
	STRANKA	SDA		
	FUNKCIJE U SKUPŠTINI	Poslanik		
	RAD U SKUPŠTINSKIM KOMISIJAMA	Član Komisije za obrazovanje, kulturu, sport i mlade Delegat u Domu naroda Parlamenta FBiH iz Skupštine TK		
	PRISUSTAN NA SJEDNICAMA SKUPŠTINE	24	IZOSTANCI	0
	MJESEČNA NETO PRIMANJA	1.437 KM		
	BROJ OSVOJENIH GLASOVA NA OPŠTIM IZBORIMA 2010. godine	10.095		
AKTIVNOSTI NA SJEDNICAMA SKUPŠTINE				
	AKTIVNOST	BROJ		
	ZAKON			
	AMANDMAN	3		
	INICIJATIVA	1		
	POSLANIČKA PITANJA	8		
	DISKUSIJE, ZAKLJUČCI, PRIJEDLOZI I OSTALO	12		
	UKUPNO	24		

	IME I PREZIME	Fahrudin Skopljak		
	PROFESIONALNO ANAGAŽOVAN U SKUPŠTINI	DA		
	STRANKA	SDA		
	FUNKCIJE U SKUPŠTINI	poslanik		
	RAD U SKUPŠTINSKIM KOMISIJAMA	Predsjednik Komisije za obrazovanje, kulturu, sport i mlade Član Komisije za ustavna pitanja		
	PRISUSTAN NA SJEDNICAMA SKUPŠTINE	24	IZOSTANCI	0
	MJESEČNA NETO PRIMANJA	3.481 KM		
	BROJ OSVOJENIH GLASOVA NA OPŠTIM IZBORIMA 2010. godine	8.076		
AKTIVNOSTI NA SJEDNICAMA SKUPŠTINE				
	AKTIVNOST	BROJ		
	ZAKON	1		
	AMANDMAN	1		
	INICIJATIVA	5		
	POSLANIČKA PITANJA	3		
	DISKUSIJE, ZAKLJUČCI, PRIJEDLOZI I OSTALO	20		
	UKUPNO	30		

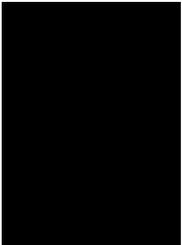
	IME I PREZIME	Rasim Dostović		
	PROFESIONALNO ANAGAŽOVAN U SKUPŠTINI	NE		
	STRANKA	SDA		
	FUNKCIJE U SKUPŠTINI	Poslanik		
	RAD U SKUPŠTINSKIM KOMISIJAMA	Član Komisije za privredu, ekonomsku i finansijsku politiku		
	PRISUSTAN NA SJEDNICAMA SKUPŠTINE	21	IZOSTANCI	3
	MJESEČNA NETO PRIMANJA	1.437 KM		
	BROJ OSVOJENIH GLASOVA NA OPŠTIM IZBORIMA 2010. godine	10.358		
AKTIVNOSTI NA SJEDNICAMA SKUPŠTINE				
AKTIVNOST		BROJ		
ZAKON				
AMANDMAN				
INICIJATIVA				
POSLANIČKA PITANJA		4		
DISKUSIJE, ZAKLJUČCI, PRIJEDLOZI I OSTALO		9		
UKUPNO		13		

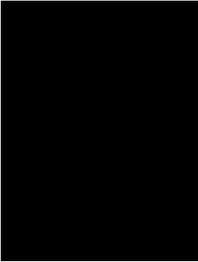
	IME I PREZIME	Mustafa Abdulahović		
	PROFESIONALNO ANAGAŽOVAN U SKUPŠTINI	DA		
	STRANKA	SDA		
	FUNKCIJE U SKUPŠTINI	Poslanik		
	RAD U SKUPŠTINSKIM KOMISIJAMA	Član Administrativne komisije		
	PRISUSTAN NA SJEDNICAMA SKUPŠTINE	24	IZOSTANCI	0
	MJESEČNA NETO PRIMANJA	3.363 KM		
	BROJ OSVOJENIH GLASOVA NA OPŠTIM IZBORIMA 2010. godine	10.357		
AKTIVNOSTI NA SJEDNICAMA SKUPŠTINE				
AKTIVNOST		BROJ		
ZAKON				
AMANDMAN		4		
INICIJATIVA				
POSLANIČKA PITANJA		1		
DISKUSIJE, ZAKLJUČCI, PRIJEDLOZI I OSTALO		6		
4		11		

	IME I PREZIME	Muhamed Murselović		
	PROFESIONALNO ANAGAŽOVAN U SKUPŠTINI	NE		
	STRANKA	SDA		
	FUNKCIJE U SKUPŠTINI	Poslanik		
	RAD U SKUPŠTINSKIM KOMISIJAMA	Predsjednik Komisije za borbu protiv korupcije		
	PRISUSTAN NA SJEDNICAMA SKUPŠTINE	20	IZOSTANCI	4
	MJESEČNA NETO PRIMANJA	1.645KM		
	BROJ OSVOJENIH GLASOVA NA OPŠTIM IZBORIMA 2010. godine	7.435		
AKTIVNOSTI NA SJEDNICAMA SKUPŠTINE				
AKTIVNOST		BROJ		
ZAKON				
AMANDMAN				
INICIJATIVA		1		
POSLANIČKA PITANJA		4		
DISKUSIJE, ZAKLJUČCI, PRIJEDLOZI I OSTALO		22		
UKUPNO		27		

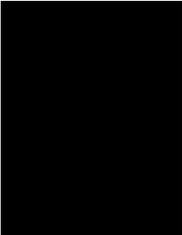
	IME I PREZIME	Maida Alić		
	PROFESIONALNO ANAGAŽOVAN U SKUPŠTINI	DA		
	STRANKA	SDA		
	FUNKCIJE U SKUPŠTINI	Poslanik		
	RAD U SKUPŠTINSKIM KOMISIJAMA	Član Zakonodavno-pravne komisije		
	PRISUSTAN NA SJEDNICAMA SKUPŠTINE	24	IZOSTANCI	0
	MJESEČNA NETO PRIMANJA	3.086 KM		
	BROJ OSVOJENIH GLASOVA NA OPŠTIM IZBORIMA 2010. godine	6.996		
AKTIVNOSTI NA SJEDNICAMA SKUPŠTINE				
AKTIVNOST		BROJ		
ZAKON				
AMANDMAN				
INICIJATIVA		1		
POSLANIČKA PITANJA				
DISKUSIJE, ZAKLJUČCI, PRIJEDLOZI I OSTALO		1		
UKUPNO		2		

	IME I PREZIME	Dženita Hrvić		
	PROFESIONALNO ANAGAŽOVAN U SKUPŠTINI	DA		
	STRANKA	SDA		
	FUNKCIJE U SKUPŠTINI	Poslanik		
	RAD U SKUPŠTINSKIM KOMISIJAMA	Član Komisija za pravdu, ljudska prava, građanske slobode		
	PRISUSTAN NA SJEDNICAMA SKUPŠTINE	24	IZOSTANCI	0
	MJESEČNA NETO PRIMANJA	2.981 KM		
	BROJ OSVOJENIH GLASOVA NA OPŠTIM IZBORIMA 2010. godine	6.741		
AKTIVNOSTI NA SJEDNICAMA SKUPŠTINE				
AKTIVNOST		BROJ		
ZAKON				
AMANDMAN				
INICIJATIVA				
POSLANIČKA PITANJA				
DISKUSIJE, ZAKLJUČCI, PRIJEDLOZI I OSTALO				
UKUPNO		0		

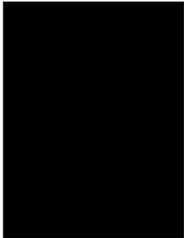
	IME I PREZIME	Hajrudin Bećirović		
	PROFESIONALNO ANAGAŽOVAN U DOMU NARODA PFBiH	NE		
	STRANKA	SDP		
	FUNKCIJE U SKUPŠTINI	Poslanik Delegat u Domu naroda Parlamenta FBiH iz Skupštine TK		
	RAD U SKUPŠTINSKIM KOMISIJAMA	Predsjednik Komisije za pravdu, ljudska prava i građanske slobode		
	PRISUSTAN NA SJEDNICAMA SKUPŠTINE	21	IZOSTANCI	3
	MJESEČNA NETO PRIMANJA	4.618 KM		
	BROJ OSVOJENIH GLASOVA NA OPŠTIM IZBORIMA 2010. godine	5.967		
AKTIVNOSTI NA SJEDNICAMA SKUPŠTINE				
AKTIVNOST		BROJ		
ZAKON				
AMANDMAN				
INICIJATIVA				
POSLANIČKA PITANJA				
DISKUSIJE, ZAKLJUČCI, PRIJEDLOZI I OSTALO		14		
UKUPNO		14		

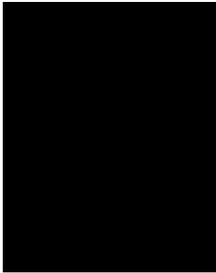
	IME I PREZIME	Suada Mujčinović		
	PROFESIONALNO ANAGAŽOVAN U SKUPŠTINI	DA		
	STRANKA	SDP		
	FUNKCIJE U SKUPŠTINI	Poslanik		
	RAD U SKUPŠTINSKIM KOMISIJAMA	Član Komisije za obrazovanje, kulturu, sport i mlade		
	PRISUSTAN NA SJEDNICAMA SKUPŠTINE	22	IZOSTANCI	2
	MJESEČNA NETO PRIMANJA	3.497 KM		
	BROJ OSVOJENIH GLASOVA NA			

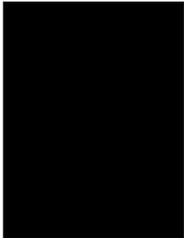
	IME I PREZIME	Omer Kupusović		
	PROFESIONALNO ANAGAŽOVAN U SKUPŠTINI	DA		
	STRANKA	SDP		
	FUNKCIJE U SKUPŠTINI	Poslanik		
	RAD U SKUPŠTINSKIM KOMISIJAMA	Predsjednik Zakonodavno-pravne komisije		
	PRISUSTAN NA SJEDNICAMA SKUPŠTINE	21	IZOSTANCI	3
	MJESEČNA NETO PRIMANJA	3.271 KM		
	BROJ OSVOJENIH GLASOVA NA OPŠTIM IZBORIMA 2010. godine	5.048		
AKTIVNOSTI NA SJEDNICAMA SKUPŠTINE				
AKTIVNOST		BROJ		
ZAKON				
AMANDMAN		10 ²⁰		
INICIJATIVA				
POSLANIČKA PITANJA				
DISKUSIJE, ZAKLJUČCI, PRIJEDLOZI I OSTALO		15		
UKUPNO		26		

	IME I PREZIME	Azra Okić		
	PROFESIONALNO ANAGAŽOVAN U SKUPŠTINI	DA		
	STRANKA	SDP		
	FUNKCIJE U SKUPŠTINI	Poslanik		
	RAD U SKUPŠTINSKIM KOMISIJAMA	Predsjednik Komisije za jednakopravnost polova Član Komisija za ustavna pitanja		
	PRISUSTAN NA SJEDNICAMA SKUPŠTINE	20	IZOSTANCI	4
	MJESEČNA NETO PRIMANJA	3.304 KM		
	BROJ OSVOJENIH GLASOVA NA OPŠTIM IZBORIMA 2010. godine	5.047		
AKTIVNOSTI NA SJEDNICAMA SKUPŠTINE				
AKTIVNOST		BROJ		
ZAKON				
AMANDMAN		2		
INICIJATIVA		1		
POSLANIČKA PITANJA		1		
DISKUSIJE, ZAKLJUČCI, PRIJEDLOZI I OSTALO		3		
UKUPNO		7		

²⁰ Amandmani Zakonodavno pravne komisije su navedeni predsjedniku komisije

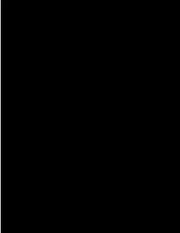
	IME I PREZIME	Ivo Divković		
	PROFESIONALNO ANAGAŽOVAN U SKUPŠTINI	NE		
	STRANKA	SDP		
	FUNKCIJE U SKUPŠTINI	Poslanik Delegat u Domu naroda Parlamenta FBiH iz Skupštine TK		
	RAD U SKUPŠTINSKIM KOMISIJAMA	Predsjednik Komisije za privredu, ekonomsku i finansijsku politiku		
	PRISUSTAN NA SJEDNICAMA SKUPŠTINE	21	IZOSTANCI	3
	MJESEČNA NETO PRIMANJA	2.112 KM		
	BROJ OSVOJENIH GLASOVA NA OPŠTIM IZBORIMA 2010. godine	3.299		
AKTIVNOSTI NA SJEDNICAMA SKUPŠTINE				
AKTIVNOST		BROJ		
ZAKON				
AMANDMAN				
INICIJATIVA		2		
POSLANIČKA PITANJA		3		
DISKUSIJE, ZAKLJUČCI, PRIJEDLOZI I OSTALO		28		
UKUPNO		33		

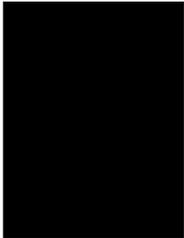
	IME I PREZIME	Senahid Šaković		
	PROFESIONALNO ANAGAŽOVAN U DOMU NARODA PFBiH	DA		
	STRANKA	SDP		
	FUNKCIJE U SKUPŠTINI	Poslanik Delegat u Domu naroda Parlamenta FBiH iz Skupštine TK		
	RAD U SKUPŠTINSKIM KOMISIJAMA	Član Komisije za borbu protiv korupcije Član Administrativne komisije		
	PRISUSTAN NA SJEDNICAMA SKUPŠTINE	21	IZOSTANCI	3
	MJESEČNA NETO PRIMANJA	5.023 KM		
	BROJ OSVOJENIH GLASOVA NA OPŠTIM IZBORIMA 2010. godine	4.378		
AKTIVNOSTI NA SJEDNICAMA SKUPŠTINE				
AKTIVNOST		BROJ		
ZAKON				
AMANDMAN		1		
INICIJATIVA		1		
POSLANIČKA PITANJA		1		
DISKUSIJE, ZAKLJUČCI, PRIJEDLOZI I OSTALO		21		
UKUPNO		24		

	IME I PREZIME	Zoran Jovanović		
	PROFESIONALNO ANAGAŽOVAN U DOMU NARODA PFBiH	DA		
	STRANKA	Samostalni poslanik		
	FUNKCIJE U SKUPŠTINI	Poslanik Delegat u Domu naroda Parlamenta FBiH iz Skupštine TK		
	RAD U SKUPŠTINSKIM KOMISIJAMA	Predsjednik Komisije za ustavna pitanja Član Zakonodavno-pravne komisije		
	PRISUSTAN NA SJEDNICAMA SKUPŠTINE	24	IZOSTANCI	0
	MJESEČNA NETO PRIMANJA	5.708 KM		
	BROJ OSVOJENIH GLASOVA NA OPŠTIM IZBORIMA 2010. godine	3.196		
AKTIVNOSTI NA SJEDNICAMA SKUPŠTINE				
AKTIVNOST		BROJ		
ZAKON				
AMANDMAN		5		
INICIJATIVA		5		
POSLANIČKA PITANJA		15		
DISKUSIJE, ZAKLJUČCI, PRIJEDLOZI I OSTALO		53		
UKUPNO		78		

	IME I PREZIME	Murisa Ustavić		
	PROFESIONALNO ANAGAŽOVAN U SKUPŠTINI	NE		
	STRANKA	SDP		
	FUNKCIJE U SKUPŠTINI	Poslanik		
	RAD U SKUPŠTINSKIM KOMISIJAMA	Član Komisije za obrazovanje, kulturu, sport i mlade		
	PRISUSTAN NA SJEDNICAMA SKUPŠTINE	19	IZOSTANCI	5
	MJESEČNA NETO PRIMANJA	1.334 KM		
	BROJ OSVOJENIH GLASOVA NA OPŠTIM IZBORIMA 2010. godine	4.216		
AKTIVNOSTI NA SJEDNICAMA SKUPŠTINE				
AKTIVNOST		BROJ		
ZAKON				
AMANDMAN		1		
INICIJATIVA		2		
POSLANIČKA PITANJA				
DISKUSIJE, ZAKLJUČCI, PRIJEDLOZI I OSTALO				
UKUPNO		3		

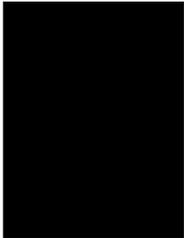
	IME I PREZIME	Elvis Baraković		
	PROFESIONALNO ANAGAŽOVAN U SKUPŠTINI	NE		
	STRANKA	SDP		
	FUNKCIJE U SKUPŠTINI	Poslanik		
	RAD U SKUPŠTINSKIM KOMISIJAMA			
	PRISUSTAN NA SJEDNICAMA SKUPŠTINE	21	IZOSTANCI	2
	MJESEČNA NETO PRIMANJA	1.515 KM		
	BROJ OSVOJENIH GLASOVA NA OPŠTIM IZBORIMA 2010. godine	4.166		
AKTIVNOSTI NA SJEDNICAMA SKUPŠTINE				
AKTIVNOST		BROJ		
ZAKON				
AMANDMAN		1		
INICIJATIVA		3		
POSLANIČKA PITANJA		1		
DISKUSIJE, ZAKLJUČCI, PRIJEDLOZI I OSTALO				
UKUPNO		5		

	IME I PREZIME	Alija Azabagić		
	PROFESIONALNO ANAGAŽOVAN U SKUPŠTINI	NE		
	STRANKA	Samostalni poslanik		
	FUNKCIJE U SKUPŠTINI	Poslanik		
	RAD U SKUPŠTINSKIM KOMISIJAMA	Član Komisije za rad, zdravstvo i socijalnu politiku		
	PRISUSTAN NA SJEDNICAMA SKUPŠTINE	24	IZOSTANCI	0
	MJESEČNA NETO PRIMANJA	1.489 KM		
	BROJ OSVOJENIH GLASOVA NA OPŠTIM IZBORIMA 2010. godine	5.561		
AKTIVNOSTI NA SJEDNICAMA SKUPŠTINE				
AKTIVNOST		BROJ		
ZAKON				
AMANDMAN		1		
INICIJATIVA		2		
POSLANIČKA PITANJA		1		
DISKUSIJE, ZAKLJUČCI, PRIJEDLOZI I OSTALO		5		
UKUPNO		9		

	IME I PREZIME	Semir Turbić		
	PROFESIONALNO ANAGAŽOVAN U SKUPŠTINI	NE		
	STRANKA	Samostalni poslanik		
	FUNKCIJE U SKUPŠTINI	Poslanik		
	RAD U SKUPŠTINSKIM KOMISIJAMA	Član Komisija za pravdu, ljudska prava, građanske slobode		
	PRISUSTAN NA SJEDNICAMA SKUPŠTINE	23	IZOSTANCI	1
	MJESEČNA NETO PRIMANJA	1.748 KM		
	BROJ OSVOJENIH GLASOVA NA OPŠTIM IZBORIMA 2010. godine	2.414		
AKTIVNOSTI NA SJEDNICAMA SKUPŠTINE				
AKTIVNOST		BROJ		
ZAKON				
AMANDMAN				
INICIJATIVA				
POSLANIČKA PITANJA		1		
DISKUSIJE, ZAKLJUČCI, PRIJEDLOZI I OSTALO		3		
UKUPNO		4		

	IME I PREZIME	Mahir Nurkanović		
	PROFESIONALNO ANAGAŽOVAN U SKUPŠTINI	NE		
	STRANKA	SBB		
	FUNKCIJE U SKUPŠTINI	Poslanik Član Kolegija Skupštine		
	RAD U SKUPŠTINSKIM KOMISIJAMA	Član Predsjednik Komisije za borbu protiv korupcije		
	PRISUSTAN NA SJEDNICAMA SKUPŠTINE	24	IZOSTANCI	0
	MJESEČNA NETO PRIMANJA	2.740 KM		
	BROJ OSVOJENIH GLASOVA NA OPŠTIM IZBORIMA 2010. godine	2.553		
AKTIVNOSTI NA SJEDNICAMA SKUPŠTINE				
AKTIVNOST		BROJ		
ZAKON				
AMANDMAN		4		
INICIJATIVA		2		
POSLANIČKA PITANJA		13		
DISKUSIJE, ZAKLJUČCI, PRIJEDLOZI I OSTALO		27		
UKUPNO		46		

	IME I PREZIME	Asmir Hasić		
	PROFESIONALNO ANAGAŽOVAN U SKUPŠTINI	DA		
	STRANKA	SBIH		
	FUNKCIJE U SKUPŠTINI	Poslanik		
	RAD U SKUPŠTINSKIM KOMISIJAMA	Član Komisije za borbu protiv korupcije Član Komisije za jednakopravnost polova		
	PRISUSTAN NA SJEDNICAMA SKUPŠTINE	24	IZOSTANCI	0
	MJESEČNA NETO PRIMANJA	3.549 KM		
	BROJ OSVOJENIH GLASOVA NA OPŠTIM IZBORIMA 2010. godine	1.832		
AKTIVNOSTI NA SJEDNICAMA SKUPŠTINE				
AKTIVNOST		BROJ		
ZAKON				
AMANDMAN				
INICIJATIVA		5		
POSLANIČKA PITANJA		8		
DISKUSIJE, ZAKLJUČCI, PRIJEDLOZI I OSTALO		14		
UKUPNO		27		

	IME I PREZIME	Samir Kamenjaković		
	PROFESIONALNO ANAGAŽOVAN U SKUPŠTINI	NE		
	STRANKA	NSRZB		
	FUNKCIJE U SKUPŠTINI	Poslanik		
	RAD U SKUPŠTINSKIM KOMISIJAMA	Član Komisije za obrazovanje, kulturu, sport i mlade		
	PRISUSTAN NA SJEDNICAMA SKUPŠTINE	22	IZOSTANCI	2
	MJESEČNA NETO PRIMANJA	1.437 KM		
	BROJ OSVOJENIH GLASOVA NA OPŠTIM IZBORIMA 2010. godine	1.778		
AKTIVNOSTI NA SJEDNICAMA SKUPŠTINE				
AKTIVNOST		BROJ		
ZAKON				
AMANDMAN		11		
INICIJATIVA		7		
POSLANIČKA PITANJA		2		
DISKUSIJE, ZAKLJUČCI, PRIJEDLOZI I OSTALO		8		
UKUPNO		28		

	IME I PREZIME	Džemal Jukan		
	PROFESIONALNO ANAGAŽOVAN U SKUPŠTINI	DA		
	STRANKA	BPS		
	FUNKCIJE U SKUPŠTINI	Poslanik Član Kolegija Skupštine Predsjednik Kluba samostalnih poslanika		
	RAD U SKUPŠTINSKIM KOMISIJAMA	Predsjednik Komisije za borbu protiv korupcije		
	PRISUSTAN NA SJEDNICAMA SKUPŠTINE	22	IZOSTANCI	2
	MJESEČNA NETO PRIMANJA	3.874 KM		
	BROJ OSVOJENIH GLASOVA NA OPŠTIM IZBORIMA 2010. godine	968		
AKTIVNOSTI NA SJEDNICAMA SKUPŠTINE				
AKTIVNOST		BROJ		
ZAKON				
AMANDMAN				
INICIJATIVA		8		
POSLANIČKA PITANJA		1		
DISKUSIJE, ZAKLJUČCI, PRIJEDLOZI I OSTALO		4		
UKUPNO		13		

DODATAK 2– REALIZACIJA ZAKONODAVNOG DIJELA PROGRAMA

Zakonodavna aktivnost Skupštine TK u 2013. godini

- Godišnji plan
- Usvojeno iz plana u prijedlogu
- Prihvaćeno iz plana u

							05-2013 - Skupština Tuzlanskog kantona - Prijedlog - Usvojeno - Utvrđeno - ;
Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na promet nepokretnosti prava-2013	Realizovano	Ministarstvo finansija	3	6	3	6	18-02-2013 - Vlada Tuzlanskog kantona - Prijedlog - Usvojeno - Utvrđeno - ;28-02-2013 - Skupština Tuzlanskog kantona - Nacrt - Usvojeno - Utvrđeno - Odbijen prijedlog premijera da se o zakonu raspravlja po skraćenom postupku.Javna rasprava 10 dana;19-03-2013 - Vlada Tuzlanskog kantona - Prijedlog - Usvojeno - Utvrđeno - ;28-03-2013 - Skupština Tuzlanskog kantona - Prijedlog - Usvojeno - Utvrđeno - ;
Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o predškolskom odgoju i obrazovanju - 2013.	Realizovano	Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta		2		2	02-07-2013 - Vlada Tuzlanskog kantona - Prijedlog - Usvojeno - Utvrđeno - ; 17-07-2013 - Skupština Tuzlanskog kantona - Prijedlog - Usvojeno - Utvrđeno - ;
Zakon o izmjenama Zakona o unutrašnjim poslovima Tuzlanskog kantona-2013	Realizovano	Ministarstvo unutrašnjih poslova	4	6	4	6	17-06-2013 - Vlada Tuzlanskog kantona - Prijedlog - Usvojeno - Utvrđeno - ; 24-06-2013 - Skupština Tuzlanskog kantona - Prijedlog - Usvojeno - Utvrđeno - ;
Zakon o izmjena Zakona o cestovnom prijevozu na području Tuzlanskog kantona	U proceduri	Ministarstvo trgovine, turizma i saobraćaja	6	10	3	6	22-07-2013 - Vlada Tuzlanskog kantona - Nacrt - Usvojeno - Utvrđeno - ; 13-09-2013 - Skupština Tuzlanskog kantona - Nacrt - Usvojeno - Utvrđeno - ; 02-12-2013 - Vlada Tuzlanskog kantona - Prijedlog - Usvojeno - Utvrđeno - ;
Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o osnivanju Javne ustanove Disciplinski centar za maloljetnike Tuzlanskog kantona	Realizovano	Ministarstvo provosuda i uprave		9		9	25-09-2013 - Vlada Tuzlanskog kantona - Prijedlog - Usvojeno - Utvrđeno - ; 29-10-2013 - Skupština Tuzlanskog kantona - Prijedlog - Usvojeno - Utvrđeno - ;
Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o ministarstvima i drugim organima uprave Tuzlanskog kantona 2013	Realizovano	Ministarstvo provosuda i uprave		6		6	25-09-2013 - Vlada Tuzlanskog kantona - Prijedlog - Usvojeno - Utvrđeno - ; 29-10-2013 - Skupština Tuzlanskog kantona - Prijedlog - Usvojeno - Utvrđeno - ;
Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o nabavljanju, držanju i nošenju oružja i municije Tuzlanskog kantona -2013.	Realizovano	Ministarstvo unutrašnjih poslova	10	12	10	12	22-10-2013 - Vlada Tuzlanskog kantona - Prijedlog - Usvojeno - Utvrđeno - ; 28-11-2013 - Skupština Tuzlanskog kantona - Prijedlog - Usvojeno - Utvrđeno - ;

Zakon o izvršenju Budžeta Tuzlanskog kantona za 2014. godinu	Realizovano	Ministarstvo finansija	10	12	10	12	22-11-2013 - Vlada Tuzlanskog kantona - Nacrt - Usvojeno - Utvrđeno - ;28-11-2013 - Skupština Tuzlanskog kantona - Nacrt - Usvojeno - Utvrđeno - Javna rasprava 7 dana;13-12-2013 - Vlada Tuzlanskog kantona - Prijedlog - Usvojeno - Utvrđeno - ;18-12-2013 - Skupština Tuzlanskog kantona - Prijedlog - Usvojeno - Utvrđeno - ;
Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o srednjem obrazovanju i odgoju - 2013	U proceduri	Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta		1		1	07-11-2013 - Vlada Tuzlanskog kantona - Nacrt - Usvojeno - Utvrđeno - ; 28-11-2013 - Skupština Tuzlanskog kantona - Nacrt - Usvojeno - Utvrđeno - ;
Zakon o turističkoj djelatnosti	U proceduri	Ministarstvo trgovine, turizma i saobraćaja	5	9	4	6	22-10-2013 - Vlada Tuzlanskog kantona - Nacrt - Usvojeno - Utvrđeno - ; 28-11-2013 - Skupština Tuzlanskog kantona - Nacrt - Usvojeno - Utvrđeno - ;
Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o dopunskim pravima branitelja i članova njihovih obitelji -2013.	U proceduri	Ministarstvo za boračka pitanja	5	7	1	4	13-12-2013 - Vlada Tuzlanskog kantona - Nacrt - Usvojeno - Utvrđeno - ; 18-12-2013 - Skupština Tuzlanskog kantona - Nacrt - Usvojeno - Utvrđeno - ;
Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o pružanju pravne pomoći	U proceduri	Ministarstvo pravosuđa i uprave	4	7	4	7	13-12-2013 - Vlada Tuzlanskog kantona - Nacrt - Usvojeno - Utvrđeno - ; 18-12-2013 - Skupština Tuzlanskog kantona - Nacrt - Usvojeno - Utvrđeno - ;
Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o preuzimanju prava osnivača prema RO Zavod za zdravstvenu zaštitu	U proceduri	Ministarstvo zdravstva					18-01-2013 - Vlada Tuzlanskog kantona - Nacrt - Usvojeno - Utvrđeno - ; 30-01-2013 - Skupština Tuzlanskog kantona - Nacrt - Usvojeno - Utvrđeno - ;
Zakon o dopunama Zakona o osnivanju Javne ustanove Zaštićeni pejzaž "Konjuh"	Realizovano	Ministarstvo prostornog uređenja i zaštitu okolice					18-01-2013 - Vlada Tuzlanskog kantona - Prijedlog - Usvojeno - Utvrđeno - ; 30-01-2013 - Skupština Tuzlanskog kantona - Prijedlog - Usvojeno - Utvrđeno - ;
Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o koncesijama	Realizovano	Ministarstvo industrije, energetike i rudarstva					18-01-2013 - Vlada Tuzlanskog kantona - Prijedlog - Usvojeno - Utvrđeno - ; 30-01-2013 - Skupština Tuzlanskog kantona - Prijedlog - Usvojeno - Utvrđeno - ;
Zakon o izmjenama Zakona o sportu	Realizovano	Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta					18-02-2013 - Vlada Tuzlanskog kantona - Prijedlog - Usvojeno - Utvrđeno - ;28-02-2013 - Skupština Tuzlanskog kantona - Nacrt - Usvojeno - Utvrđeno - Javna rasprava 10 dana;27-03-2013 - Vlada Tuzlanskog kantona - Prijedlog - Usvojeno - Utvrđeno - ;24-06-2013 - Skupština Tuzlanskog kantona - Prijedlog - Usvojeno - Utvrđeno - ;

Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o prostornom uređenju i građenju- II 2013.	Realizovano	Poslanik Fahrudin Skopljak					19-04-2013 - Skupština Tuzlanskog kantona - Prijedlog - Usvojeno - Utvrđeno - ;
Zakon o privremenom finansiranju Tuzlanskog kantona	Realizovano	Komisija za ustavna pitanja STK					15-05-2013 - Skupština Tuzlanskog kantona - Prijedlog - Usvojeno - Utvrđeno - ;
Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o rudarstvu Tuzlanskog kantona	Realizovano	Ministarstvo industrije, energetike i rudarstva		4			17-06-2013 - Vlada Tuzlanskog kantona - Prijedlog - Usvojeno - Utvrđeno - ; 24-06-2013 - Skupština Tuzlanskog kantona - Prijedlog - Usvojeno - Utvrđeno - ;
Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o komunalnim djelatnostima - 2013. g.	Realizovano	Ministarstvo prostornog uređenja i zaštitu okoliša					22-07-2013 - Vlada Tuzlanskog kantona - Nacrt - Usvojeno - Utvrđeno - ; 13-09-2013 - Skupština Tuzlanskog kantona - Prijedlog - Usvojeno - Utvrđeno - ;
Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o izvršenju Budžeta za 2013. godinu	Realizovano	Ministarstvo finansija					24-07-2013 - Vlada Tuzlanskog kantona - Prijedlog - Usvojeno - Utvrđeno - ; 26-07-2013 - Skupština Tuzlanskog kantona - Prijedlog - Usvojeno - Utvrđeno - ;
Zakon o osnivanju Javne ustanove Direkcija regionalnih cesta Tuzlanskog kantona	Realizovano	Ministarstvo trgovine, turizma i saobraćaja					15-07-2013 - Vlada Tuzlanskog kantona - Nacrt - Usvojeno - Utvrđeno - ; 24-07-2013 - Vlada Tuzlanskog kantona - Prijedlog - Usvojeno - Utvrđeno - ; 26-07-2013 - Skupština Tuzlanskog kantona - Prijedlog - Usvojeno - Utvrđeno - ;
Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o kantonalnim administrativnim taksama i Tarifama kantonalnih administrativnih taksa (2013)	Realizovano	Ministarstvo provosuda i uprave					12-09-2013 - Vlada Tuzlanskog kantona - Prijedlog - Usvojeno - Utvrđeno - ; 29-10-2013 - Skupština Tuzlanskog kantona - Prijedlog - Usvojeno - Utvrđeno - ;
Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o Zavodu zdravstvenog osiguranja Tuzlanskog kantona	Realizovano	Klub stranke za Bosnu i Hercegovinu					29-10-2013 - Skupština Tuzlanskog kantona - Prijedlog - Usvojeno - Utvrđeno - ;
Zakon o izmjenama i dopunama zakona o visokom obrazovanju Tuzlanskog kantona-2013	Realizovano	Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta					07-11-2013 - Vlada Tuzlanskog kantona - Prijedlog - Usvojeno - Utvrđeno - ; 13-11-2013 - Skupština Tuzlanskog kantona - Prijedlog - Usvojeno - Utvrđeno - ;
Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o šumama;	Realizovano	Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede					07-11-2013 - Vlada Tuzlanskog kantona - Prijedlog - Usvojeno - Utvrđeno - ; 28-11-2013 - Skupština Tuzlanskog kantona - Prijedlog - Usvojeno - Utvrđeno - ;

saradnje								
Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o osnovnom odgoju i obrazovanju 2013.								
Zakon o visokom obrazovanju - 2013.								
Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o Univerzitetu - 2013.								
Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o uslovima i postupku legalizacije bespravno izgrađenih građevina - 2013.								
Zakon o korištenju, upravljanju i održavanju zajedničkih dijelova i uređaja zgrade- 2013								
Zakon o policijskim službenicima Tuzlanskog kantona								

STALNA RADNA TIJELA

- U Zakonodavno-pravnu komisiju Skupštine Tuzlanskog kantona, izabrani i imenovani su:

1. Omer Kupusović - predsjednik,
2. Fahrudin Skopljak - član,
3. Maida Smajlović – član,
4. Zoran Jovanović - član,
5. Sead Taletović - član,
6. Senad Šmigalović - član,
7. Eldis Bajrić - član,

- U Komisiju za pravdu, ljudska prava, građanske slobode Skupštine Tuzlanskog kantona, izabrani i imenovani su:

1. Hajrudin Bećirović - predsjednik,
2. Semir Turbić - član,
3. Dženita Hrvić - član,
4. Slađan Ilić - član,
5. Kemal Bratić - član,
6. Denis Talović - član,
7. Ranko Pejanović - član.

- U Komisiju za privredu, ekonomsku i finansijsku politiku Skupštine Tuzlanskog kantona, izabrani i imenovani su:

1. Ivo Divković - predsjednik,
2. Rasim Dostović - član,
3. Besim Imamović - član,
4. Salih Šabović - član,
5. Nedžad Džafić - član,
6. Muhamed Ordagić - član,
7. Sead Ribić - član.

- U Komisiju za obrazovanje, kulturu, sport i mlade Skupštine Tuzlanskog kantona, izabrani i imenovani su:

1. Fahrudin Skopljak - predsjednik,
2. Zahid Bašić - član,
3. Samir Kamenjaković - član,
4. Murisa Ustavdić - član,
5. Suada Mujčinović – član,
6. Senaid Hadžić - član,
7. Enver Zerem - član,
8. Marijana Petrović - član,
9. Husejn Mehmedović - član.

- U Komisiju za poljoprivredu, vodoprivredu, šumarstvo i zaštitu okoliša Skupštine Tuzlanskog kantona, izabrani i imenovani su:

1. Mersed Šerifović - predsjednik,
2. Muhamed Šadić - član,
3. Senad Alić - član,
4. Fehrat Mustafić - član,
5. Dževad Hadžić - član,
6. Muradif Šarić - član,
7. Nedžad Šečić - član.

- U Komisiju za rad, zdravstvo i socijalnu politiku Skupštine Tuzlanskog kantona, izabrani i imenovani su:

1. Redžiba Šiljić-Sagdati - predsjednik,
2. Alija Azabagić - član,
3. Mirsad Selimović - član,
4. Zlatko Šimić - član,
5. Ramo Bećirović - član,
6. Zijad Latifović - član,
7. Dajana Bakić - član.

- U Administrativnu komisiju Skupštine Tuzlanskog kantona, izabrani i imenovani su:

1. Džemal Jukan - predsjednik,
2. Muhamed Šadić - član,
3. Mustafa Abdulahović - član,
4. Elvis Baraković - član,
5. Admir Terzić - član,
6. Samira Hasagić - član,
7. Redžep Ismajlovski - član.

- U Komisiju za borbu protiv korupcije Skupštine Tuzlanskog kantona, izabrani i imenovani su:

1. Muhamed Murselović - predsjednik,
2. Mersed Šerifović - član,
3. Asmir Hasić - član,
4. Mahir Nurkanović - član,
5. Mirsad Selimović - član,
6. Mijo Krešić - član,
7. Senahid Šaković - član.

- U Komisiju za jednakopravnost spolova Skupštine Tuzlanskog kantona, izabrani i imenovani su:

1. –Azra Okić - predsjednik,
2. Redžiba Šiljić-Sagdati - član,
3. Senad Alić - član,
4. Asmir Hasić - član,
5. Edisa T. Softić - član,
6. Muzafer Karić - član,
7. Mevlija Isaković - član.

- U Komisiju za ustavna pitanja Skupštine Tuzlanskog kantona, izabrani i imenovani su:

1. Zoran Jovanović - predsjednik,
2. Bajazit Jašarević - član,
3. Mustafa Abdulahović - član,
4. Azra Okić - član,

5. Sunčica Mašić - član,
6. Novalija Ibrahimović - član,
7. Halid Abdulahović - član.

POVREMENA RADNA TIJELA

- U Komisiju za izbor i imenovanja Skupštine Tuzlanskog kantona, izabrani i imenovani su:

1. Semir Turbić - predsjednik,
2. Džemal Jukan - član,
3. Muhamed Murselović - član,
4. Suada Mujčinović - član,
5. Rahim Gadžić - član,
6. Milo Iljkić - član,
7. Sead Karić - član.

DODATAK 4 – BUDŽET TK ZA 2013. GODINU

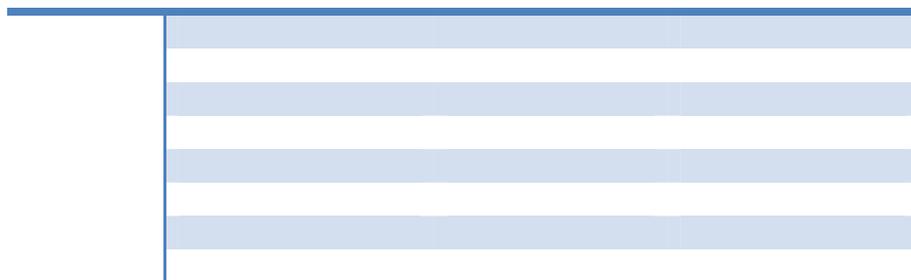
Budžet Tuzlanskog kantona za 2013. godinu usvojen je na 42. hitnoj sjednici Skupštine, 30.5.2013. godine.

Skupština Tuzlanskog kantona po prvi put od svog postojanja, ne da nije donijela svoj Budžet na vrijeme, nego ga uopšte nije donijela do krajnjeg roka kojeg dopušta Zakon o budžetima FBiH. Poslanicama Tuzlanskog kantona nije bilo dovoljno ni 3 mjeseca da uspostave politički dogovor i da nakon restriktivnog privremenog finansiranja usvoje poslije Ustava najvažniji akt Tuzlanskog kantona. Po prvi put se desilo da je Budžet korišten kao sredstvo političke ucjene u bespoštednoj borbi političkih protivnika za vlast, pri čemu su politički akteri potpuno zanemarili potrebe građana. Odsustvo političkog kopromisa, manjak odgovornosti i vođenje inat politike pri donošenju budžeta u uslovima dualne vladavine²¹, su bili glavni razlozi ulaska Tuzlanskog kantona u najdublju poslijeratnu krizu.

Na ovaj način, nakon prekoračenja krajnjeg roka za usvajanje Budžeta TK za 2013. godinu, Tuzlanski kanton svrstao u red kantona koji već duži period sistemski krše važeće propise o budžetiranju.

Praćenje rokova

Neusvajanjem Budžeta TK za 2013. godinu do 31.03.2013. poslanici Skupštine Tuzlanskog kantona su sebe doveli u pravni lavirint i otvorili mogućnost da se slične situacije ponavljaju i u budućnosti. Pošto Zakon o Budžetima FBiH, ne definiše način finansiranja javnih potreba i funkcija kantona, nakon isticanja Odluke o privremenom finansiranju u slučaju da se Budžet ne donese, poslanici su različito gledali na moguće scenarije i izlazak iz krize. Tadašnja vladajuća koalicija je najavila da će raditi na spasonosnom rješenju po uzoru na slične slučajeve u Livanjskom kantonu i na nivou države, dok je opozicija (SDP i SBB) tvrdila da se probijanjem krajnjeg roka za donošenje Budžeta kanton dovodi u neizvjesnost i kolaps. U svakom slučaju u Skupštinsku proceduru upućeni prijedlog Budžeta poslanici parlamentarne većine nisu htjeli podržati ni nakon prihvatanja njihovih amandmana, zahtijevajući da Vlada odstupi sa vlasti i da prepusti donošenje Budžeta Vladi koju će imenovati nova parlamentarne većina. Argument Vlade da je postupak njezine smjene pred Ustavnim sudom zbog pokretanja vitalnog nacionalnog interesa i da ne treba prejudicirati odluke suda, poslanici pozicije nisu uvažili te su prijedlog Budžeta odbili.

Tabela 6: Budžeti Tuzlanskog kantona, po godinama

²¹U kratkom periodu parlamentarna većina nije podržavala Vladu

Na ovaj način ranijim razlozima za kašnjenje pri donošenju budžeta (konstituisanja i primopredaja vlasti, ekonomska kriza i kreditni aranžmani koji su sklapani sa MMF-om, nepoznavanju parametara za kreiranje Budžeta) pridodat je novi, jer je smjena Vlade bila izgovor poslanika Skupštine da se Budžet uopšte i ne donese.

Budžet TK za 2013. godinu je ipak usvojen 2 mjeseca nakon krajnjeg zakonskog roka, nakon rješavanja tromjesečne parlamentarne krize.

Konačni epilog političke borbe u Skupštini je bio poražavajući, jer je neusvajanjem Budžeta u sjeni je ostalo nekoliko gorkih istina: građani Tuzlanskog kantona su na početku 2013. godine, na još jedan način trpili posljedice političke borbe, a da se pri tome unutar Skupštine nije uspjela otvoriti suštinski nužna rasprava o tome na koji način se treba stabilizovati Budžet i kako ga učiniti razvojnim.

Postupak donošenja

Tuzlanski kanton kao, uostalom i ostali nivoi vlasti, je zbog kontinuiranih problema u punjenju budžeta zakasnio sa donošenjem Smjernica ekonomske i fiskalne politike za period 2013.-2015., a DOB za isti period nije ni razmatran, iako su i jedan i drugi dokument planirani za donošenje još u 2012. godini. Smjernice su usvojene 27.1.2013. godine, nakon čega su po užurbanoj proceduri budžetski korisnici upoznati da sačine svoje zahtjeve i dostave ga Ministarstvu finansija. Vlada je 18.2.2013. utvrdila nacrt Budžeta TK za 2013. godinu u iznosu 360.981.995,80 KM koji je u odnosu na rebalans Budžeta 2012. godine bio veći za cca 5,3 miliona KM. Iznos nacrta Budžeta je manji u odnosu na planirani Budžet u 2012. godini za 39 miliona KM zbog neplaniranja primitaka od inostranih zaduženja.

Najviše budžetskih sredstava planirano je za bruto plaće, naknade i doprinose zaposlenih u oblastima obrazovanja, policije, pravosuđa i uprave. Materijalni troškovi zadržani su na nivou 2012. godine, kada su po ovom pitanju ostvarene značajne uštede u odnosu na ranije godine.

U Nacrtu je planirano povećanje kapitalnih transfera za ukupno 13 miliona KM, i to 3,5 miliona iz budžetskih sredstava, a 10 miliona iz namjenskih sredstava Ministarstva prostornog uređenja i zaštite okolice.

Izdavanja koja se odnose na oblast industrije, energetike i rudarstva su planirana na nivou 2,5 miliona KM, od čega je u strukturi planirano 700.000 iz budžetskih sredstava, a 1,8 miliona KM su sredstva ostvarena u procesu privatizacije (ESCROW). U oblasti poljoprivrede, sredstva su planirana na nivou izvršenja iz 2012. godine, dok je za oblast boračko – invalidske zaštite, iznos sredstva planiran na nivou plana iz 2012. godine.

Za projekte u oblasti razvoja i poduzetništva, za podršku privredi – malim i srednjim preduzećima planirano je oko 3 miliona KM, što je četverostruko više u odnosu na sredstva planirana u 2012. g. Nacrtom je bilo planirano i 300.000 KM inicijalnih sredstava za osnivanje Centra za autizam Tuzlanskog kantona, te predviđena realizacija podrške stambenom zbrinjavanju mladih, kao i programa volontiranja i odrađivanja pripravničkog staža na nivou izdvajanja iz prethodne godine.

Nakon 7 dana Vlada je na 29. vanrednoj sjednici 25.2. 2013. g. umjesto nacrta, Skupštini Tuzlanskog kantona dostavila Prijedlog Budžeta Tuzlanskog kantona za 2013. godinu i tražila da se o njemu raspravlja po hitnoj proceduri. U obrazloženju je navedeno da je razlog hitnosti što brže stvaranje preduslova za realizaciju programa koji su od strane ministarstava planirani za realizaciju.

Poslanici Skupštine su na 31. sjednici odbili razmatranje Budžeta u formi prijedloga, vratili ga u nacrt i odredili desetodnevnu javnu raspravu.

Nakon provedene javne rasprave Vlada je 19.3.2013. godine utvrdila Prijedlog Budžeta Tuzlanskog kantona za 2013. godinu u iznosu od 371.114.472,29 KM²². U odnosu su na rebalans Budžeta za 2012. godinu radilo se o povećanju za oko 15 miliona KM, a u odnosu na usvojeni Nacrt Budžeta povećanje je bilo 10 miliona KM. U odnosu na cjelokupan Budžet, najviše sredstava planirano je za bruto plaće, naknade i doprinose zaposlenih u oblastima obrazovanja, policije, pravosuđa i uprave, što iznosi oko 211 miliona konvertibilnih maraka. U

---

²²Vlada je 8.4. 2013. godine utvrdila i u parlamentarnu proceduru uputila novi i znatno niži prijedlog Budžeta u iznosu 323,6 miliona KM. Usvojeni Budžet je uvećan za amandmane skopljaka Skopljaka i iznosi 323.848 mil KM

prijedlogu budžeta su po prvi put osigurana su sredstva u iznosu 1,2 miliona konvertibilnih maraka za rekonstrukciju objekata u okviru Kamupsa Univerziteta u Tuzli,.

Na prijedlog Budžeta su poslanici stranaka pozicije su uložili 7 amandmana, a na na Zakon o izvršenju Budžeta uloženo je 11 amandmana. Amandmani poslanika su od strane Vlade odbijeni, ali je Vlada ipak ulaganjem svojih amandmana nastojala odobrovoljiti poslanike pozicije da bi Budžet podržali. U uvodnom izlaganju, kao nikada ranije, od strane ministarstva sačinjena je dosta kvalitetna analiza prihoda i rashoda sa prikazanim trendovima, koja je bacila potpuno novu sliku na kumulirani deficit od 56 miliona. Iz datih prikaza se vidilo da se od 2008. godine godišnji iznos deficita smanjuje i da su u njegovom stvaranju učestvovala obje posljednje Vlade. Isto tako iz analitičkih prikaza se vidilo da je sa ovakvim pristupom kreiranja fiskalne politike, za potpunu stabilizaciju Budžeta potrebno nekoliko godina i da je konačno ostvarenje cilja jako daleko.

Budžet je nakon iscrpne i na momente žučne diskusije odbijen sa 22 zlasa ZA i podržan sa 13 glasova poslanika opozicije (SDP i SBB). Interesantno je još jednom napomenuti da su tokom rasprave o Budžetu poslanici pozicije, kroz predlaganje zaključaka tražili da Vlada podnese ostavku i da obustavi sve postupke imenovanja lica na upravljačke pozicije.

U prijedlogu Budžeta Tuzlanskog kantona za 2013. godinu je navedeno da su bruto plate i naknade troškova zaposlenih bile planirane za 9.819 uposlenika, što je za 49 uposlnike više u odnosu na plan 2012. Godine.

Vlada TK je nakon odbijanja prvog prijedloga Budžeta na 34. sjednici 11.4. 2013. g, Skupštini predložila novi revidirani prijedlog Budžeta u iznosu od 323.648.568,98 KM. Predloženi budžet tadašnja parlamentarna većina niti je uvrštavala u dnevni red niti je razmatrala, nego je nastavila sa realizacijom javno izrečenog scenarija po kojem do smjene Vlade neće podržati nikakav predloženi Budžet, pri tome ne isključujući i donošenje propisa koji će omogućiti da se finansiranje potreba kantona nastavi.

A da bi se nastavio život u kantonu, a plate budžetskim korisnicima isplatile, Skupština je na prijedlog poslanika tadašnje parlamentarne većine donijela izmjene odluka o privremenom finansiranju i Zakon o privremenom finansiranju. U vezi navedenih odluka i zakona poslanici su iznosili stavove i postavljali pitanje da li su odluke zakonite a zakon Ustavan. Nadležne skupštinske tijela su za navedene dokumente skupštini predložili da ih isvoji, što je ona i učinila

Poslanici SDP-a su u više navrata predlagali da se na hitnim sjednicama vodi rasprava i Budžet napokon usvoji. Međutim Budžet je uvršten u dnevni red tek kada je politička kriza riješena raspadom stare koalicije i formiranjem nove sa SDP-om na čelu. Nova parlamentarna koalicija je 30.5.2013. g. na 42. sjednici hitnog karaktera, usvojila Budžet u iznosu 323.848.568,98 KM. prihvativši samo amandman poslanika Fahrudina Skopljaka.

U vezi usvojenog Budžeta iznijecemo nekoliko bitnih karakteristika koji se odnose na njegovu strukturu i pojedine stavke.

Budžet Tuzlanskog kantona za 2013. godinu je za 8,95% manji od realizovanog budžeta u 2012. godini, a iskalkulisan je za broj korisnika koji je jednak onom iz 2012. godine tj za 9975.

I pored toga što je broj budžetskih korisnika manji, sredstva predviđena za plate u 2013. godini iznose 191.788.001,48 KM i povećana za 3,49 % u odnosu na proteklu godinu.

Zbog uticaja ekonomske krize u prijedlogu Budžeta je planirano kreditno zaduženje kantona od 12.182.872,85 KM za pokrivanje planiranog ovogodišnjeg viška rashoda nad prihodima.

Prijedlogom Budžeta je takođe planirano smanjenje izdataka za nabavku stalnih sredstava u iznosu 19.118.032,34 KM.

U skladu sa ranijim dogovorom sa sindikatima Budžetom su planirana sredstva za sve budžetske korisnike namijenjena za topli obrok u iznosu od 8 KM i 200 KM za regres.

Budžet je takođe sadržavao i 1.000.000 KM sredstava za MUP za obračun noćnog rada policije što je bio jedan od zahtjeva sindikata policije i smijenjenog ministra Husića.

Sve ranije izrečeno pokazuje da j se prilikom izrade Budžeta na svemu smanjivalo da bi se zadržale iste plate. U uslovima kada se prihodi rapidno i konstantno smanjuju, logično se nameće da će Budžet biti vrlo brzo rebalansiran na način da se kreditom obezbjeđe neophodna sredstva za njegovu stabilizaciju. Takva predviđanja su koncem drugog kvartala kroz diskusije već iznešena od nekoliko poslanika.

Iz ovih činjenica se vidi da još nije porasla svijest o nužnosti realnog planiranja izbalansiranih prihoda i javnih rashoda i trošenja samo onog što je zarađeno. Slična preporuka se iz godine u godinu ponavlja i u izvještajima federalne revizije o finansijskom poslovanju Tuzlanskog kantona, međutim za njezinu realizaciju je potrebno voditi teške pregovore sa sindikatima i donijeti radikalne odluke. Obzirom da to politički nije profitabilno i da se primiču opšti izbori, mala je vjerovatnoća da se takav scenario desi u procesu izrade rebalansa Budžeta ovoj godini, a pogotovo u procesu izrade Budžeta za narednu godinu.

U prethodnim poglavljima je detaljnije opisan ambijent u kojem se vodila politička borba oko donošenja Budžeta u kojem je od strane poslanika iznešeno niz interesantnih zaključaka, konstatacija i prijedloga. Ovom prilikom izdvajamo samo neke od njih: „Vlada, kolege iz SDP-a vole građane, oni bi danas usvojili budžet, ali se lancima svezali neće Vlada da ode. Skupštinska većina voli takođe građane, a neće ni ona budžet dok Vlada ne ode. Kolega Šaković je govorio o ovom kad se ne usvoji budžet treba biti raspuštanje Skupštine. Ja mislim da su se stekli uslovi da 35 poslanika zajedno s Vladom podnese ostavku i nek uđu neki ljudi s listi pa nek' probaju nešto bolje napraviti“ (Skopljak)

„Ono čega se stidim i što bih volio da je u ovom našem Ustavu zapisano, što je svugdje na svijetu, ima nekih dokumenata koji su iznad i dnevne politike i Vlade i Skupštine a to je budžet.“ (Šaković)

„Puno je veće to što vi nemate snage da ljudima izglasate da dobiju plate, socijalnu zaštitu, davanja i da ovu trakavicu ovih mjesec dana razriješimo. Predložen vam budžet da vi usvojite. Vi odbijete. Predložen vam budžet koji ste vi predložili, vi odbijete. Šta drugo nego da vi držite građane taoce. (Premijer Čaušević)

„Sad mi je jako žao što moram i predsjedniku sindikata i kolegi iz boračkih organizacija samo dvije stvari reći. Nemojte džaba vršiti pritisak, niko ovdje ne sjedi da neće da donese budžet, nemojte prijetiti.“ (Alić)

„Znači oni su rekli usvojimo budžet isplata ide. Njima je bio cilj samo da se usvoji budžet, a što nema para nikom ništa, i mi znamo da nema para, ali evo sad nek' Vlada ispoštuje sve što je obećala, evo ima sada mogućnost, ima zakonsku odluku i nek' ispoštuje sve“.(Jovanović)

„Htio sam da zamolim da do donošenja budžeta za ovu godinu u TK probamo sa različitim pozicijama ići ka nalaženju rješenja. Ovo kako do sada radimo idemo na povećanju razlika. Nema potrebe, dakle dovoljne su razlike da nemamo budžeta. Ja sam uvjeren da smo sada na najnižoj mogućoj tački u TK sa stanovišta sporazumijevanja oko onoga šta nam je činiti. Jedini alat je popuštanje i dolaženje do nečega šta će biti mogućnost da dalje živimo, a ne da se igramo pobjednika i pobijeđenih“ (Jašarević)

Rebalans Budžeta

Vlada Tuzlanskog kantona je 26.7.2013. godine utvrdila Izmjene i dopune Budžeta TK za 2013. kojim su planirani prihodi u iznosu 412.677.755 KM i rashodi u iznosu 352.4481.36 KM. Rebalansom je planirano povećanje rashoda iz budžetskih sredstava za oko 13 miliona KM.

Primici od domaćih zaduživanje koristiće se pokriće viška rashoda nad prihodima i vanjskih otpлата u 2013. godini u iznosu od 23.896.241 KM pokriće akumuliranog viška rashoda nad prihodima iz ranijeg perioda u iznosu 52.104.261 KM za finansiranje budžetskog deficita nastalog do 31.12.2012. godine i 8.125.357 KM za refinansiranje ukupnog ili dijela neizmirenog duga Kantona sa 31.12.2012. godine

Prilikom rebalansiranja Budžeta pripadajućim lizmjenama Zakona o izvršenju Budžeta za 2013. je obuhvaćeno i kreditno zaduženje od oko 60 miliona KM za pokriće akumuliranog deficita iz prethodnog perioda čime se učinio tek značajan korak u finansijskoj stabilizaciji Kantona

Finansiranje aktivnosti Skupštine

Prvim Prijedlogom Budžeta Tuzlanskog kantona za 2013. godinu planirano je 3.050.514 KM namijenjenih za finansiranje rada Skupštine. Povećanje iznosa za 13% u odnosu na izvršenje u 2012. godini nastalo je zbog povećanja broja zaposlenih sa 45 u 2012. na 53 koliko je planirano u 2013. godini. Česte promjene ministara u vladama i njihovo korištenje prava naknada nakon smjene i povećanje broja poslanika sa profesionalnim statusom, su bili glavni razlozi povećanja broja planiranih uposlenika.

Drugi i u konačnici usvojeni prijedlog Budžet TK je bio dosta restriktivniji prema finansiranju Skupštine. Prethodno planirani iznos je smanjen na 2.673.344,09 KM i zadržan je nivou je 2012. Godine, a broj planiranih uposlenih je smanjen na 49 . Pošto je ovaj plan rađen prije smjene vlade i nije obuhvatio scenarij u kojem je nakon smjena veći broj ministara došao na platni spisak Skupštine, za pretpostaviti je da će sredstva za plate smijenjenih ministara biti tražena u narednim najavljenim rebalansima.

Sredstva namijenjena za finansiranje političkih stranaka, parlamentarnih grupa, koalicija i nezavisnih poslanika u Skupštine planirana su na nivou 2012. godine u iznosu 4435.167,99 KM i očito je da nisu pretpjela smanjenje od 8,95 % kojoliko je samanjeno kantonalni Budžet.

Izveštavanje o Izvršenju Budžeta

Za razliku od prethodnih godina kada se u skladu sa zakonskim obavezama i programom rada Skupštine, pred Skupštinom redovno nalazili polugodišnji izvještaji o izvršenju Budžeta, u 2013. godini, ta praksa nije u potpunosti poštovana iako je isti dokument od Vlade blagovremeno razmatran.

Uvod

Iz ekspertnih mišljenja „da država koja nema uspostavljenu funkciju revizije ne može se smatrati potpuno demokratskom, a parlamentarna procedura usvajanja budžeta ne bi bila potpuna bez revizorskog izvještaja o njegovom izvršenju za prethodni period“ se vidi koliko je bitno da se očuva uspostavljena nezavisna revizija finansijskog poslovanja svih javnih institucija u BiH.

Glavni cilj nezavisnih revizorskih institucija da revizijom javnih rashoda i prihoda provjerava i potvrđuje zakonitost i racionalnost korištenja javnog novca pri finansiranju zakonom utvrđenih potreba.

Državne, uz interne revizije su glavni mehanizmi države za otkrivanje propusta, nepravilnosti i davanje preporuka za njihovo otklanjanje. Kako implementacija preporuka revizijskih institucija može značajno uticati na smanjenje korupcije, povećanje transparentnosti u radu, kao i povećanje racionalnosti trošenja. Zbog toga je veoma bitno da se objava revizorskog izvještaja i preporuke revizora ne dožive kao epizodna i prolazna priča. Implementacija preporuka je najvažniji prostor u kome odgovorne osobe javnih institucija a naročito ministri, koji su na vrhu piramide odgovornosti, treba da iskažu svoju etiku, menadžerske sposobnosti i privrženost vladavini prava.

Komparativni pokazatelji revizorskih izvještaja

Ured za reviziju institucija u Federaciji BiH, po izvršenim revizijama za 2012. godinu okončao je reviziju za svih 10 kantona a objavio je izvještaje za 9. Ured nije ni jednom kantonu dao pozitivno mišljenje o finansijskom poslovanju. Dao 5 negativnih mišljenja o poslovanju iskazanom u finansijskim izvještajima i to za Unsko-sanski, Srednjobosanski, Posavski, Zapadnohercegovački, Bosansko-podrinjski kanton.

Mišljenja s rezervom data su za 4 kantona (Tuzlanski, Kanton 10, Hercegovačko-neretvanski i Zedničko- dobojski kanton.

Za Kanton Sarajevo mišljenje nije dato je izrada izvještaja u proceduri.

<i>Iskazano mišljenje</i>
<i>Naziv kantona</i>

Između 55 objavljenih izvještaja revizije institucija u Federaciji BiH za 2012. godinu, Federalno ministarstvo obrazovanja i nauke je jedino do sada sa pozitivnim revizorskim mišljenjem u Federaciji BiH. Inače, Ured za reviziju institucija u FBiH obaviti će revizije u ukupno 72 institucije.

Ukupno :9	4	5	7
-----------	---	---	---

Izveštaj o reviziji finansijskih izvještaja Budžeta Tuzlanskog kantona za 2012

Sva revizorska zapažanja Ured je prikazao u Izveštaju o reviziji finansijskih izvještaja Budžeta Tuzlanskog kantona za 2012. godinu²⁴ koji je objavljen 19.7.2013. g. i dostavljen predsjedniku Skupštine, premijeru i ministru finansija Tuzlanskog kantona. Glavni revizor je u skladu sa zakonom obavezao rukovodstvo kantona da u roku od 60 dana od dana prijema obavijesti Ured o preduzetim aktivnostima na realizaciji datih preporuka u u cilju prevazilaženja nepravilnosti koje su identifikovane u revizorskom izvještaju. Vlada je 19.9.2013.g razmotrila konačni izvještaj i pokrenula postupak utvrđivanja Program mjera za otklanjanje propusta i nepravilnosti u finansijskim Izvještajima Budžeta TK za 2012. g.

Program mjera je od strane Vlade usvojen i nakon stavljanja na dnevni red Skupštine, bez diskusije usvojen.

Iako nije na Skupštini razmatran, Vlada je razmatrajući Konačni izvještaj o realizaciji preporuka za unapređenje poslovnih aktivnosti (planiranja/izvršenja budžeta) i preporuka za otklanjanje uočenih propusta u 2012. godini kod revidiranih budžetskih korisnika datih od strane Ureda za internu reviziju, uspostavila svojevrstan monitoring realizacije revizorskih. Međutim sam proces usvajanja Budžeta i njegovo usvajanje sa unaprijed i ponovno planiranim deficitom, kao i način isplata plata za posljednja dva mjeseca tekuće godine, će vjerovatno biti nova prepreka da ova kanton i u narednoj godini dobije pozitivnu ocjenu.

Ured za reviziju je za Tuzlanski kanton dao **mišljenje sa rezervom**

Osnova za davanje mišljenja sa rezervom za Tuzlanski kanton je sadržana u 4 osnovne primjedbe:

1. Nisu poštovane odredbe članova 4., 22. i 23. Zakona o budžetima u FBiH, jer nije vršeno usaglašavanje rashoda sa ostvarenim prihodima, što je imalo za posljedicu ostvareni deficit za 2012. godinu od 11.348.930 KM, odnosno akumulirani deficit od 60.229.619 KM (tačka 4.8. Izvještaja);
2. Ne može se potvrditi iskazani finansijski rezultat za iznos od 1.234.599 KM obzirom da je 351.949 KM ostvarenog prekoračenja budžeta iskazano na poziciji kratkoročno razgraničenih rashoda a ne na odgovarajućoj poziciji troškova, a obaveze prema JP Šume TK d.d. Kladanj u iznosu 882.650 KM nisu iskazane u finansijskim izvještajima za 2012. godinu (tačka 4.3., 4.5.3. i 4.8. Izvještaja);
3. Konsolidirani finansijski izvještaji nisu potpuni obzirom da u istim nisu iskazani prihodi i rashodi Direkcije za ceste Tuzlanskog kantona iako je ista u skladu sa odredbama Zakona o ministarstvima i drugim organima uprave TK budžetski korisnik (tačka 4.3. Izvještaja);

²⁴Revizija je izvršena u skladu Zakonom o reviziji institucija u FBiH ("Sl. novine FBiH", broj 22/06) i Okvirom međunarodnih standarda vrhovnih revizorskih institucija-ISSAI Okvir u BiH („Sl.glasnik BiH“ broj 38/11 i „Sl.novine FBiH“, broj 30/11).

4. Nabavljeni namještaj i informatička oprema za potrebe Općinskog suda Banovići u iznosu 103.615 KM iz 2012. godine i 50.000 KM iz 2011. godine nisu evidentirani u knjigovodstvenim evidencijama ovog suda, dok su nabavljeni namještaj i informatička oprema za potrebe Općinskog suda Lukavac u iznosu 107.676 KM iz 2012. godine i 50.000 KM iz 2011. godine samo djelimično iskazani u knjigovodstvenim evidencijama ovog suda (tačka 4.5.3. Izvještaja).

Federalni revizori su u svom izvještaju naveli određen broj propusta i nepravilnosti a u cilju otklanjanja istih su dali i 21 preporuku koje se nalaze u dodatku izvještaja.

Zbog činjenica da se broj grešaka nije smanjio u odnosu na prošli izvještajni period i zbog toga što se iste greške ponavljaju i ne otklanjaju, kada je trošenje budžetskih sredstava u pitanju, ne može se govoriti o napretku, nego bi se prije moglo govoriti o stagnaciji. Tu prije svega mislimo na neuspjeh Vlade da stabilizuje budžet kroz realno planiranje i da značajna finansijska sredstva sa kojima raspolaže Direkcija za ceste TK, uvrsti u Budžet. Obje aktivnosti su ranije najavljivanje kao nužna potreba i najavljivane su kako u ekspozeu tako i u političkim istupima stranaka parlamentarne većine, naročito u vremenu dok su bile u opoziciji.

I pored navedenih propusta Finansijski izvještaji Budžeta Tuzlanskog kantona, prema mišljenju revizora po svim bitnim pitanjima, prikazali istinito i objektivno, stanje imovine i obaveza na dan 31.12.2012. godine, rezultate poslovanja i izvršenja budžeta za 2012. godinu i osim u navedenim primjedbama bili usklađeni sa važećom zakonskom regulativom.

Dobru praksu predstavlja to što će Revizorski izvještaj i ove godine biti dostavljen i Tužilaštvu Tuzlanskog kantona, kako bi se vidjelo da li je u finansijskom poslovanju institucija Tuzlanskog kantona bilo zakonom zabranjenih radnji. U prošlim periodima nikakvi postupci od strane sudskih institucija nisu pokretani.

U revizorskom izvještaju revizori se redovno osvrću i na postupanje vlasti po preporukama revizora iz prethodnog izvještaja.

~~Postupanje na preporukama federalnog revizora~~

utvrđivanje **disciplinske odgovornosti** zaduženih državnih službenika. Međutim, pošto nije poznat ni jedan takav slučaj sankcionisanja, možemo pretpostaviti da će istu sudbinu doživjeti najnovije revizorske preporuke i vladine mjere, te da će realizovanjem marginalnih preporuka kao i dosad biti stvoren tek privid uvažavanja mišljenja revizora i odlučnosti da se po preporukama postupa.

Rezime preporuka

U cilju poboljšanja uspostavljenog sistema internih kontrola potrebno je kontinuirano unapređivati kontrolno okruženje, vršiti usaglašavanje i doradu postojećih internih akata, te ista dosljedno primjenjivati.

Kod izrade, donošenja i izvršenja budžeta dosljedno se pridržavati odredbi Zakona o budžetima u FBiH.

Potrebno je prihode i rashode Direkcije za puteve TK planirati u budžetu, a rezultate poslovanja iste iskazivati u konsolidiranim finansijskim izvještajim Budžeta TK, obzirom da je Direkcija za puteve TK osnovana u skladu sa odredbama Zakona o ministarstvima i drugim organima uprave TK.

Potrebno je izvršiti usaglašavanje definicije vlastitih prihoda Uredbe o vrsti vlastitih prihoda i načina i rokova raspodjele sa Uredbom o utvrđivanju vlastitih prihoda i načina i rokova raspodjele Vlade FBiH u cilju istinitog iskazivanja podataka u finansijskim izvještajima.

Potrebno je poduzeti sve zakonom propisane mjere u cilju obezbjeđenja i naplate potraživanja po osnovu koncesionih naknada, te samim tim i zaštite javnih dobara.

Potrebno je redovito doznačavati dio naplaćenih koncesijskih naknada općinama na čijem se području nalaze predmeti koncesija.

Potrebno je obračun plaća i naknada plaća vršiti na osnovu stvarno izvršenih sati, a u srednjim školama obezbijediti jedinstven način obračuna sati preko norme.

Poštivati odredbe Zakona o porezu na dohodak.

U cilju tačnosti obračuna prekovremenog rada i rada u dane sedmičnog odmora Ministarstvo unutrašnjih poslova treba da obezbijedi podatke o vremenu izvršavanja istog.

Dosljedno poštovati Odluke Vlade kojima je reguliran rad u komisijama.

Potrebno je dosljedno poštivanje odredbi Uredbe o uslovima i načinu korištenja sredstava reprezentacije i ostvariti kontrolu nad ovim troškovima.

Potrebno je transfere od prihoda od koncesija realizirati na transparentan način, uz primjenu unaprijed definiranih i mjerljivih kriterija.

Potrebna je dosljedna primjena Odluke o načinu raspodjele sredstava vodnih naknada u oblasti vodoprivrede kod utvrđivanja prioriteta, kao i osiguranje dosljedne primjene odredbi Zakona o javnim nabavkama BiH kod realizacije ovih sredstava.

Potrebno je izdatke priznavati u trenutku njihova nastanka, u cilju istinitog i fer iskazivanja obaveza u finansijskim izvještajima.

Potrebno je nabavku stalnih sredstava iskazivati na način definiran Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH.

Potrebno je dosljedno se pridržavati odredbi Zakona o javnim nabavkama BiH, u dijelu primjene odgovarajućeg postupka izbora dobavljača.

Potrebno je tendersku dokumentaciju sačinjavati na propisani način, kako bi se procedure

Rast industrijske proizvodnje u BiH je bio 3,5%, a u Federaciji BiH u prihod devet mjeseci je zabilježen rast od 6,1%. U Federaciji je izvoz porastao za 5,73% i uz pad uvoza od 1,21% došlo je o do smanjenja vanskotrgovinskog deficita.

Privreda Tuzlanskog kantona u septembru 2013. godine u odnosu na prosjek 2012. ostvarila rast industrijske proizvodnje od 8,0%. U devet mjeseci 2013. godine, ostvaren je rast obima industrijske proizvodnje u odnosu na isti period prošle godine u vrijednosti od 1%.

U prvih devet mjeseci 2013. godine iz Tuzlanskog kantona ukupno je izvezeno proizvoda u vrijednosti od 782.504.000 KM što je u odnosu na isti period prošle godine rast od 5,39%. U isto vrijeme je došlo i do rasta uvoza od 1,65% te je uvezeno roba u vrijednosti od 933.724.000 KM. Pokrivenost uvoza izvozom je 83,80%, a u istom periodu prošle godine je bila 80,83%. Vanjskotrgovinski deficit je 151.220.000 KM.

Rast izvoza je u svim kategorijama.

Nakon javne objave podataka Poreske uprave FBiH o poreskim dužnicima, zapaženo je da se među 194 dužnika čija su dugovanja po osnovu direktnih poreza i doprinosa iznosila preko 1 milion KM nalazilo se nekoliko desetina preduzeća sa Tuzlanskog kantona. Kako su najveći poreski dužnici preduzeća koja su u državnom vlasništvu, postalo je očigledno da je pored vlasništva, razlog za loše poslovanje menadžment i upravljačka tijela, koji su imenovani od strane Vlade TK.

Da i u privatnom sektoru stanje nije tako sjajno pokazuje podatak da su i neki od poslanika poreski dužnici TK, pa se čak i među članovima konsultativno-upravljačkih tijela Vlade nalaze oni koji duguju poreze državi. Vlada i Skupština Tuzlanskog kantona bi stoga trebali da prilikom izbora kandidata za javne i druge kantonalne funkcije u kriterijima za izbor, zahtijevati da svaki kandidat ima redovno izmirene sve poreske i komunalne obaveze.

Objava navedenih podataka je vjerovatno ponukala Ekonomsko socijalno vijeće TK da se po prvi put vrlo konkretno oglasi te kroz zaključke i preporuke Vladi sugeriše na koji način se može olakšati rad privrede Tuzlanskog kantona i podići njezina konkurentnost na tržištu.²⁸ Vrlo zapaženu ulogu su predstavnici udruženja poslodavaca imali i na tematskoj sjednici Skupštine kada su svojim sugestijama nudili vrlo interesantne prijedloge mjera za ozdravljenje privrede

O stanju realnog sektora više govori pregled prosječnih plata po djelatnostima, odakle se vidi da su najmanja primanja u realnom sektoru i po pravilu su već duži period manja od primanja u svim neprivrednim djelatnostima. Ovakva statistika je „loša preporuka“ brojnim mladim ljudima koji u izboru zanimanja vrše veliki pritisak na škole sa neproduktivnim zanimanjima. Pored niskih plata mlade od privrede dodatno odvrću loš status uposlenika u privredi, rad na crno, nizak nivo sindikalnih prava, isplate na crno i sl. Isključiva odgovornost za ovakvo stanje u privredi je na vladinim institucijama obzirom da je ona nadležna da na najbolji način uređuje odnose između uposlenika i poduzetnika, te da se bori protiv crnog tržišta i da stimuliše onu upisnu politiku u obrazovanju, koja predstavlja potrebu privrede.

U Tuzlanskom kantonu su najnepovoljniji pokazatelji oni koji se odnose na strane investicije. Investicija u Tuzlanskom kantonu gotovo da i nema i izuzetak predstavljaju jedino značajna višemilionska ulaganja kroz proces privatizacije u rudniku krečnjaka Vijenac. Tek koncem trećeg kvartala, Vlada je u 2012.g. učinila prvi ozbiljan kontakt sa potencijalnim stranim investitorima iz Kine kojima su predstavljeni infrastrukturni projekti na području Tuzlanskog kantona koji se planiraju realizovati, („Termoelektrana Blok 7“, „Termoelektrana Banovići“,

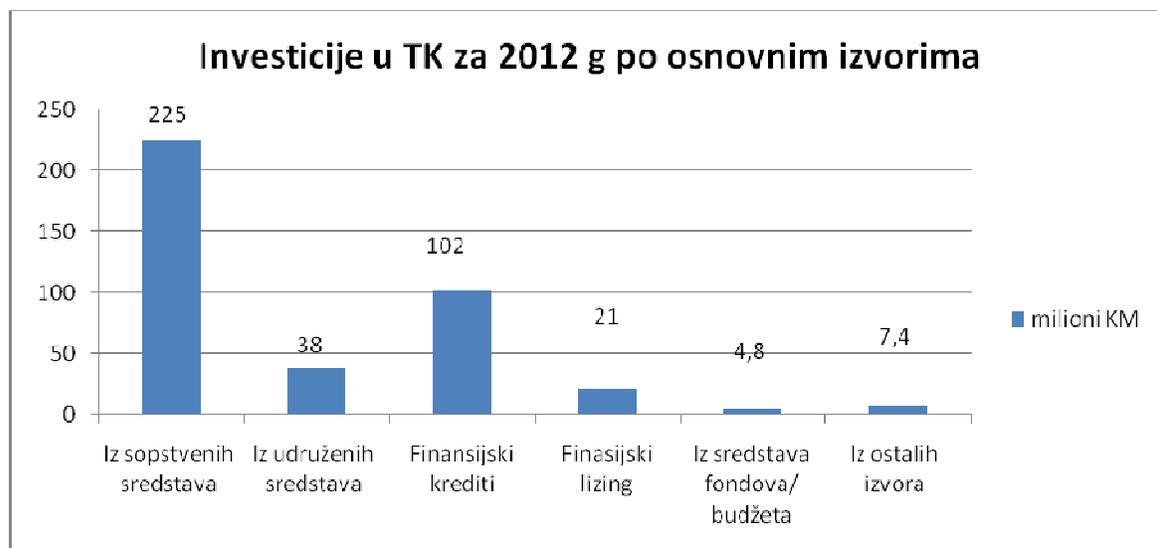
²⁷ Nakon javnog objavljivanja spiska poreskih dužnika, među poreskim dužnicima se nalazi i Giprom, preduzeće poslanika Saliha Šabovića, a među preduzećima sa najvećim brojem blokiranih bankovnih računa su vlasnici firmi članovi Ekonomsko socijalnog vijeća TK, Vinko Ćuro i Faruk Širbegović

²⁸ Na XIV sjednici ESV je donio niz konkretnih zaključaka u kojima je sugerisano kako pomoći privredi privredi, ali i mlako ohrabrivanje da Vlada i sindikat „uspostave dijalog i traže obostrano prihvatljivo rješenje o svim otvorenim pitanjima, na partnerskim osnovama i međusobno uvažavanje, vodeći računa o opštem interesu i ustavnim nadležnostima TK. Očito je ESV sugerisao da se pregovori vode bez njihovog učešća

“Međunarodni aerodrom Tuzla – regionalni kargo centar sa Air parkom“, i drugi.) Predstavnici jedne od 20 najvećih kompanija u Kini dali su podršku planiranim aktivnostima, te izrazili spremnost da finansijski potpomognu projekte iz oblasti energetike i rudarstva.

Da bi sliku o investiranju u Tuzlanskom kantonu bar donekle učinili jasnijom navešćemo nekoliko po Tuzlanski kanton vrlo nepovoljne podataka³¹ koji upućuju na nedvosmislene zaključke.

Ukupne isplate za investicije po osnovnim izvorima finansiranja u FBiH su u 2012. godini iznosile 2,85 milijardi KM i za 32% su manje nego 2008. Isplate za investicije u Tuzlanskom kantonu su u 2012. bile 399 miliona KM i činile su 14% ukupnih investicija. U poređenju sa Sarajevskim kantom njegovo učešće u ukpnim investicijama je bilo 40%.

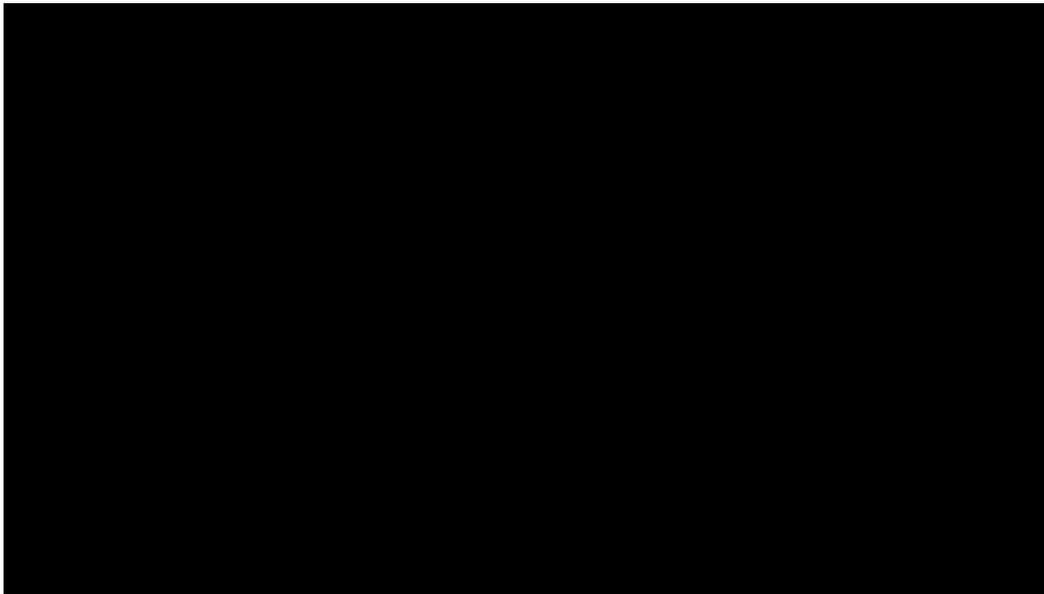
Iz strukture osnovnih izvora investiranja se vidi da su sredstva iz Budžeta najlošiji izvor investiranja jer čine svega 1% ukupnih sredstava. U odnosu na 2008 godinu ova sredstva su smanjena za 4 puta.

Navedeni podaci jasno ukazuju da zbog stalnog pada ukupnih investicija i drastičnog pada sredstava za investiranje koje dolaze iz budžeta, Vlada treba prioritarno spas tražiti u privlačenu stranog kapitala

Pokazatelji o stanju nezaposlenosti

Nijedan dio Bosne i Hercegovine nema izražen problem nezaposlenosti kao što ga ima Tuzlanski kanton. Poslijeratne teškoće u funkcionisanju hemijske, metalne, poljoprivredne pa i drvne industrije, u posljednjim godinama su prerasle u privredni kolaps velikih razmjera. Posljedica takvog stanja je bio gubitak brojnih radnih mjesta i porast nezaposlenost, međutim ipak epilog je bio crniji od očekivanog. Problem nezaposlenosti je iz godine u godinu postajao sve izraženiji, a nakon pojave ekonomske krize poprimio je dramatične razmjere sa izraženim trendom rasta nezaposlenosti i najvećom disproporcijom u odnosu na zaposlenost. U nastavku je grafički prikaz stanja zaposlenih i nezaposlenih po kantonima za avgusta 2013. godine.

³¹ Iz Statističkog biltena 193/2013

Tuzlanski kanton ima ubjedljivo najnepovoljniji odnos između broja nezaposlenih i broja zaposlenih i prema statističkim pokazateljima za mjesec avgust 2013., broj nezaposlenih je za 19 257veći ukupnog broja zaposlenih. Ovakve poražavajuće podatke nema ni jedan kanton u FBiH.

Prema podacima Federalnog zavoda za zapošljavanje, avgustu2013.godine u Tuzlanskom kantonu je bilo zaposleno ukupno **80.146 osoba**³². U odnosu na prethodni mjesec došlo je do pada od 0,8% , baš kao i u odnosu na prosjek 2012.godine.

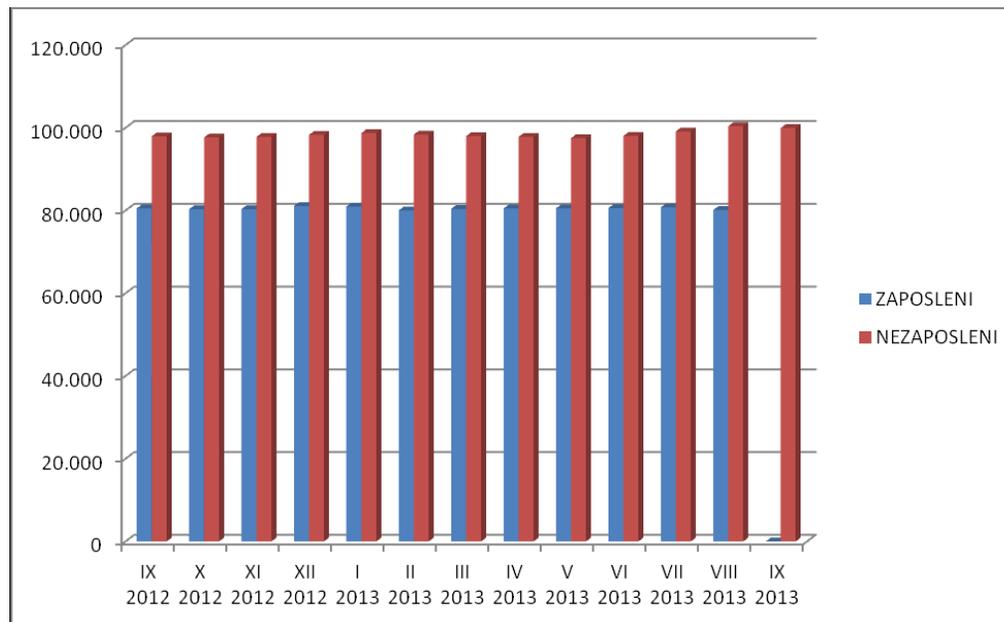
Prema podacima Federalnog zavoda za zapošljavanje, u septembru 2013.godine je registrovano **99.961** nezaposlenih osoba ili 0,54% manje u odnosu na avgust 2013. Kada je broj nezaposlenih bio najveći ikada – 100.403 osobe³³.

	ZAPOSLENI	NEZAPOSLENI
IX 2012	80.518	97.958
X 2012	80.315	97.685
XI 2012	80.368	97.805
XII 2012	81.095	98.289
I 2013	80.969	98.737
II 2013	80.056	98.366
III 2013	80.426	98.016
IV 2013	80.514	97.825
V 2013	80.539	97.502
VI 2013	80.605	98.058
VII 2013	80.780	99.146
VIII 2013	80.146	100.403
IX 2013	-	99.961

Korišteni podaci iz biltena broj. 13 u izdanju Poivredne komore TK „Privredna kretanja u Tuzlanskom kantonu“ . Podatak o 80.290 nezaposlenih u TK oktobru 2013. godine je naveden u Mjesečnog statističkom pregledu FBiH 12/13 u kojima se navodi da je „Ukupna zaposlenost na teritoriji Federacije Bosne i Hercegovine obuhvata zaposlene u poslovnim subjektima (pravnim osobama), obrtu i slobodnim profesijama, odbrani/obrani i policiji. Broj zaposlenih u odbrani/obrani nije razvrstan po kantonima“.

³³ Najsvježiji podatak je korišten iz statističkog biltena Zavoda za zapošljavanje TK za mjesec septembar

UKUPNO	99.961
Banovići	5.325
Čelić	2.722
Doboj-Istok	2.814
Gračanica	9.652
Gradačac	7.878
Kalesija	9.352
Kladanj	2.751
Lukavac	11.113
Sapna	2.675
Srebrenik	8.818
Teočak	1.945
Tuzla	20.599
Živinice	14.317

Pregled nezaposlenosti po opštinama u TK posredno dosta govori o vrlo neujednačenoj privrednoj razvijenosti opština. Strategija razvoja TK je sugerisala, a premijer najavio osnivanje opštinskih industrijskih zona i preduzetničkih inkubatora koji bi bili generatori novih radnih mjesta. Na žalost ni nakon tri godine mandata u Tuzlanskom kantonu nije otvorena ni jedna industrijska ili poreduzetnička zona. Tek koncem godine su nagoviještene naznake da bi se Tuzlanski kantona mogao naći na listi onih kantona u kojima će se potpomognuti sredstvima FBiH, započeti raditi na ovom planu.

Javno je u toku 2013. godine rečeno da zbog nedostatka sredstava nisu mogli biti donešeni ključni dokumenti koji bi mogli promijeniti stanje nezaposlenosti (Zakon o poticaju u privredi i Akcioni plan zapošljavanja.). Očito je da je Vlada zbog nedostatka finansijskih sredstava, odustala od donošenja navedenih mjera, pa je 14.3.2013. godinijela „Okvirni program za bolja i nova radna mjesta“ za koji je rečeno da mi je glavna uloga da sačuva postojeća mjesta i poboljša poslovni ambijent.³⁴ Međutim „Akcioni plan za implementaciju Okvirnog programa za bolja i nova radna mjesta“ nikada nije urađen pa time i realizovan. Razlog je opet postojanje finansijskih sredstava, za njegovu provedbu.

³⁴ Nekadašnji Ministar Ministarstva za rad i socijalnu politiku i povratak Sead Hasić, je u odgovoru na poslaničko pitanje poslanika Besima Imamovića u vezi nedonošenja Akcionog plana zapošljavanja 12.4.2012. g.. odgovorio „Smatramo da urađeni prijedlog Akcionog plana zapošljavanja treba da sačeka stabilnije vrijeme kako bi se stvorile pretpostavke za realno izvršenje i realizaciju Akcionog plana zapošljavanja“

Odavno se zna da je za nepovoljnu strukturu nezaposlenih na Tuzlanskom kantonu odgovorne ova i prethodne Vlade i resorno ministarstvo, zbog čega se kroz preporuke CCI- a sugerisalo potrebu usklađivanja upisne politike prema potrebama tržišta rada. Reformski potrezi u oblasti promjene upisne politike koje je Vlada pokrenula su naišli na najveće otpore na Univerzitetu u Tuzli. Do konačnog usvajanja dokumenta „Preporuke za obrazovnu upisnu politiku na podrčju Tuzlanskog kantona“ nije došlo do kraja 2013. godine pa se može reći da je još jedna reforma dovedena u ćorsokak i okonćana neuspješno. Prilika da se proces vodi razumno, uz veće participiranje i uvaŹavanje potreba svih aktera na koje se politika odnosi (poslovni sektor, obrazovanje, djeca roditelji) je propuštena, jer u izbornoj godini nije realno oćekivati istrajavanje na „bolnim“ reformama u bilo kojoj oblasti.

VSS	Broj	VŠS	Broj	SSS	Broj	KV/ VKV	Broj
Ekonomist	869	Nast.raz.nast	225	Gimnazija	3738	Prodavać	6072
Pravnik	714	Ekonomista	98	Mašin.teh	3154	Automehan	2386
Pedagog	356	Pravnik	59	Ekon.tehn.	1995	Bravar	2321
Prof.bosanskog	270	Ekon.sluŹ.	42	Ekon.sluŹ.	1724	Vozać ter.voz.	1517
Prof.fiz.i zdr.kult.	209	Nast.tehn.kult.	30	Hem.tehn.	1218	Kuhar	1422

Najveća stopa nezaposlenosti u Tuzlanskom kantonu kao posjedicu ima teško socijalno stanje ne samo građana koji su nezaposleni nego i zaposlenih koji zbog stanja u preduzećima u kojima rade nemaju redovna primanja ili plate ne dobijaju nikako. Vlast je obećala i nije ispunila obećanje da će izradom socijalnih karti građana, doprinijeti pravednijoj raspodjeli budŹeta namijenjenog u ove svrhe. isto kao što je propustila do pred kraj mandata donijeti socijalni program socijalnog mjera za ublaŹavanje stanja socijalno ugroŹenih građana.

Obzirom da su vrlo nepovoljni trendovi u oblasti zapošljavanja prisutni već duŹi period, kao zakljućak se može reći da su aktuelne vladine mjere pokazale kao nedovoljne, neefikasne ili da one prave mjere nisu ni donešene. TraŹenje rješjenja za ovaj problem je zadatak svake vlasti, ali i test koliko ona zapravo može uraditi da ga umanji. Nastojanje vlasti Tuzlanskog kantona da donese mjere koji bi se pomoglo privredi i smanjenjila nezaposlensti je zabiljeŹeno u oktobru 2013. godine kad je Skupština odrŹala tematsku sjednicu sa taćkom dnevnog reda „Analiza stanja privrede Tuzlanskog kantona sa programom aktivnosti i mjera za stvaranje boljeg ambijenta za odrŹivost i razvoj privrede u Tuzlanskom kantonu.“ Na sjednici su pored diskusija poslanika svoje prijedloge i viđenje rješjenja iznijeli predstavnici sindikata, poslodavca, privrednici,kantonalna privredna komora, nakon čega se vidjelo da bi mjere predloŹene od Vlade, mogle biti samo polazište za donošenje konaćnih mjera. Na Źalost Vlada je proces donošenja konaćnih mjera nepotrebno „razvukla“ i propustila priliku da mjere ugradi i u programe rada i BudŹet za 2014. godinu.